

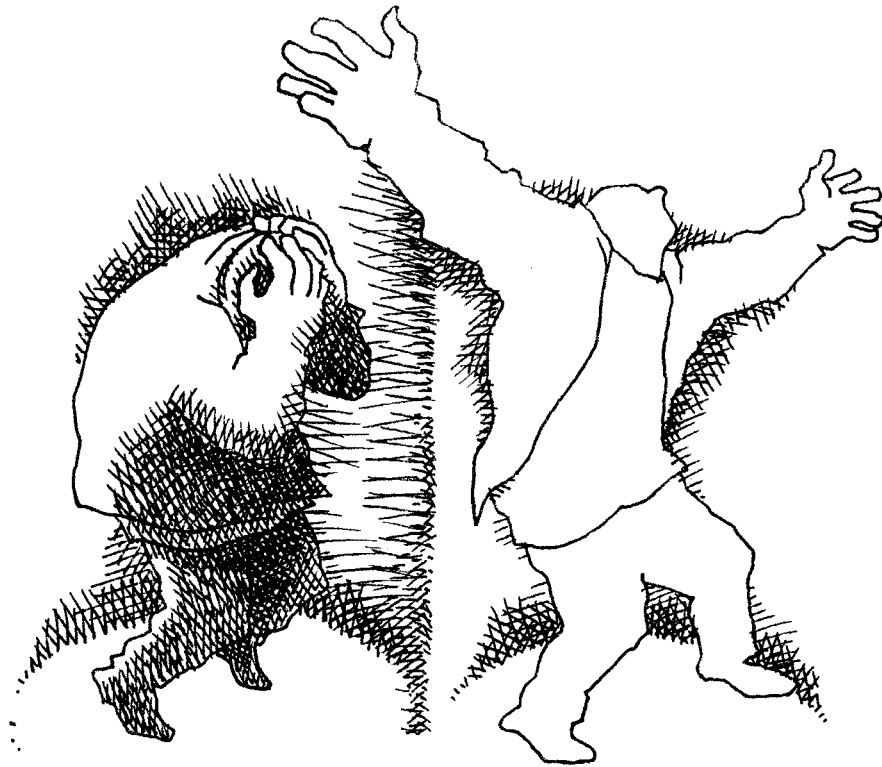
Verwerkingsvragen

bij de 77 studies

samengesteld door Carel de Vink

ROMEINEN >

Leven uit genade

Michael A. Eaton

1. EEN INTRODUCTIE

ROMEINEN 1:1-7

Vragen:

1. Wat is volgens Eaton Paulus' doel met het schrijven van deze Brief?
2. Wat was de reden dat mensen niet goed raad wisten met Paulus?
3. 'Jezus voelt met ons mee. Ook nu Hij in de hemel is, is Hij menselijk een weet wat wij door-
maken.' Dat lezen we ook in Hebrëeën 4:15, 16. Heb je wel eens ervaren dat Jezus jouw situ-
atie begrijpt? Vertel daar eens wat over.
4. De Bijbel noemt gelovigen vaak 'heiligen'. Wij denken dan aan heiligverklaringen van bij-
zondere gelovigen. Of 'gewoon' aan mensen die zondeloos leven. Durf jij jezelf een heilige
te noemen? Waarom doet de Bijbel dat in ieder geval wel?

Verdiepende gespreksstof:

5. Michael Eaton geeft in deze eerste studie een globaal overzicht van de Romeinenbrief.
Bovendien zegt de auteur dat Paulus genoodzaakt was zijn kijk op het Evangelie te verde-
digen. Vergelijk dat eens met wat Handelingen 9:3-6 en 15-16 zegt over Paulus' roeping en
bediening.
6. 'Anders dan andere religies of filosofieën brengt het christelijk geloof 'goed nieuws'. Het
verkondigt wat God Zelf tot stand bracht!' Denk hierbij niet alleen aan wereldgodsdien-
sten, maar ook aan bijvoorbeeld het humanisme, communisme, Jehova's Getuigen, enz.
Wat is volgens jullie het essentiële verschil tussen hoe mensen die dergelijke godsdiensten
en ideologieën aanhangen en christenen?
7. Paulus spitst de betekenis van wat God voor ons deed al gedeeltelijk in studie 1 toe. Het
draait om Jezus! Vergelijk wat Eaton hierover zegt in de toelichting op 1:3, 4 met Kolossen-
zen 1:15-20.
8. Lees vers 7 eens alsof dat niet aan de Romeinse christenen, maar aan jullie geschreven
werd, maar begin dan vanaf vers 5 en lees bij 'de heidenen': de Nederlanders.

> Extra 1: Paulus noemt zich een slaaf (*doulos*; in de meeste vertalingen afgezwakt tot dienst-
knecht) van Christus. Hij heeft zijn wil volkomen ondergeschikt gemaakt aan Gods roeping.
Hij zegt: *Ik sta in de schuld bij Grieken en niet-Grieken, bij wijzen en onverstandigen* (1:14). Wij leven
in een tijd waarin we zelf de grenzen van wat van ons gevraagd wordt willen bepalen. Kennen
we voorbeelden van mensen die in gehoorzaamheid aan God heel ver zijn gegaan in het weg-
cijferen van hun eigenbelang?

> Extra 2 voor wie het leuk vindt om in de geschiedenis van ons land te duiken: In de Romei-
nenbrief gaat het vaak over Joden en heidenen (heidenvolken). Gods plan met Israël werd door
Jezus' offer uitgebreid naar andere volken, zoals ons 'heidense' volk. Weet je iets over hoe het
christendom in Nederland kwam?

2. HET EVANGELIE IS VOLKOMEN TOEREIKEND

ROMEINEN 1:8-15

Vragen:

1. Wat is volgens Eaton het verschil tussen God lichamelijk dienen, emotioneel dienen of dienen met je geest (1:9)? Herken je iets van deze drie 'manieren' in je eigen leven?
2. Wat gebed voor elkaar betreft zegt Eaton: 'We zijn meer afhankelijk van elkaar dan we beseffen'. Waarom kunnen we het niet in ons eentje? Zou God daar een bedoeling mee hebben?
3. Waarom is hij gewillig (en zelfs verlangend) om naar Rome te gaan (1:15)? Kijk in dit verband nog eens wat Paulus wilde bereiken met zijn Brief aan de Romeinen (vorige studie)?
4. We worden verwezen naar Psalm 37:3-5. God wil ons de wensen van ons hart geven. Wat is het verschil tussen onze oppervlakkige wensen en de diepere wensen van ons hart? Kunnen jullie elkaar daarvan voorbeelden geven?
5. Welke 'wensen van het hart' heeft God al vervuld? Paulus wil 'bemoedigd worden door het onderlinge geloof' (1:12). Bemoedig elkaar door Hem te eren met getuigenissen van Zijn verhooring van hartenwensen.

Verdiepende gespreksstof:

6. Paulus toont zich dankbaar. Opvallend is dat hij daarbij vertelt dat overal gesproken wordt over het geloof van de christenen in Rome (1:8). En dat in een tijd zonder moderne communicatiemiddelen. Ons nieuws wordt beheerst door heel andere berichten. Wat biedt jullie tegenwicht tegen alle sombere nieuwsbulletins? Hoe kunnen we op de hoogte blijven van wat God overal ter wereld doet? Dank je daar wel eens voor?
7. Gods leiding in je leven kan lastig te herkennen zijn. Het zoeken naar Gods wil, Zijn bedoeling met bepaalde omstandigheden of ontwikkelingen. Heb je daar ervaring mee? Heb je wel eens heel duidelijk antwoord ontvangen? Deel dat met elkaar!
8. Is er iets waarbij je gebed van de anderen zou waarderen in het zoeken naar Gods wil?
9. Paulus doet een opmerkelijke uitspraak: *Ik sta in de schuld bij Grieken en niet-Grieken, bij wijzen en onverstandigen*. Hij zegt zelfs: 'Wee mij, als ik het Evangelie niet verkondig' (1 Korinthe 9:16b)! In de volgende verzen van 1 Korinthe 9 geeft hij een toelichting op wat hem motiveert. Is dat angst voor straf? Of juist iets positiefs? Denk eens na over je eigen bereidheid om het Evangelie met anderen te delen. Welke gelegenheden geeft God je daarvoor? Welke talenten kun je daarbij inzetten?

> Extra 1: Wat springt er voor jou uit in Romeinen 1:8-15? Licht dat eens toe.

> Extra 2: Eaton schrijft: 'Dat we God kunnen danken voor wat we in andere christenen zien, komt doordat God Zelf de Bron is van alle geestelijk leven. Er is niets goeds dat uit onszelf voortkomt. Het vindt zijn oorsprong in God. Zelfs ons geloof komt voort uit God (Filippenzen 1:29; Mattheüs 16:17; Lukas 17:5; Handelingen 11:21; 13:48; 16:14).' Lees die gedeeltes (nog) eens. Paulus, maar ook de Evangelisten, waren zich ervan bewust dat het geloof een geweldig voorrecht betekent. Een sleutelwoord daarbij is 'genade' (Filippenzen 1:29). Zoek eens op internet naar de betekenis en naar synoniemen van genade (een woordenboek kan ook...).

3. GODS KRACHT IN HET EVANGELIE

ROMEINEN 1:16-17

Vragen:

1. Wat is de kern van het 'goede nieuws', het Evangelie?
2. Waarom heeft iedereen (Jood of niet-Jood) dat Evangelie nodig?
3. 'Vanuit Zijn volheid ontvangen we genade, die groter is dan alles wat de wereld ons kan bieden.' Probeer eens een aantal dingen te noemen die de wereld ons kan bieden, die voor jullie minder belangrijk zijn geworden sinds jullie tot geloof gekomen zijn.
4. 'Wie door God rechtvaardig verklaard is – gerechtvaardigd door geloof – mag genieten van het leven dat God hem geeft, dankzij het geloof.' Heb je moeite om te genieten van Gods zegeningen? Durf je dat te delen met de anderen, zodat ze voor jou kunnen bidden? Van welke zegeningen geniet je al wel? Dank God daar samen voor.

Verdiepende gesprekstof:

5. De betekenis van het Evangelie wordt voortdurend uitgehouden. Waarom gebeurt dat? En hoe kunnen we de zuivere betekenis bewaken?
6. Het Nieuwe Testament vertelt waarvan we door het Evangelie worden gered. Lees met elkaar de tekstverwijzingen bij de verschillende punten. Welke spreekt jou het meest aan? Hoe komt het dat er in de groep daarin verschillen bestaan? (Het gaat niet om gelijk hebben!).
7. 'Wie voor God verschijnt met zijn **eigen rechtvaardigheid**, kan nooit zeker weten of het wel genoeg zal zijn. Maar Gods rechtvaardiging volstaat.' Waarom kunnen we niet op onze eigen oprecht goede bedoelingen vertrouwen?

> Extra 1: Bij vers 17: We leven vanuit een (door God ingesteld) normbesef: wat is goed, wat is kwaad? Wat is dan het verschil tussen uiterlijke rechtvaardigheid (waarover we het met elkaar eens kunnen zijn, dat het iets is wat NIET ON-rechtvaardig is...) en innerlijke rechtvaardigheid? Is de uiterlijk waarneembare rechtvaardigheid minderwaardig? Of heeft Paulus het hier over iets anders?

> Extra 2: 'De rechtvaardige zal uit het geloof leven.' Hoe zegt Jezus dat Zelf in Johannes 3:36? In Johannes 3:17 en 18 staat dat Jezus niet kwam om te veroordelen. Maar de consequentie van ongeloof is toch: het oordeel. Hoe zou je dit aan een ongelovige uitleggen? Help elkaar eens om manieren te bedenken die bij verschillende situaties en verschillende persoonlijkheden passen.

4. HÉT PROBLEEM VAN DE TOTALE MENSHEID

ROMEINEN 1:18-23

Vragen:

1. Welke vijf fasen onderscheidt deze studie in het zichtbaar worden van Gods boosheid over de zonde van ongeloof?
2. Is het logisch dat de derde fase volgt op de beide eerste fasen?
3. De titel van deze studie luidt: *Hét* probleem van de totale mensheid. Wat is dat probleem: Gods toorn of de gevolgen van ongeloof?
4. Hoe heeft God Zichzelf aan de mensheid geopenbaard (ook aan wie het Evangelie niet kennen of erkennen) (1:20)?
5. Wat is de betekenis van ons hart in de Bijbel?

Verdiepende gespreksstof:

6. Hoe bijzonder is het dat God door Zijn Evangelie de mensen wil redden uit een hopeloze situatie (Gods toorn en wat deze veroorzaakt) waarvoor ze zelf kiezen?
7. God is vastbesloten om de zonde af te straffen en uit te roeien uit Zijn schepping, hoe dan ook! Ofwel door een reddingsplan, ofwel door deze uit te roeien. Immers, de zonde verziekt Zijn schepping en infecteert de mens! Denk eens aan Noach, aan de instelling van de Wet. Waarom was er uiteindelijk een betere oplossing (het Evangelie van Jezus Christus) nodig?
8. Moderne afgoden zijn ideologieën, maar ook verkeerde prioriteiten (bijvoorbeeld materiële welvaart, maatschappelijk succes, en dergelijke). Hebben jullie ervaring met zulke afgoden, waarvan de Heilige Geest je overtuigd heeft dat je die moest loslaten in een leven met God, vanuit Zijn redding?

› Extra 1: Opvallend dat Eaton 'kruipend gedierte' vervangt door (qua vertaling even correct) 'reptielen'. Dat sluit, zonder dat hij het zegt, aan op wat hij over moderne ideologieën zegt: het Darwinisme kiest voor reptielen als belangrijke tussenfase in de evolutie van de mens! Waarom is het belangrijk voor wie het bestaan van God ontkent dat mensen niet naar Gods beeld geschapen zijn, maar geëvolueerd zijn uit andere levensvormen? Wat betekent dat voor het afleggen van verantwoording over hoe we leven?

› Extra 2: Een kernuitspraak van Paulus is: Mijn genade is u genoeg! God zei dat tegen hem in verband met een hinderlijk (lichamelijk?) probleem (2 Korinthe 12:9). Maar die uitspraak bestrijkt alle facetten van het leven als christen: *hét* kenmerk van het Evangelie is genade. Genade kunnen we niet verdienen. Waarom willen we toch vaak *zél*f iets doen om bij God in een goed blaadje te komen?

5. VERWORDING VAN DE SAMENLEVING

ROMEINEN 1:24-32

Vragen:

1. 'Daarom...' ook heeft God hen (de ongelovigen) overgegeven aan onreinheid... (1:24) Waarop doelt dat 'daarom'?
2. Eaton onderscheidt drie stadia in de toename van zonde in de maatschappij: natuurlijke zonden, onnatuurlijke (of zelfs tegennatuurlijke) zonden en alles beheersende zonden. Dat laatste bestaat uit 'een verwerpelijke denken'. Waarom is dat laatste het meest heftig, het meest vernietigend?
3. Paulus somt een groot aantal verschijnselen op van de afglijdende norm in een wereld die God loochent (vanaf 1:26). Eaton onderscheidt drie categorieën in zijn behandeling vanaf 1:28. Welke zijn dat? Die laat hij volgen door vijf tekortkomingen. Kijk nog eens wat hij erover zegt. Het gaat van kwaad naar erger.
4. Wat is volgens Eaton het meest verderfelijke stadium waarin de mensheid kan verzanden?
5. Eaton sluit af met een vooruitblik naar wat Paulus verderop zegt. Lees eens wat staat in Romeinen 12:2-3. Hoe werkt dat in onze levens?

Verdiepende gesprekstof:

6. Mensen dienen en eren het schepsel boven de Schepper (1:25). Daarbij kunnen we denken aan verering van heilige dieren, maar ook aan het aanhangen van mensen (schepselen) die Gods waarheid door leugen vervangen. Maar ook ons lichaam is deel van de schepping. Is de verheerlijking van (vrije) seks in onze dagen ook onderdeel van de verafgoding van schepsels? Hoe bepalen we in onze dagen een gezonde kijk op seksualiteit?
7. 'Een samenleving die God niet erkent, komt terecht in een spiraal van corruptie en slechtheid.' Zonder meteen aan een soort Maffia te denken, is dat misschien ook wel in onze samenleving terug te vinden. Hoe blijf je daarvan verschoond als gelovige?
8. Het gebeurt allemaal heel geleidelijk. Zendingen die na enkele jaren op verlof komen, verbazen zich over wat op tv inmiddels allemaal getolereerd wordt, over taalgebruik van politici, kortom, over de 'verwording' van de samenleving. Wat is onze opdracht? Lees in dat verband Mattheüs 5:13a. Hoe voorkomen we als christenen dat we onze smaak en kracht verliezen?

> Extra 1: 'Gods boosheid over de zonde wordt zichtbaar, doordat Hij de zondaar het leven laat leven waar deze zelf voor kiest. Zo komt de maatschappij terecht op een hellend vlak.' Toch zien we soms ook wel veranderingen ten goede in ons moreel besef. Denk aan de afschaffing van de slavernij. Onderhuids staat daar een groeiende onverschilligheid tegenover: bootvluchtelingen moeten worden gered, maar ze mogen niet hier onze huizen en banen inpikken... (Lees Mattheüs 24:10-13. De liefde zal verkillen). Wat verklaart deze tegenstrijdigheden? Heeft het Evangelie een antwoord?

> Extra 2: Studie 5 vormt een tweeluik met de vorige studie. Die begon met de constatering bij 1:18: 'Meer dan wat ook hebben we redding nodig!' Is er redding mogelijk voor mensen die bewust de waarheid van God vervangen hebben door de leugen en verderfelijk geworden zijn

in hun denken? (We worden in de Bijbel opgeroepen om geen deel te hebben aan hun werken - Efeze 5:11). Zo ja, hoe bereik je hen dan zonder 'besmet' te raken?

6. DE NETTE ZONDAAR

ROMEINEN 2:1-5

Vragen:

1. 'God beoordeelt ons hart evenzeer als ons waarneembare gedrag.' In hoeverre kennen wij ons eigen hart? Herkennen jullie de momenten dat je schrikt van je eigen reactie op bepaalde situaties? Lees 1 Johannes 1:8-9.
2. Eaton wijst erop dat Gods norm anders is dan hoe wij als 'fatsoenlijke' mensen denken. Hij noemt in dat verband het 'grote gebod': God liefhebben boven alles met al wat in je is en je naaste als jezelf. Paulus noemt daarbij de noodzaak van bekering. Wat doet God om ons tot bekering te bewegen (2:1-5)?
3. Hoe zou je de boodschap van Paulus in 2:1-5 in één of twee zinnen kunnen samenvatten?
4. Wat is volgens Eaton de reden dat God de 'nette' zondaars laat weten dat het oordeel hun te wachten staat?

Verdiepende gesprekstof:

5. We kennen ons eigen hart onvoldoende. Wat kan ons helpen om verborgen motieven te ontdekken? Wat helpt ons om te veranderen? Wat heeft dat te maken met wat lezen in Romeinen 12:2?
6. 'Gods oordeel is te nauwgezet om aan te ontkomen als 'deugdzame' zondaar.' Met andere woorden: God ziet niets door de vingers. Toch hebben wij de neiging om zonde te verdelen in 'lichte' en 'ernstige' zonden. Begrijp je in dit verband deze vergelijkende uitspraak van een zendingsarts: Een beetje melaats is óók melaats!
7. Wat leert de Bijbel ons over Gods oordeel voor wie zich bekeert?

> Extra 1: In de Psalmen wordt meermalen geconstateerd dat het lijkt of God de zondaars hun gang laat gaan. Het gaat hen goed, terwijl de rechtvaardigen het moeilijk hebben. Bijvoorbeeld Psalm 73. In Romeinen 2:1-5 wordt dit verschijnsel vanuit Gods gezichtspunt belicht. Hoe eindigt Asaf Psalm 73? Zou dit slotvers een uitspraak van Paulus kunnen zijn? En van ons?

> Extra 2: Elkaar oordelen, betekent ook onszelf oordelen. In dat verband verwijst Eaton naar Mattheüs 7:1-5. Jezus was op niet mis te verstane wijze duidelijk. Lees dat gedeelte eens. Het vreemde is, dat het erop volgende vers sommige mensen worden vergeleken met honden en zwijnen. Is er dan toch een mogelijkheid om anderen te 'beoordelen'? Of bedoelt Jezus hier iets anders? Wat moeten we niet verspillen aan 'honden' en 'zwijnen'?

7. OORDEEL ZONDER ONDERSCHIED

ROMEINEN 2:6-11

Vragen:

1. Waarom worden we niet beoordeeld naar ons geloof, maar naar onze leefwijze?
2. 'Wat we deden ... (onder andere) ... met de prediking die we hoorden – nog veel meer; gewoon: alles – wordt blootgelegd en afgewogen.' Heeft wat Jezus zei in Mattheüs 7:24-27 daar iets mee te maken?
3. 'Een leven van toewijding vereist volharding.' Wat is volharding? Wanneer wordt die zichtbaar?
4. 'Er is niet maar één eindbestemming, alsof iedereen wel behouden zal worden. Het gaat om twee alternatieven.' Jezus stelt dat heel scherp in Marcus 8:36. Gaat het hierbij om de beoordeling van onze daden of voor de keus die we maakten, om wel of niet het offer van Jezus te aanvaarden?
5. 'De hemel zal een plaats zijn van volmaakt welzijn en overvloed.' Lees wat Openbaring 21:4 en 22:3a daarover zeggen. Wat spreekt je daarin het meest aan?

Verdiepende gesprekstof:

6. 'Een leven van toewijding vereist volharding.' Naar de mate van toewijding worden we beloond. Vergelijk wat in Openbaring 2 en 3 aan het eind van de brieven aan de zeven gemeentes staat met Romeinen 2:8 en 10. Wat is de heerlijkheid die we hopen te ontvangen?
7. Waarom oordeelt God de Joden het eerst? Eaton noemt in dat verband een Bijbeltekst (Lukas 12:48), die ook op ons van toepassing kan zijn. Wij wonen in omstandigheden die ervoor zorgen dat we het Evangelie gemakkelijk kunnen horen. We zijn in veel opzichten bevoordeeld. Praat daar eens over met elkaar. Zijn er bij ons toch ook zaken die ons leven als christen moeilijker maken?
8. In de vorige studie werd bij de vragen Psalm 73 genoemd: het lijkt soms of de onrechtvaardigen meer voorspoed kennen dan de rechtvaardigen. Waarom is het bevrijdend om te bedenken dat 'niemand aan Gods oordeel ontkomt'?

> Extra 1a: 'Het gevaar bestaat dat we onszelf misleiden door te denken dat God ons ondanks onze ongehoorzaamheid wel zal zegenen, op grond van een of andere vorm van bevooroordeeling. We zijn niet speciaal voor God op grond van onze morele standaard of intellectuele verworvenheden, onze leerstellige kennis of lidmaatschap van een bepaalde kerk.' Betekent dat dat alle kerken gelijk zijn? En dat we ons maar niet moeten inspannen om onze verstandelijke vermogens te benutten?

> Extra 1b: Dat besef is een goed 'tegengif' tegen het idee dat we meer inzicht, meer kennis, meer gaven van de Geest of wat dan ook hebben dan anderen. Wat heeft dit besef te maken met de eenheid van alle gelovigen, waar Jezus om bad in Johannes 17? Lees dat gedeelte eens met elkaar.

8. DE OORDEELSDAG EN DE WET VAN MOZES

ROMEINEN 2:12-15

Vragen:

1. Eaton stelt dat gelovigen in staat zijn om de bedoeling van de Wet in hun leven vorm te geven. Het gaat niet om de letterlijke vervulling van alle voorschriften. Wat is het 'oogmerk' van de Wet, waaraan onze levens gaan beantwoorden door de Geest?
2. Onze behoudenis is in Christus. Waarom worden we dan toch nog beoordeeld op onze wandel? En waarom is bij de Joden de Wet daarvoor de maatstaf?
3. Wat zegt Jeremia 31:31-34 over de verandering die onze bekering in onze harten teweegbrengt?
4. Jeremia spreekt over een nieuw verbond. Wat is de basis van dat nieuwe verbond? De Wet? Lees Lukas 22:20.

Verdiepende gesprekstof:

5. Volgens Jeremia schrijft God Zijn wet in onze harten. Wat zegt dat over ons eigen aandeel: moeten we de Wet als norm nastreven? Of werkt dat anders? Wat is de plaats van de Wet van Mozes volgens Jeremia en Paulus in ons leven?
6. Niet de hoorders, maar de daders van de Wet zullen gerechtvaardigd worden (2:12). Lees Mattheüs 23:2-3. Jakobus noemt in zijn brief geloof zonder dat er daden zijn die aan dat geloof beantwoorden: dood geloof. Waarom hamert de Bijbel zo op het belang van een leven dat verder gaat dan 'weten' of 'zeggen'?
7. In dat verband zegt Jezus, dat we de kwaliteit van een boom aan zijn vruchten kunnen aflezen (Mattheüs 7:15-20). Wat heeft de gelijkenis van de twee zonen (Mattheüs 21:28-32) daarmee te maken?
8. Op de oordeelsdag spelen twee dingen: ben je gered door het geloof in Jezus? Zo ja, hoe heb je dan daarnaar geleefd? Het eerste gaat om je eeuwig behoud, Het tweede om je beloning. Jezus heeft het over schatten verzamelen in de hemel (Mattheüs 6:19-20). Hoe doe je dat in de praktijk?

> Extra 1: Wij mogen leven vanuit het nieuwe verbond, dat door Jezus werd ingesteld. De opdracht bij het vieren van 'de maaltijd van de Heer' (het Avondmaal) is om Zijn dood te gedenken. Toch kiezen we er vaak voor om die momenten stil te staan bij onze tekortkomingen. Een Bijbelleraar noemde dat: 'verkeerd verbonden'. (Verbonden met Mozes in plaats van met Jezus). Lees Hebrëeën 8:12-13.

> Extra 2: Is er verschil tussen het algemene normbesef van ongelovigen en het geweten van gelovigen? Eaton zegt dat niet iedereen de wet van God 'van nature' met zich draagt, maar dat dit wel gebeurt bij onze wedergeboorte (zelfs al zijn we 'heidenen' en geen Joden). Kan het dat het moreel besef van ongelovigen ook zijn oorsprong vindt in hoe God de mens schiep? Lees Genesis 1:27 en Psalm 8:5-6. Maar ook 1 Timotheüs 4:1-2.

9. 'VROME' ZONDAARS

ROMEINEN 2:16-24

Vragen:

1. De verborgen dingen van ons hart zullen worden beoordeeld (2:16). 'God doet niet zomaar wat; Hij toont onze ware aard.' Enerzijds is dat 'eng'; aan de andere kant speelt dit ook mee in het bepalen van onze beloning! Is dat dan toch een soort weegschaal? Worden mijn goede daden afgewogen tegen de slechte?
2. 'Het is goed nieuws dat er afrekening plaatsvindt met de zonde.' Waarom is dat goed nieuws? Moeten wij daar bevreesd voor zijn?
3. Bekijk de bovenstaande twee vragen eens aan de hand van Romeinen 8:2 en 1 Korinthe 4:5.
4. Wat is volgens jou het belangrijkste wat Paulus in dit gedeelte wil duidelijk maken?
5. Wat wil Eaton zeggen met de titel 'vrome' zondaars)?

Verdiepende gesprekstof:

6. 'De moeilijkheid met mensen die stellig zijn over zichzelf, is dat ze zich verheven voelen boven iedere vorm van correctie.' Waardoor komt dat? Hoe zorgen we ervoor dat we corrigeerbaar blijven?
7. Paulus richt zich vooral tot de Joden met te veel inbeelding. Eaton breidt dat uit tot alle gelovigen. Ook Jezus was fel in het bestrijden van zelfingenomenheid. Lees Mattheüs 6:1-4. Is dat ook van toepassing op andere dingen die we doen?
8. 'De Wet van de Joden brengt geen redding, toen niet en nu niet. Ook de 'kerk' kan niet redden, vroeger niet en heden ten dage niet.' Hebben we dus geen kerk nodig in ons leven met God? Kunnen we wel zonder?

> Extra 1: Om zelfingenomenheid te ontmaskeren scherpte Jezus de eisen van de Wet extra aan. Lees Mattheüs 5:21-48. Kunnen we ons voorstellen wat de dingen die Hij zei betekenden voor vrome Joden? Wat zeggen ze ons als christenen?

> Extra 2: 'Hebzucht is ook afgoderij (Kolossenzen 3:5).' Waarom noemt Paulus hebzucht 'afgoderij'? Is het ondenkbaar om rijk te zijn als christen? Volgens 1 Timotheüs 6:17-18 is dat mogelijk. Welk doel heeft de door God geschonken rijkdom dan? Wat is het gevaar volgens die verzen? Lees ook wat erboven staat in 1 Timotheüs 6:7-10. Hoe houd je balans in je leven met God als je welvaart toeneemt?

10. DE WARE BESNIJDENIS

ROMEINEN 2:25-29

Vragen:

1. De slotzin van deze studie luidt: 'Wanneer God ons hart besnijdt, zijn we in staat om voor Gods eer te leven.' Abraham is volgens Eaton daarvan het 'grote voorbeeld, het 'prototype'. Kunnen jullie dat uitleggen?
2. Wat maakte dat de Joden op hun besnijdenis gingen vertrouwen en daarmee de ware betekenis uit het oog verloren?
3. Wat is volgens Eatons uitleg de ware betekenis van de besnijdenis?
4. 'Alle uitingen en symbolen van het Bijbelse geloof herinneren ons aan waar het werkelijk om gaat en stimuleren ons in ons geloof.' Welke symbolen uit onze kerkelijke traditie noemt Eaton?
5. Deze symbolen hebben geen 'magische' kracht, benadrukt de studie. Ze zijn op zichzelf krachteloos. Ze verwijzen naar iets met een diepere betekenis. Hebben ze dus bestaansrecht? Of moeten we ze maar afschaffen?

Verdiepende gesprekstof:

6. Welke 'symbolen' van het geloof kunnen jullie zelf eraan toevoegen? Christelijke, maar ook al dan niet religieuze symbolen waaraan mensen (soms) 'magische' waarde hechten?
7. Als 'prototype' van een onveranderd hart, ondanks godsdienstigheid zouden we een man als Koning Saul kunnen zien. Waaruit blijkt zijn 'onbesnedenheid van hart'? Lees 1 Samuël 15: 22-29.

> Extra 1: Paulus heeft de geestelijke positie van gelovige heidenen op het oog. Eaton noemt enkele teksten die dit duidelijk maken. Zoek die eens op. Wat heeft Kolossenzen 2:11 te maken met Romeinen 2:26 -29? En waarvan is volgens het erop volgende vers (Kolossenzen 2:12) de doop het symbool? Lees ook Kolossenzen 2:13-14.

> Extra 2: Gods operatiemes is Zijn Woord. Dat gaat diep! Wat zegt Hebrëeën 4:12-13 daarover? Waarom zijn de prediking van het Woord en Bijbelstudie zo belangrijk voor een gezond gemeentelven? En hoe zit dat met ons persoonlijk leven? Kijk in dat verband nog eens naar Eatons slotzin van studie 10.

11. VRAGEN EN ANTWOORDEN

ROMEINEN 3:1-9

Vragen:

1. De hoofdgedachte van deze eerste 9 verzen kan worden samengevat. Welke titel zou dit hoofdstuk kunnen dragen? Bepreek de mogelijkheden die hieronder staan. Maak een keus en licht die toe. (Misschien zijn er meer dan één mogelijkheden).
 - God is trouw
 - Al zijn mensen onbetrouwbaar, God is trouw
 - Ondanks Gods keus voor hun volk, zijn Joden net zo zondig als iedereen
 - God is terecht toornig over alle zonde van de mensheid
2. 'We proberen altijd onder de schuld van de zonde uit te komen. We proberen een manier te vinden om het te bagatelliseren.' Bestaan er kleine (of zelfs acceptabele) zonden? Wat zegt Paulus daarover?
3. Waarom gaat Paulus de discussie uit de weg?
4. Twee sleutelwoorden in deze studie zijn trouw en leugen. Dat lijkt een vreemde tegenstelling. Leg eens uit waarom Paulus die naast elkaar plaatst.

Verdiepende gesprekstof:

5. 'Ik hoop, zegt Paulus, dat je God zult beschouwen als door en door trouw, zelfs al blijken Zijn mensen en de hele mensheid een stel leugenaars, die God steeds opnieuw teleurstellen.' Zijn Gods mensen (wij inclusief) ook leugenaars? Wat is het medicijn tegen onze neiging om onder de waarheid uit te proberen te komen? Welke 'spiegel' geeft God ons daarvoor? Lees 1 Johannes 1:10-2:2. Kijk ook eens wat David zegt in de door Paulus aangehaalde Psalm (Psalm 51:5-6 en 19).
6. Het lijkt alsof Paulus vooral de Joden in de beklagenbank zet. Dan volgt vers 9a: *Wat dan wel? Zijn wij voortreffelijker? Beslist niet!* Wat wil hij daarmee zeggen? Wat is de conclusie van Eaton over de hele mensheid? Kijk alvast eens vooruit naar 3:23.

> Extra 1: Wat was er voor de Joden zo lastig om te aanvaarden? Kijk eens naar wat staat in Galaten 3:23-28. Heeft dat iets te maken met wat we in de vorige studie lazen: *Want niet hij is Jood die het openbaar is, en niet dát is besnijdenis die in het openbaar in het vlees plaatsvindt, maar hij is Jood die het in het verborgene is, en dát is besnijdenis, die van het hart is, naar de geest, niet naar de letter (2:29).*

> Extra 2: Gods trouw, ondanks onze menselijke onbetrouwbaarheid is door de hele Bijbel een belangrijk thema. Toch ziet God ontrouw niet door de vingers. Maar desondanks kiest Hij ervoor om ons te redden. Wat is de drijfveer daarvoor? Bestudeer Psalm 51 eens vanuit die vraag. Wat is volgens Davids voorbeeld de voorwaarde om, ondanks alles, bij God aan te mogen kloppen? David kende het Evangelie nog niet. Toch vinden we in deze Psalm principes van het Evangelie terug. Herken je die?

12. BIJBELSE ONDERBOUWING

ROMEINEN 3:10-20

Vragen:

1. 'Er is niemand die verstandig is' (NIV: niemand die het begrijpt). De zonde beïnvloedt ons denken, ons innerlijk besef. Wat betekent dat voor ons menselijk geweten? Hoe werkt dat door in de samenleving? Geef eens voorbeelden van 'goed bedoelde' ontwikkelingen die niet overeenkomen met wat de Bijbel leert.
2. Hoe houden we in dat verband ons eigen leven zuiver? En onze kerkelijke gemeente? (Met andere woorden: wat is onze norm en hoe geven we die vorm?).
3. 'Een van de grootste struikelblokken in ons leven betreft niet een bepaalde zonde, maar de ambities die ons leven beheersen.' Lees wat Jezus daarover zegt in Mattheüs 6:24-34.
4. 'Onze tegenwerpingen, klachten en pogingen om onszelf te rechtvaardigen zijn volstrekt zinloos. We zijn gewoon schuldig!' Waarom vindt Paulus dit zo belangrijk, terwijl hij later benadrukt dat onze schuld door Jezus is weggedaan 4:23-25).
5. 'Wat een geluk dat de Romeinenbrief niet eindigt bij 3:20!' Eaton opent na deze zin aan het eind van de studie een doorkijkje naar wat in vers 21 komt. Waarom hebben we een betere oplossing dan de Wet nodig?

Verdiepende gespreksstof:

6. 'Iemand kan de hele Wet uit zijn hoofd kennen zonder dat hij zich ook maar zondig voelt!' Een voorbeeld daarvan vinden we in de ontmoeting van Jezus met de rijke jongeman (Mattheüs 19:16-22). Wat was het struikelblok voor deze 'rechtvaardige' Jood? Zijn kennis? Zijn vertrouwen op de Wet? Zijn geld? Of zijn ambitie?
7. 'Merk op hoe hij (Paulus) via de keel, de tong, de lippen en de mond in 3:15-18 uitkomt bij onze voeten en ogen.' De eerste vier hebben te maken met ons denken (ze maken deel uit van ons hoofd); de laatste twee met ons doen. Maar de bron van dit alles is ons hart. In dat verband noemt Eaton zelfzucht en zelfbehoud. Lees Jeremia 17:5-10. Wat (of Wie) is volgens Psalm 51:9-15 in staat om ons hart te veranderen? En wat zal het gevolg volgens de Psalmist daarvan zijn?

> Extra 1: 'Het is juist ons spreken dat we als laatste leren beheersen. Ten eerste begaat onze tong de zonde van bedrog. Ten tweede maken we met woorden van alles kapot...' Zelfzucht, geldingsdrang en dat soort verborgen motieven kleuren ons spreken. De Bijbel heeft het vaak over het belang van woorden. Lees Lukas 6: 43-45 en Jakobus 3:6-12. Wat is de overeenkomst tussen beide Bijbelgedeeltes? Wat is volgens Jezus de enig juiste drijfveer in ons leven? Hoe werkt dat door in ons spreken?

> Extra 2: Wat is volgens Eaton de climax van wat Paulus zegt? Wat betekent 'vrees voor God'? Hoe gaan wij om met Hem? Lees Hebreëen 12:28 en 29. Is dat in tegenspraak met wat staat in Hebreëen 10:19-23? Lees ook eens wat staat in 1 Johannes 4:17-19. Welke 'vrees' is onmisbaar volgens Romeinen 3:18 en van welke 'vrees' mogen we ons bevrijd weten door Gods liefde? (Tip: kijk in 1 Johannes 4 ook eens naar vers 16). Praat er eens met elkaar over hoe je de vrijmoedigheid om naar God te gaan beleeft. Is er nog angst voor Hem? Of alleen besef van Wie Hij is, met daaraan verbonden ontzag?

13. MAAR NU...

ROMEINEN 3:21-22a

Vragen:

1. Waarom zou Eaton 'maar' een van de meest bemoedigende woorden in de Bijbel noemen?
2. Welke drie consequenties heeft de verzoening die Jezus ons biedt? Probeer ze eens in je eigen woorden weer te geven. (Bijvoorbeeld door ze op jezelf te betrekken: "Ik ...").
3. Het vervolg betreft erbij wat Paulus over zichzelf zegt in Filippenzen 3:9. Waarom noemt hij de Wet in dit verband?
4. 'Niet ons geloof redt ons. Alleen Jezus redt.' Waarom is ons geloof toch essentieel?
5. Wat wordt bedoeld met de 'geloofstrouw' van Jezus? Wat betekent Zijn 'geloofstrouw' voor ons?

Verdiepende gesprekstof:

6. De Wet en alle andere Bijbelgedeeltes getuigen van wat God wilde tot stand brengen door Jezus. Het Oude Testament is als het ware de prelude, het voorspel van wat God in Jezus tot stand brengt. Sommige Bijbelgedeeltes zijn heel duidelijk van toepassing op de Messias. Zoals Jesaja 53. Mozes is in zeker opzicht een prototype van de latere Verlosser. Probeer met elkaar eens drie aspecten uit diens optreden te noemen, die we later in Jezus terugzien/
7. Het Oude Testament geeft dus een voorafschaduw van wat in het Evangelie zichtbaar wordt. Als schaduwbeeld van verlossing en verzoening speelt het bloed van offerdieren een belangrijke rol. In Openbaring zien we dat als een soort conclusie terug. Jezus is daar het Lam. Wat het bloed van het Lam voor ons tot stand heeft gebracht wordt kernachtig vermeld in Openbaring 1:5 en 6. Waarom zou (na een korte lofzang) wat vers 7 zegt daarop volgen?

> Extra 1: 'Als ons zwakke geloof opziet naar Zijn enorme geloof, hoe kan het dan ooit tekortschieten?' Jezus' werk van verzoening bewerkt een volmaakte 'ruil'. Zijn gerechtigheid wordt onze gerechtigheid. Immers onze zonden droeg Hij: voor Hem de straf, voor ons de vrijspraak. Kunnen we dat ook toepassen op ons 'kleingeloof?' Lees in dat verband eens de vaak twijfelachtig aangehaalde uitroep van Marcus 9:24. Voortaan mag je vol geloof die zin als belijdenis ombouwen tot: Uw geloof komt mijn beperkte geloof tegemoet!

> Extra 2: Waarom moest Jezus mens van vlees en bloed worden? In studievraag 7 stonden we stil bij de schaduwbeelden onder het Oude Verbond. Het bloed vormde een essentieel onderdeel van verzoening met God. Hoe vertaalt Hebr 9:16-28 dit naar het offer van Jezus?

14. GRATIS RECHTVAARDIGING

ROMEINEN 3:22b-24

Vragen:

1. 'Er is geen onderscheid.' Maar we zijn wel degelijk verschillend. Ieder mens is uniek. In welk opzicht zitten we allemaal, zonder onderscheid, 'in hetzelfde schuitje'?
2. Wat lopen ongelovigen daardoor mis in hun leven? Zien we dat om ons heen of is dat vaak iets waar we geen erg in hebben?
3. Wat maakt dat 'rechtvaardiging' geen zaak van 'ergens in de toekomst' is, maar dat we deze nu al hebben ontvangen?
4. Eaton zegt: " 'Rechtvaardiging' is niet iets wat plaatsvindt in ons hart. Het vindt buiten ons plaats, in Gods hart. Het betreft een beslissing over ons, niet een werk in ons." Het gevolg is dat de Bijbel ons 'heiligen' noemt. Hoe bijzonder is dat? Wat maakt het voor ons vaak zo moeilijk om dat te accepteren?
5. Genade is iets totaal anders dan iets waarvoor je moet werken, iets wat je zou moeten verdienen. De misdadiger aan het kruis naast Jezus, maar ook Paulus (als voormalig vervolger van de gemeente) zijn daar voorbeelden van. Lees wat Paulus daarover zegt in 1 Timotheüs 1:12-16.

Verdiepende gesprekstof:

6. 'Ik mag de Dag van het Oordeel zonder angst tegemoet zien, want (vanuit mijn eeuwige redding gezien) is dat een gepasseerd station. Ik ben er al doorheen gegaan. De zaak is gesloten.' Wat zegt Eaton over de Oordeelsdag? Lees Openbaring 20:11-12. Wat staat er in de boeken over jou en mij?
7. 'Rechtvaardig verklaard' is een geschenk. De Jakobusbrief stelt dat dit voorrecht ook een opdracht inhoudt. In beeldende taal stelt de Bijbel daar: één en dezelfde bron kan niet zowel zoet als bitter water geven (Jakobus 3:11,12). We worden niet gerechtvaardigd door wat we doen. Maar we worden wel opgeroepen om te leven als rechtvaardigen. De Romeinenbrief gaat daar verderop uitgebreid op in.

➤ Extra 1: Rechtvaardig verklaard worden valt te vergelijken met 'vrijspraak' door de rechtbank. Wanneer een beklagde wordt vrijgesproken, is het niet ondenkbaar dat hij in feite schuldig is. Bewijzen schieten tekort of de Openbaar Aanklager heeft een vormfout gemaakt, waardoor een veroordeling onmogelijk wordt. Misschien zijn wij voor ons eigen begrip 'schuldig' in Gods ogen (immers, állen hebben gezondigd...). Maar nu het geweldige: Jezus is in onze plaats veroordeeld; voor ons geldt 'vrijspraak'... Maar nu het onrechtvaardige: ons geweten en de satan kunnen ons blijven aanklagen. Onze vrijspraak berust niet op gebrek aan bewijs of een gemaakte fout, maar op een geniaal Plan! Lees wat Kolossenzen 2:14 zegt!

➤ Extra 2: Ook en medegelovigen kunnen ons blijven aanklagen. Jezus is helder over wat Hij daarvan vindt: Mattheüs 7:1-5. Moeten we dan toch een balk in ons eigen oog erkennen? Ja, maar dat gaat niet over onze rechtvaardiging, maar over onze heiliging! Romeinen 8:1 is overduidelijk, ook over onze (falende) medechristen! Wat betekent dat voor de omgang met elkaar in de kerk? En voor onze houding tegenover gelovigen met andere opvattingen (dus uit een andere kerk)?

15. VERZOENING VOOR MIJN ZONDEN

ROMEINEN 3:24-26

Vragen:

1. Wat zegt het woord 'verlossing' jou? Had je tot je bekering het besef dat je een veroordeelde was? Hoe werd je dat duidelijk? En hoe zou je dat een ongelovige duidelijk kunnen maken?
2. Het centrale begrip in deze verzen is 'in plaats van', dus: plaatsvervanging. In het Oude Testament was dat door een offerdier. Nu is dat door het Offerlam van God. Dat volstaat voor de hele mensheid en voor altijd. Hoe bevestigen we dat aanbod in ons leven?
3. Lees nog eens de vier gevolgtrekkingen van de 'verlossing'. Welke spreekt jou het meest aan? Neem een moment om daarvoor te danken (hardop of in stilte).
4. Een volgend sleutelwoord is 'verzoening'. Wat moest worden verzoend? Wie waren de 'partijen' waartussen verzoening moest plaatsvinden?
5. 'We worden 'gerechtvaardigd' doordat Jezus de prijs voor onze verlossing betaald heeft aan het kruis.' Wat houdt dat volgens Eaton in?

Verdiepende gesprekstof:

6. Is God onrechtvaardig als Hij Zijn eigen Zoon offert? Dit Bijbelgedeelte zegt dat God Zijn rechtvaardigheid wilde tonen. Aan wie zou Hij Zijn rechtvaardigheid willen 'bewijzen'?
7. Het principe van 'plaatsvervanging' (of vrijgekocht worden) werd al vooraf ingesteld onder de Wet. Er bestonden vastgestelde sommen waarmee iemand vrijgekocht kon worden (Leviticus 27:1-8). De prijs waarmee wij worden vrijgekocht is vele malen hoger!
8. Het omgekeerde lezen we evenwel ook: Jozef werd door zijn broers verkocht (Genesis 37). En Jezus, die ons vrijkoopt, werd Zelf verkocht voor dertig zilveren munten... (Mattheüs 26:14-16). Keer op keer zien we in het Oude Testament al iets van wat Jezus kwam volbrengen! Zo zijn er in het leven van Jozef wel meer dingen die lijken op het leven van Jezus. Kunnen jullie er enkele noemen?

> Extra 1: Het principe van genoegdoening en daarmee verzoening komt keer op keer terug in het Nieuwe Testament. Maar ook Jesaja heeft het over 'betaling' (Jesaja 53:7) en het wegdragen van onze straf (53:5). De Israëlieten kenden ook een betaling als verzoening voor hun leven na een (volks)telling: Exodus 30:11-16. Het hoogtepunt van verzoening voor de zonden van het volk vond plaats op Grote Verzoendag (Leviticus 16, vooral vers 30). Verzoening gaat hand in hand met vergeving! Ook bij Jezus ging dat gepaard met het vergieten van Zijn bloed: Hebreëen 9:22-26. Lees ook Efeze 1:7. Welke woorden uit Romeinen 3:24-26 zien we in dat laatste Bijbelgedeelte terug?

> Extra 2: Gods rechtvaardigheid is een veelvuldig terugkerend thema door heel de Bijbel. In zijn pleidooi voor Sodom doet Abraham een beroep op Zijn rechtvaardigheid. Het wonderlijke is, dat dit pleidooi meer aansluit bij Gods barmhartige karakter dan bij Zijn (terechte) toorn over de zonde (Genesis 18:25 e.v.). Zie je de parallel van wat hier gebeurde met Job 16:(18),19 en Hebreëen 7:25,26?

16. HET VOORBEELD VAN ABRAHAM

ROMEINEN 3:27-4:3

Vragen:

1. Welke twee wetten stelt Paulus hier tegenover elkaar? Wat is het essentiële verschil als het gaat om wie er met de eer gaat strijken?
2. 'Het was nooit Gods bedoeling dat er redding-door-de-Wet zou zijn.' Verderop wordt de rol van de Wet in Gods reddingsplan verder uitgewerkt. Kort gezegd: de Wet van Mozes gold voor de Joden. Wat zou dus de consequentie voor andere volken zijn als de weg tot behoudenis via de Wet liep?
3. Waarom wijst Paulus voor zijn stelling dat we onze redding niet kunnen verdienen naar Abraham?
4. Waarom is het zinloos om jezelf te willen rechtvaardigen?

Verdiepende gesprekstof:

5. 'Rechtvaardiging door werken maakt een mens trots. Hoewel misschien nauwelijks merkbaar, is het onvermijdelijk...' Wat maakt dat trots in dit geval onvermijdelijk is? Zien we zo iets ook terug bij de 'nette zondaar' (denk aan studie 6)? Hoe wapen jij je tegen trots als je erin slaagt om als christen 'heilig' te leven?
6. Paulus 'behandelt aldoor opnieuw wat het doel van de Wet was'. Als het doel van de Wet niet de redding van alle gelovigen was, wat was dan het doel ervan? In volgende studies komen we op deze vraag terug. Maar misschien hebben jullie er zelf al gedachten over die je met elkaar kunt delen.
7. We lezen: 'Vlees' betekent hier (net als in 1:3) de menselijke natuur, deel uitmaken van het menselijke ras.' Dezelfde betekenis komen we tegen als de Bijbel zegt dat Jezus 'in het vlees' gekomen is (zoals in Johannes 1:14). Maar Eaton zegt: 'Op andere plaatsen in de Bijbel heeft 'vlees' een andere betekenis.' Welke betekenis heeft 'vlees' in bijvoorbeeld Galaten 5:19(-21) en in de uitdrukking 'vleselijk' in bijvoorbeeld 1 Korinthe 3:1?

> Extra 1: Paulus behandelt hetzelfde thema (we worden niet verlost door ons te houden aan de Wet) in onder andere Filippenzen 3:9. Dat staat in een context die hij op zichzelf betreft. Lees het daar eens vanaf vers 4 en dan tot 11. Beschouwt Paulus dus de Wet als vuiligheid (vuilnis, zeggen andere vertalingen)? Of betreft het iets anders?

> Extra 2: Abraham kende God nog niet toen Deze hem riep. Jozua herinnert het volk namens God daaraan (Jozua 24:2,3). Je zou kunnen zeggen dat Abraham de eerst bekeerling uit de heidenen was. In de geschiedenis van het volk Israël zien we vaker hoe God het leven van een heiden binnenkomt. Denk maar aan de genezing van Naäman (2 Koningen 5). Heel opvallend is de vermelding van twee vrouwen uit de heidenvolken in de geslachtslijn van David, en uiteindelijk van Jezus in Mattheüs 1:5. Niet alleen het feit dat er vrouwen in zo'n lijst staan (wat in de Bijbelse registers eigenlijk nooit gebeurt), maar vooral door hun herkomst. Ook in Hebrëen 11 staat het getuigenis van een van die vrouwen, die door het geloof behouden werd (11:31).

17. ABRAHAM EN DAVID

ROMEINEN 4:4-8

Vragen:

1. David 'erkent zijn overtredingen en zonden, maar somt niets goeds op wat hij zou hebben gedaan,' schrijft Michael Eaton. Wij neigen er nogal eens toe om na een fout eerst door iets goeds onze uitgangspositie tegenover een ander te verbeteren. Wat is het enige wat God van David (en ons) vroeg? Je leest het in Psalm 32.
2. Net als Abraham berust bij David zijn rechtvaardiging niet op de Wet. Wat zegt Eaton daarover?
3. 'Vergeving vormt het negatieve, rechtvaardiging het positieve gebeuren. Beide gaan hand in hand.' Vergeving spreekt over wat ons NIET, rechtvaardiging over wat ons WEL wordt aangerekend. In welk vers van Psalm 32 vinden we dat terug?
4. 'We moeten voor een oplossing (van onze tekortkomingen) echt naar Iemand anders kijken, in plaats van naar onszelf.' Welke van de eerste 8 verzen in Romeinen 4 zegt eigenlijk hetzelfde?
5. Waarin komen de levens van Abraham en David overeen? Denk dan vooral aan Gods handelen in hun bestaan en hun reactie daarop.

Verdiepende gespreksstof:

6. 'We kunnen nooit voor Zijn aangezicht verschijnen op grond van een verworvenheid van onszelf, iets anders dan wat we ontvingen bij die eerste keer.' Op welk moment worden we gerechtvaardigd? Is dat nadat we bewezen hebben dat we oprecht christen zijn? Wat Eaton hier zegt is iets anders: het moment van onze bekering! Welk vers uit Romeinen 3 hoor je hierin terug?
7. Wat onze redding betreft zegt Paulus volgens Eaton: 'Paulus zegt hier dus werkelijk dat we worden gered door niets te doen!' De gelijkenis van Mattheüs 20 gaat niet over onze redding. Over Abraham zegt de studie dat een 'heilig' leven bij Abraham het gevolg was van zijn rechtvaardiging. We verdienen onze redding niet met een heilige wandel. Maar de Bijbel leert dat onze redding zichtbaar moet worden in onze levens. Wat is het doel daarvan? Lees Mattheüs 5:14-16.
8. Hoe past Psalm 32:7 bij deze uitspraak: 'Het is fantastisch om te begrijpen dat we vergeving ontvangen doordat God met Zijn eigen rechtvaardigheid onze zonden bedekt'? Dat slaat terug op vers 1. David heeft het tweemaal (in verschillende verzen) over 'bedekken'; over wie heeft hij het daarbij?

➤ Extra 1: Vergelijk Psalm 32 eens met wat David zegt in Psalm 51. Al vanaf het begin is de toon heel anders, ondanks dat beide gaan over Gods vergeving en genade na het begaan van zonde. Waarin zit hem het grootste verschil? Wat zijn de overeenkomsten? Zien we in Psalm 51 ook het besef terug dat we Gods genade niet kunnen verdienen?

➤ Extra 2: Genade heeft te maken met wat je zomaar wordt toegerekend: het is wat God ons alles op een andere manier toerekent dan wat wij zelf ervan hebben gemaakt. David was zich dat bewust (Psalm 32). Je kunt het NIET verdienen, want anders zou het gewoon je loon zijn.

God heeft het recht om anders te rekenen dan wij. Dat brengt genade in beeld! Toch spreekt de Bijbel ook van beloning. Denk aan de arbeiders in de wijngaard (Mattheüs 20:1-15). Welk aspect van genade zie je toch ook in deze gelijkenis terug?

18. WAT BEZEGELT ONZE REDDING?

ROMEINEN 4:9-11a

Vragen:

1. De besnijdenis was voor de Joden. Voor ons geldt een nadere bezegeling. Wat vormt beslist NIET die bezegeling?
2. Wat is dan wel de bezegeling van onze behoudenis? Wanneer ontvangen we die? Lees in dat verband Efeze 1:13 en 14 en Galaten 4:4-6.
3. We worden geen kinderen van God door de doop. Denk eens aan de misdadiger die naast Jezus hing (Lukas 23:39-43).
4. Waarvan spreekt de doop dan wel? We lezen dat heel kernachtig in Galaten 3:26-27.

Verdiepende gespreksstof:

5. Waarom is Abraham het prototype van onze behoudenis? Lees ook Lukas 3:8 en wat Paulus schrijft in Galaten 3:5-7.
6. Van de besnijdenis zegt Eaton: 'Het was een teken dat de belofte van redding door het nageslacht van Abraham in de wereld zou komen.' Door het hele Oude Testament zien we tekenen van die belofte. Niet alleen de besnijdenis, maar ook de tempeldienst spraken van de komende verlossing. Kunnen jullie daarvan voorbeelden noemen?
7. Lees in verband met de vorige vraag Hebrëeën 9:6-12. Waarom kon na Jezus' offer het offeren in de tempel worden beëindigd? (Dat gebeurde uiteindelijk door de verwoesting van Jeruzalem in 70 n. Chr., maar de christenen in Jeruzalem kwamen wel samen in de tempel, maar niet meer om te offeren: Handelingen 3:46).
8. 'De besnijdenis was een teken van nieuw leven. We zien in Genesis 17 dat Abraham een nieuwe naam ontvangt. Hij wordt een nieuw mens. Paulus had zo iets zelf ook ervaren. We lezen dat in Handelingen 9:1-6 en 17-18. Wanneer ontving hij de Heilige Geest: voor of na zijn doop?

➤ Extra 1: We zien in het leven van Abraham ook een voorafschaduw van het offer van Jezus. Zowel de opdracht om zijn zoon te offeren als in het plaatsvervangende offer door een ram: Genesis 22. Deze gebeurtenis spreekt volgens Hebrëeën 11:17-19 zelfs van nog een ander aspect van Jezus' volbrachte werk. Dingen die wij achteraf erin mogen herkennen, maar die voor Abraham alleen maar een geloofstest geweest moeten zijn. Het getuigenis in Hebrëeën 11:8-19 ondersteunt het beeld dat Eaton schetst van 'onze geloofsvader'.

➤ Extra 2: Dezelfde gedachte over verzegeling als in Romeinen 4:11 lezen we in 2 Korinthe 1:20-22. Daar wordt de Heilige Geest niet alleen het zegel, maar ook het onderpand genoemd. Waarvan is de Heilige Geest het onderpand? In 2 Korinthe 5:1-7 lezen we daar meer over. Ook in Efeze 1:13 en 14 combineert Paulus dat beeld van het zegel en het onderpand. Die erfenis wordt voor ons bewaard om die te ontvangen in de eeuwigheid: 1 Petrus 1:3-5. In de volgende studie staan we verder stil bij die erfenis.

19. KINDEREN VAN ABRAHAM

ROMEINEN 4:11b-13

Vragen:

1. We lezen: 'Het maakt niet uit of je tot de eerste categorie of de tweede behoort.' De ene categorie bestaat uit christenen zonder besnijdenis, de tweede uit besneden Joden. Wat verbindt hen?
2. Eaton zegt dat onze behoudenis niet afhangt van uiterlijkheden. Het gaat om ons hart. Moeten we dus de doop en het lidmaatschap van een kerkelijke gemeente (of zelfs de kerk) maar afschaffen? Is dat wat Paulus hier bedoelt? Lees in dit verband eens wat staat in Galaten 3:24-27 en Hebrëeën 10:25.
3. 'Rechtvaardiging is onze redding, die het beginpunt vormt van een nieuw leven. Onze erfenis verkrijgen we door volhardend geloof...' Onze redding brengt nieuw leven (wedergeboorte). Daardoor krijgen we uitzicht op de erfenis. Wat zegt Hebrëeën 6:11-12 daarover?
4. De erfenis is de wereld (Romeinen 4:13). Voor een deel ligt de wereld als erfenis nog in de toekomst, na de Wederkomst van Jezus Christus, waar wij met Hem zullen regeren (Openbaring 20:6). Maar Eaton ziet ook nu al een vervulling van deze belofte op de huidige aarde. Wat zegt hij daarover?

Verdiepende gesprekstof:

5. Besneden (als Jood) of onbesneden zijn (gelovige heidenen), voor beide groepen geldt maar één criterium: het geloof in Jezus. We lezen dat ook in Galaten 3:27-29. Hier noemt Paulus de onbesnedenen 'Griek'. Maar hij breidt de betekenis van het geloof ook uit naar andere verschillen. Niet alleen etnische, maar ook maatschappelijke en zelfs verschil in sekse. Dat was in zijn dagen revolutionair! Hoe gaan wij daar als kerk nu mee om?
6. In Efeze 2:11-18 behandelt Paulus hetzelfde thema nog uitvoeriger. Wat was de tussenmuur die scheiding bracht? (Nee, hier niet de zonde, die scheiding bracht tussen God en mens, al heeft Hij die scheiding ook overbrugd).
7. Symbolisch zien we dat terug in wat gebeurde tijdens de kruisiging, na Jezus' dood: Mattheus 27:51. Er gebeurde niet alleen in de hemelsferen iets geweldigs (tussen God en mensen; overwinning over zonde en dood, satan verslagen), maar het had ook zichtbaar effect op aarde. In de Bijbel ontmoeten we meer momenten dat God spreekt via natuurlijke verschijnselen. Denk aan de brandende struik bij de roeping van Mozes (Exodus 3:2), de ontmoeting van God met Elia (1 Koningen 19:11-13). De Psalmist leert ons om ook als het minder heftig eraan toegaat God te herkennen in wat om ons heen te zien is: Psalm 8 en Psalm 19.

› Extra 1: Bij de instelling van het Heilig Avondmaal kondigt Jezus ook een Nieuw Verbond af. De besnijdenis was een van de merktekenen van het Oude Verbond. In onze vorige studie lasen we over het nieuwe merkteken, de verzegeling door de Heilige Geest. In de kerk heeft er altijd een spanningsveld geleefd tussen deze beide Verbonden. Het eerste richtte zich op uiterlijke kenmerken (Efeze 3:15), het tweede op ons innerlijk: een nieuwe mens, wedergeboren en met Gods geboden in onze harten. Dit werd al in het Oude Testament toegezegd, maar daar nog alleen aan de Israëlieten: Jeremia 31:31-34. Efeze 2:11-18 legt uit dat het ook voor de heidenen geldt. Toch leven we als hedendaagse gelovigen vaak nog uit Oudtestamentische leefregels. Herken je dat?

› Extra 2: Er wordt niet vaak over gepreekt, maar we lezen rond de kruisdood van Jezus over twee aardbevingen (Mattheüs 27:51 en 28:2). De eerste op het moment dat Jezus sterft en de tweede bij Zijn opstanding. Er stonden doden op als getuigenis van de overwinning op de dood door hun verschijning (Mattheüs 27:51-53). Het lijkt een voorafschaduw van wat eenmaal zal gebeuren (Hebreeën 12:26-27). Blijkbaar was de Wet van Mozes geen onwankelbaar element in Gods Plan. Daarover gaat de volgende studie.

20. ERFENIS

ROMEINEN 4:13-16

Vragen:

1. Studie 20 heet 'Erfenis'. Toch bouwt Paulus zijn onderricht op naar iets heel anders. Wat dan wel?
2. Het woord 'zaad' kan zowel een enkeling als een grote hoeveelheid (zaden) betreffen. Bij het woord 'nakomeling(en)' verdwijnt die tweevoudige mogelijkheid. Maar de Galatenbrief laat 'zaad' op meerdere personen wijzen. Welke drie opties komen we in Galaten 3 volgens Eaton tegen?
3. 'Net als Abraham zal hij de volken beërven.' Vervolgens staan er een aantal onderdelen van onze erfenis genoemd in de studie. In navolging van Abraham erven we ze. Welke worden genoemd? Welke zijn voor nu en welke voor de eeuwigheid? Of misschien wel voor allebei?
4. Er volgt in Romeinen 4:13-15 een belangrijke wending. Wat blijft is de constatering dat we de erfenis ontvangen door volhardend geloof. Maar nu wordt met nadruk gesteld dat de Wet van Mozes daar geen rol bij speelt. De Wet brengt toorn voort. Dat is nogal wat... Waarom zet Paulus zich hier af tegen de gedachte dat het volbrengen van de Wet nodig zou zijn om de erfenis te verwerven?
5. De Wet was voor Israël. Nu de Wet geen rol meer speelt in onze behoudenis of bij het verwerven van de erfenis, lijkt de rol van Israël uitgespeeld. Is dat zo?

Verdiepende gesprekstof:

6. Overtreding van een wet (ook de Wet van Mozes) veroorzaakt schuld. En daarmee ook de noodzaak van straf en correctie. Situaties waar geen regels voor bestaan, kunnen we benaderen vanuit ons geweten. Maar strafbare feiten zijn altijd gebaseerd op wetten (of, zoals in de sport, spelregels). Ongehoorzaamheid aan een opdracht geldt natuurlijk ook als overtreding. Het begrip 'wetteloosheid' bedoelt niet het ontbreken van wetten of regels. Wat betekent die term wel?
7. Bij Noach zien we dat de mensheid aanleiding geeft voor de zondvloed. Daar ging het nog niet het overtreden van geschreven wetten en regels. Wat zegt Genesis 6:5,6 daarover? Is het terecht dat God ingrijpt (als Rechter, maar zonder wet)? Eerder lazen we in studie 8 deze uitspraak: 'In feite is zonde: afwijken van Gods wil'.
8. Abraham is een voorbeeld voor wie in Jezus gelooft. In meer dan één opzicht. Probeer met elkaar eens op een rij te zetten wat daar tot nu toe over gezegd is (vanaf studie 16; Romeinen 4:1-16).

➤ Extra 1: De erfenis voor de Israëlieten was het land, dat God beloofd had. In Jesaja 57:13 (SV en HSV zeggen aardrijk/aarde, maar vrijwel alle vertalingen, ook internationaal, vertalen 'land') lezen we hoe God dat opnieuw belooft in een periode dat het land onder de voet gelopen wordt door vijanden. We zien in de geschiedenis dat bezit van het land niet 'vanzelf' gaat. Dat is al vanaf het begin zo. Ook hier zien we het principe dat de erfenis moet worden verworven; ze krijgen het niet cadeau. Lees Deuteronomium 30:19,20 en Jozua 1:3-9. Waarom was het houden van de Wet hier wel nodig om het land te verkrijgen?

› Extra 2: De grenzen die God beloofde in Jozua 1 omvatten meer land dan Jozua ooit heeft ingenomen. Zie Jozua 13. In Richteren 1 lezen we meermalen over volken die niet werden verdreven. Pas in de dagen van David en Salomo bereikte het land zijn maximale oppervlak. Datzelfde zien we gebeuren met de opdracht om alle volken tot discipelen van Jezus te maken (Mattheüs 28:19): na bijna tweeduizend jaar is de aarde een nog niet geheel door Zijn volgelingen verworven erfenis.

21. HOE GELOOF WERKT

ROMEINEN 4:17-25

Vragen:

1. 'Geloof moet zich baseren op Gods Woord.' Dat kan in tegenspraak zijn met ons gevoel. Buiten God om is juist vaak ons gevoel leidinggevend in wat we geloven. 'Ik geloof dat het vast wel goed komt...' wordt er dan gezegd. Herken je beide vormen van 'geloof'?
2. Abraham geloofde dat God in staat was om Izak na het offeren Aan hem terug te geven. Lees eens hoe Hebrëeën 11:17-19 dat beschrijft. Wat concludeert vers 19?
3. Bij punt 4 lezen we: 'Het kan zijn dat God je een belofte gaf in een moeilijke situatie en dat er iets 'gestorven' is of zelfs dat wat nodig is niet eens bestaat.' Heb je wel eens een onverwachte wending meegemaakt, waarvan je kunt zeggen: hierin zie ik Gods handelen in mijn leven?
4. Wat is de 'sleutel' om van zwak geloof (twijfel) te groeien naar een krachtig geloof? (Zie punt 7). Waarom werkt dat zo? Wij zijn geneigd om ervoor naar andere gelovigen (met een sterker geloof) te kijken. Waarom werkt dat juist niet?
5. 'Nu is het niet alleen ter wille van hem geschreven dat het hem toegerekend is, maar ook ter wille van ons, aan wie het zal worden toegerekend' (Romeinen 4:23). Abraham hield vast aan Gods belofte. Wat zal ons worden toegerekend? En wat is daarvan de basis?

Verdiepende gesprekstof:

6. 'Geloof ziet de feiten onder ogen, maar raakt er niet door geïntimideerd.' Is het daarom dat Jezus Zijn discipelen meermalen hun 'kleingeloof' verweet? Zoals in Mattheüs 8:26 en 14:31. Hoe mooi is het dat Jezus juist in zulke situaties hun geloof versterkte en het niet bij een verwijt liet blijven (lees Mattheüs 8:23-27 en 14:24-33).
7. Wat zijn de cruciale woorden in Romeinen 4? Als we de namen God en Abraham buiten beschouwing laten, zijn er enkele kernwoorden die telkens terugkeren. Waarom passen deze begrippen bij uitstek bij het leven van Abraham (en David). Waardoor passen ze ook bij ons?

➤ Extra 1: 'Abraham vormt het 'klassieke' voorbeeld, het prototype van de wijze waarop wij worden gerechtvaardigd.' Het bijzondere is dat voor ons Jezus de toegangspoort is tot rechtvaardiging, terwijl Abraham het nog zonder Zijn volbrachte werk moest doen. In Hebrëeën 11 wordt nog iemand rechtvaardig verklaard, er is sprake van iemand die God behaagde, erfde iemand rechtvaardigheid... Hun geheim lezen we in vers 6. Het meest wonderlijke is wel dat volgens vers 26 Mozes al gericht was op de komst van de komende Christus! Toch zegt vers 29 (met 30) dat zij het met een vooruitblik (sneak preview zouden we nu zeggen) moesten doen. Daarvan spreekt ook 1 Petrus 1: 10-12. Geloof is een geschenk, zegt Eaton keer op keer. Dat gold ook deze geloofshelden. Maar ook voor ons geldt wat in Hebrëeën 11:1 en 1 Petrus 1:8-9 staat: we zien het (nog) niet, maar mogen er stellig over zijn! Wat een geschenk!

➤ Extra 2: Het offer van Izak was in zekere zin een voorproefje van het offer van Jezus. Alsof God dacht: Ik wil samen met mijn trouwe vriend Abraham alvast een keer ervaren wat het betekent om je enige Zoon te offeren. Ook wordt Abrahams vertrouwen hier beproefd (Hebrëeën 11:17).

Hier is duidelijk sprake van een uiterst intieme relatie! Ook hierin is Abraham een prototype voor ons. God wil een relatie met ons, waarbij we Hem ons vertrouwen schenken. Wij mogen Hem Vader noemen. Hij noemt ons Zijn kinderen (1 Johannes 3:1; Galaten 3:26). Zijn liefde gaat naar ons uit (1 Johannes 4:19). Hij beproeft onze trouw (1 Petrus 1:5-7).

22. WAT RECHTVAARDIGING VOOR ONS TOT STAND BRENGT

ROMEINEN 5:1-11

Vragen:

1. 'Het is voor de volle honderd procent zeker dat God Zijn doel zal bereiken om ons te verheerlijken.' Wat is de basis van deze zekerheid? En wat NIET? Daarover gingen de voorgaande studies. Maar het is goed daar nog even bij stil te staan!
2. Waar hebben we lijden en moeite nodig? Lees ook wat 1 Petrus 1: 5-7 daarover zegt.
3. Bij punt 6 somt Eaton een aantal kenmerken op van Gods vriendschap met ons. Waarin verschilt deze vriendschap met onze menselijke relaties?
4. '...wij weten dat de verdrukking volharding teweegbrengt, en de volharding ondervinding (beproefdheid, NBG, karakter, NIV).' We leven in een cultuur waarin kennis, uitstraling (x-factor, charisma) en invloed veel hoger aangeslagen worden dan karaktervorming. Politici worden vaak gekozen op grond van hun luidruchtige ideeën of hun glamour. Kwaliteit komt op de tweede plaats. Waarom hecht God juist zoveel waarde aan onze beproefde trouw? Lees ook eens wat Paulus zegt over Timotheüs in Filippenzen 2:19-22.

Verdiepende gesprekstof:

5. *Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof...* Dit vormt de opmaat naar de komende hoofdstukken van de Brief aan de Romeinen. Het schetst onze positie. De komende studies diepen het effect van deze positie dieper uit. In andere brieven behandelt hij dit beknopter. Zoals in 2 Korinthe 5:15-21 en Efeze 2:4-22.
6. Onze door genade geschonken positie geeft ons toegang tot God. In het Boek Esther lezen we een prachtige illustratie van onze toegang Zijn troon. We lezen dat in Esther 4:11 (en 5:2). Liefde overwon het oordeel! Daarom zegt Hebreëen 4 vanaf vers 14 dat wij vrije toegang hebben tot de troon, niet van oordeel, maar van genade!
7. Een herhaald woordgebruik betreft het woord 'door' in 5:1-11. Eenmaal door de Heilige Geest; de overige keren gaat het om Jezus. Wat wordt ons deel 'door...' deze beide? Zoek alle uitspraken met 'door' in dit Bijbelgedeelte eens op en zet ze op een rijtje. Wat zegt dat over ons, over God en over genade?

> Extra 1: *'God echter bevestigt Zijn liefde voor ons daarin dat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren.'* Toen God met Israël in zee ging, trof Hij ook in hen een zondig volk. Hij wist dat en Hij koos desondanks ervoor om met Israël in zee te gaan (zie bijvoorbeeld Deuteronomium 31:20 en 32:1-6). Wat nodig was, voor zowel Israël als voor de heidenvolken, heeft God uiteindelijk Zelf volbracht in Jezus Christus. Als een soort jubel vervolgt Paulus in vers 11 met: *En dit niet alleen, maar wij roemen (verheugen ons) ook in God, door onze Heere Jezus Christus, door Wie wij nu de verzoening ontvangen hebben.* Hoe ver is God gegaan! Het is bijna humoristisch om te lezen dat God zo is in de verontwaardigde klaagzang van Jona (na zijn eerdere belijdenis in Jona 2:6b): *...ik wist dat U een genadig en barmhartig God bent, geduldig (!) en rijk aan goedertierenheid, Die berouw heeft over het kwaad.* (4:2b).

> Extra 2: Het eindeloze geduld van God gunt ons ook nu een tijd van genade. Dat lezen we in 2 Petrus 3:3-9. Er komt, lezen we hier toch ook, een moment waarop God zal zeggen: Het is genoeg! Lees ook de verzen 10-14. We lazen er ook al over in Romeinen 2:4.

23. ONZE NIEUWE POSITIE IN CHRISTUS

ROMEINEN 5:12 (en vooruitblik op 12-18)

Vragen:

1. Deze studie eindigt met een conclusie: Ik werd geboren 'in Adam', maar nu ben ik 'in Christus'. Eerder lezen we: 'Onze positie is totaal nieuw, nu we in Jezus Christus zijn.' Er is sprake van een transformatie! Een nieuwe natuur. Wat is het verschil met een verandering van baan of nationaliteit?
2. Het centrale vers van deze studie is 5:12. Wat zijn de gevolgen van Adams zonde voor alle mensen? Wat zegt Romeinen 6:23 daarover?
3. Waarom combineert Eaton de verzen 12 en 16? Wat maakt dat duidelijk?
4. 'Adam vertegenwoordigt ons allen. Hij was een van ons. Wij bezitten dezelfde menselijke natuur als die hij had.' Paulus stelt dat het omgekeerde ook geldt: Jezus werd ook 'een van ons'. We krijgen Zijn natuur. Zelf zien we dat niet altijd. Maar God ziet ons wel zo! Wat zegt Romeinen 6:8 en 11 hierover? Wat is (als we terugdenken aan 'in Adam') de betekenis van die laatste woorden van vers 11 'voor God in Christus Jezus'?
5. Paulus strooit met superlatieven: 'veel meer', 'overvloedig', opnieuw 'veel meer'. Op welke begrippen hebben deze uitspraken betrekking?

Verdiepende gespreksstof:

6. Eaton vat Romeinen 5:12-21 samen in drie punten. In de paar zinnen die daarop volgen komt hij tot een vierde punt over onze nieuwe positie: de genade van God regeert ons leven. Hoe dat komt legt Paulus vervolgens uit. In 1 Korinthe 15:45 noemt hij Jezus de Tweede Adam. Waarom is dat zo treffend? Lees ook wat hij vervolgens zegt in 1 Korinthe 15: 47. Het bijzondere is dat Jezus mens werd 'als Adam', namelijk van vlees en bloed, om ons te kunnen verlossen van de vloek van de zonde. Wat betekent in dit verband deze uitspraak: 'De tweede had niet geboren kunnen worden zonder de eerste, maar gaat absoluut een niveau hoger. Die blijkt 'levendmakend' te zijn en dat is precies het tegenovergestelde van de eerste Adam.
7. Dezelfde gedachtegang komen we tegen in Hebreeën 2:14-17. Jezus kwam voor de mensheid en werd daarom mens. Het gaat in dit gedeelte niet eens zozeer om verlossing van de zonde, maar van angst voor de dood. Maar kunnen we die twee wel los van elkaar zien? De dood kwam als gevolg van de zonde de wereld binnen. Niet alleen de lichamelijke dood, maar ook de geestelijke dood (Kolossenzen 2:13). Wat (niet 'wie') stierf er het eerst na de zondeval? Wat is dus voor alle mensen die 'in Adam' zijn het gevolg daarvan in hun relatie met God?
8. Paulus benadrukt dat de nieuwe situatie de oude in hoge mate overtreft. In 5:17 zegt hij dat we niet alleen mogen leven in een nieuwe positie, maar zelfs erin mogen regeren(!). Dat wordt ons dus niet alleen voor de eeuwigheid beloofd. We hoeven niet lijdzaam te leven. De Koning der koningen leeft in ons, met al Zijn autoriteit (Mattheüs 28:18b). Hoe krijgt dat vorm in ons bestaan? Paulus maakte heel wat ongemakken mee. In zijn leven zien we meermalen dat de omstandigheden geen heerschappij over hem voerden. Bijvoorbeeld in Handelingen 16:19-37, 20:9-12, 27:14-44 en 28:3-6.

› Extra 1: Er wordt wel eens gesteld: het centrale thema van de hele Bijbel is Gods antwoord op het probleem van de zonde. Dat is misschien te kort door de bocht, maar het speelt wel een hoofdrol. De zonde had enorme gevolgen, niet alleen vanuit aards, maar ook vanuit hemels perspectief. We zien dat de weg die God gaat naar een oplossing in etappes plaatsvindt. Al bij Adam en Eva wordt de uiteindelijke overwinning over de zonde voorzien (Genesis 3:15). Bij Noach vindt een 'herstart' plaats. De toren van Babel markeert een volgend stadium, gevolgd door de roeping van Abram. De bevrijding van het volk van Israël uit Egypte, de Verbondssluiting, de inname van het Beloofde Land, allemaal werken ze toe naar wat in Jezus tot voltooiing zou komen. Het gaat om een eeuwig Plan, dat al 'vóór de tijden der eeuwen' vaststond: 2 Timotheüs 1:9-10.

› Extra 2: De belofte aan Noach van Genesis 8: 21-22 en 9: 9-17 wordt wel 'het verbond met de natuur' genoemd. Alsof de mensheid erop mag 'meeliften'. Staat het dus los van Gods Heilsplan voor de mensheid? Als zichtbaar teken van Gods trouw geldt de regenboog. Bijzonder is het om te lezen dat we samen met God (als het ware met Zijn ogen!) daarnaar mogen kijken (vers 16).

24. CHRISTUS IS VELE MALEN GROTER DAN ADAM

ROMEINEN 5:13-21

Vragen:

1. Van Jezus staat er in deze studie: 'Hij is onze volmaakte Plaats-waarnemer.' Dat kunnen we op twee manieren opvatten. Hij was in alle opzichten volmaakt. Maar Hij is ook de beste Plaatsvervanger die we ons kunnen wensen! Welke van de twee spreekt jou het meest aan? Welke betekenis krijgt hier de nadruk?
2. Een belangrijk thema is het herhaalde 'door Adam' of eigenlijk 'in Adam' en 'door (of in) Jezus Christus'. God ziet de mensheid 'in Adam', maar de gelovigen 'in Christus'. Wat is daarvan het essentiële gevolg?
3. De gevolgen van de zondeval werkten door tot Mozes. Vanaf dat moment kwam daar de Wet nog bovenop. En met de Wet niet alleen de dood, maar ook het oordeel. Waarom ging het oordeel (de toorn van God) toen pas in werking?
4. Wat is er anders wanneer niet meer de Wet, maar de genade over jouw leven regeert?
5.

¹⁸ Zoals dus door één overtreding de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis, zo komt ook door één rechtvaardigheid de genade over alle mensen tot rechtvaardiging van het leven.
¹⁹ Want zoals door de ongehoorzaamheid van de ene mens velen als zondaars aangemerkt worden, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van de Ene velen als rechtvaardigen aangemerkt worden.

Vul hierboven eerst eens de namen Adam en Jezus in. Waar past dan jouw naam in deze verzen?

Verdiepende gesprekstof:

6. We lezen: 'Adam en Christus zijn volkomen parallel aan elkaar.' Maar er is een gradueel verschil: de genade is veel overvloediger dan de zonde. Toch lijkt de uitwerking van Adam veelomvattender, want die treft alle mensen, terwijl de genade van Jezus alleen geldt voor wie gelooft. Wat maakt dan toch de genade en het geschenk van gerechtigheid overvloediger dan wat Adam teweegbracht?
7. In de kerkelijke traditie leeft de gedachte dat wij als gelovigen nog steeds de Wet (en dan met name de Tien Geboden) moeten houden om voor God welgevallig te zijn. Volgens Paulus was dat het doel helemaal niet. 'De Wet kwam erbij opdat ...' Het woord 'opdat' wil zeggen: met de bedoeling dat... Wat was het doel? Dat lijkt nogal onlogisch. In Galaten 3:23-25 legt Paulus dat in andere bewoordingen uit. De sleutel van wat hij bedoelt in Romeinen 5 en Galaten 3 lezen we in Galaten 3: 10-11.
8. Wij mogen 'in Christus' vrij zijn van veroordeling. Dat houdt in: vrij van de vloek van Adam (dood, verdoemenis, Romeinen 5:17-19), maar ook van de 'vloek van de Wet' (Galaten 3:13-14).

➤ Extra 1: Jezus Christus heeft voor ons (namens ons) de Wet vervuld. En die in zijn totaliteit: de voorschriften voor het dagelijkse leven (de norm die God hanteert om de mensen te oordelen) én de offers (in Zijn eigen lichaam!). Voor Hem gold: Het is gemakkelijker dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één tittel van de Wet wegvalt (Lukas 16:17). Het was Zijn opdracht om de hele Wet te vervullen (Mattheüs 5:17-18).

› Extra 2: De zonde heeft geregeerd 'tot de dood' (5:21a). We zien dat de zonde nog steeds zijn greep heeft over de mensheid. Wat is er anders voor de gelovige? Ook die zal eenmaal de aardse tent verruilen voor de hemelse (2 Petrus 1:13-15 en 2 Korinthe 5). In 2 Korinthe 5:1-8 beschrijft Paulus hoe hij tegen zijn sterven aankijkt. In 1 Korinthe 15:26 zegt hij hierover iets belangrijks. Psychologen zeggen dat we de dood moeten omarmen als verlossende vriend, als een verlossing uit lijden. Dat rechtvaardigt dan de gedachte van een 'voltooid leven' en recht op euthanasie. Maar de Bijbel leert dat het om een vijand gaat. Maar wel een overwonnen vijand: 1 Korinthe 15:53-57. Dat heeft te maken met zowel de overwonnen kracht van de zonde als de eisen van de Wet, die beide in Jezus Christus hun greep over ons moeten prijsgeven!

25. ZULLEN WIJ IN DE ZONDE BLIJVEN?

ROMEINEN 6:1-5

Vragen:

1. 'Voor alles wat bij dat oude hoorde, zijn we gestorven.' Eerst waren we geestelijk dood voor God (Johannes 5:24). Wat liepen we toen mis? Nu zijn we dood voor 'het oude'. Wat betekent dat?
2. 'Dood voor de zonde' is meer dan een bepaalde toestand. In welk opzicht is het te vergelijken met 'we zijn wedergeboren'?
3. Wat is volgens 6:3 het gevolg van onze positie in Christus Jezus? Eaton verbindt daar een hele reeks aspecten aan. Waarom is dat zo krachtig? En hoe gaan we dat merken in ons leven?
4. Welke vormen van 'doop' kent de Bijbel. Van welke is hier sprake?
5. Wat betekent het in de praktijk van ons leven dat we 'delen in Zijn opstanding' (6:5)?

Verdiepende gesprekstof:

6. We mogen een 'nieuw leven leiden' (6:4). Dat houdt ook in dat we 'gestorven' zijn voor de Wet. Dat lezen we onder andere in Romeinen 7:6. Van dat nieuwe leven spreekt ook Kolossenzen 3:3-10. Waarom is de Heilige Geest voor dat nieuwe leven onmisbaar?
7. 'Genade is iets wat ons juist uit de greep van de zonde verlost!' Openbaring 1:4-6 noemt in andere bewoordingen hetzelfde, waarbij onze nieuwe positie op een heel bijzondere manier wordt omschreven. Het Grieks spreekt van koningen (niet van een koninkrijk (NBV)...)! Koningen en priesters werden gezalfd voor hun dienst aan God en het volk. Door wie werd Jezus gezalfd (Handelingen 10:38)? Door wie worden wij gezalfd als koningen en priesters nu wij 'in Hem' zijn? (Zie ook 1 Johannes 2:20).
8. 'Ga ik dan maar door met zondigen? Nee! Want ik ben een nieuwe persoonlijkheid in Jezus Christus, mijn Heer.' De Bijbel noemt de neiging van gelovigen om te zondigen de 'oude mens' (6:6) en ook wel 'het vlees'. Wat zegt Efeze 4:22-24 daarover? Wat onze vleselijke neigingen betreft is Kolossenzen 2:20-23 heel stellig. Ook hier staat dat we 'dood' zijn; waarvoor volgens dit gedeelte? Lees eens wat ervoor staat (verzen 16-21). Wat is hier het lichaam en wie is het hoofd daarvan? (Kolossenzen 1:18).

> Extra 1: Het kruis van Jezus, maar ook het lege graf zijn beide essentieel voor ons nieuwe leven als christenen. Aan het kruis riep Jezus het uit: 'Het is volbracht!' (Johannes 19:30, maar Hij noemde dat al eerder: Lukas 18:31). Door op te staan bevestigde Hij dat (1 Korinthe 15:16-22). 1 Petrus 1:3,4 voegt hier een andere gedachte aan toe over het nieuwe leven dat we ontvangen. Wat volbracht Jezus? Daar gaat het in de Romeinenbrief in etappes op door. De tekst uit Lukas 18 wijst terug naar wat de profeten hadden voorspeld. Zoals Jesaja 53:5,6 en Zacharia 12:10. Ook de opstanding komen we, zij het in verborgen termen, tegen: Hosea 6:2. Zo zijn er meer teksten die we bij Jezus in vervulling zien komen. Denk aan Psalm 22:19. We gaan nog zien dat Jezus uiteindelijk de 'eis van de Wet' heeft vervuld. Het is volbracht! Maar in de volgende studie gaan we meer ontdekken over een leven zonder overheersing door de zonde.

› Extra 2: In plaats van de zonde noemt Hebrëen 9:12,13 de verlossing van 'dode werken' door het offer van Jezus. Toch is ook daar het thema de vergeving van de zonde en de verlossing uit de macht daarvan (9:22 en 26). In Hebrëen 10: 4-10 en 9:14-18 zien we dat het volbrachte werk afdoende is voor altijd! Zoals Eaton uitlegt: de zonde heeft op één historisch moment (Jezus' offer) voorgoed zijn greep op ons verloren. Op dat moment stierven wij (in Zijn sterven) voor altijd voor de zonde. Geloof is wat van ons een nieuwe schepping maakt, waardoor we niet meer onder de heerschappij van de zonde en het oordeel leven. 2 Korinthe 5:17-21 en Galaten 6:14,15 spreken daarvan.

26. HELEMAAL BESCHIKBAAR VOOR GOD

ROMEINEN 6:6-14

Vragen:

1. Uit vers 11 volgt: 'dat de zonde definitief zijn macht over ons heeft verloren.' Dat vormt de conclusie van de voorafgaande redenering. Wanneer werd onze 'oude mens' gekruisigd? Aan het kruis en in Jezus! (Zoals we in studie 24 behandeld hebben). Wat is vervolgens de conclusie in vers 14?
2. Welk element is nieuw in vers 14? Vrijheid, niet alleen van de zonde... Heeft dat iets te maken met de tekst waar we al meermalen naar hebben vooruitgekeken: Romeinen 8:1?
3. We leven in een gevoelsmaatschappij. Een geveleugelde uitdrukking in onze dagen is: 'Het voelt (niet) goed, dus...' Paulus roept ons evenwel op met de woorden: 'reken uzelf als'; hij zegt niet 'ervaar uzelf als'... Eaton wijst erop dat daarbij niet ons gevoel leidend is. Hoe doen we dat, 'onzelf rekenen als...'?
4. Welke vier elementen signaleert studie 26 in 6:12,13a? Herken je die?
5. Vervolgens beschrijft Eaton de oorzaak van onze strijd. De Bijbel heeft het daarbij niet over 'goed strijden', maar over 'de goede strijd' strijden (1 Timotheüs 6:12). Alsof er gezegd wordt dat we onze energie niet moeten verspillen aan verkeerde vormen van strijd (discussies, vechten voor eigen gelijk, enz.). Ook Jakobus schrijft hierover (4:1-3). Lees en laat je bemoeiden: 1 Timotheüs 6:11-14. Waartoe zijn we geroepen?

Verdiepende gespreksstof:

6. 'Zonde, dood en satan heersen niet langer over ons. Dat zullen ze ook nooit meer!' Toch zullen we wel eenmaal door de dood heengaan. Die heerst echter niet meer over ons, maar zal ons moeten laten doorgaan naar een eeuwigheid bij God. Dat lezen we terug in de boeiende (en verhelderende) dialoog tussen Jezus en Martha, de zuster van Lazarus (Johannes 11:21-27). Het is opvallend dat de Bijbel vaak spreekt van 'ontslapen'. Wat dat betekent voor ons lezen we in 1 Thessalonicenzen 4:13-18. De dood is een doorgangspoort naar de eeuwigheid.
7. 'Wanneer we eenmaal gaan inzien wat een leven vanuit Gods genade betekent, zullen we ervaren hoeveel beter we in staat zijn om ons te verzetten tegen de zonde.' Genade beseft dat het werk van Jezus een volkomen werk is: Het is volbracht! Onze strijd is geen strijd om een wit voetje bij God te verdienen. Er valt niets te verdienen, want alles is al betaald. Toch willen we, vanuit het besef van genade, de zonde geen macht meer in ons leven gunnen. Daarover gaat Romeinen 6. Johannes maakt dat heel praktisch in 1 Johannes 1:5-2:2.
8. 'En laat uw leden wapens van gerechtigheid zijn voor God' (6;13b). We dienen God door mensen te dienen. Maar we dienen niet om eer van mensen te ontvangen. Over de juiste motieven schrijft Paulus in Efeze 6: 5-8 (weliswaar aan slaven, maar in feite aan alle gelovigen!). Jezus koos een vreemdeling als voorbeeld van deze vorm van dienstbetoon (Lukas 10:25-37) en Jakobus maakt het concreet in 2:18,19.

› Extra 1: '*...opdat het lichaam van de zonde tenietgedaan zou worden en wij niet meer als slaaf van de zonde zouden dienen.*' Wij zijn nu slaven van Christus, zegt 1 Korinthe 7:22 en het erop volgende vers 23 voegt daar nog een bijzonder element aan toe! Het bijzondere is dat Jezus Zelf Zijn

goddelijke status inruilde voor de positie van een slaaf: Filippenzen 2: 5-8. In beide gevallen gaat het om een vrijwillige keus om slaaf te worden. De zonde gaf ons die keus niet. Maar onze positie is weliswaar die van dienstknecht (zoals sommige vertalingen zeggen), van slaaf om ons in gehoorzaamheid aan God toe te wijden (zoals we verderop tegenkomen in onder andere Romeinen 6:16,17); in Galaten 4:1-7 lezen we dat we niet als onmondige slaven of kleine kinderen, maar als volwassen zonen en dochters worden behandeld. We zijn niet langer slaaf van de zonde, maar kiezen voor een leven (als het ware als slaaf, maar in feite zoon/dochter!) van gehoorzaamheid aan God. Een afschaduwing daarvan lezen we in Exodus 21:5,6. We komen op dit thema terug in de komende studies. Slaaf én kind van God zijn gaan hand in hand.

> Extra 2: Wanneer we Romeinen 1 tot en met dit punt (6:14) in thema's zouden willen samenvatten, zien we een opbouw die stap voor stap Gods Heilsplan weergeeft.

- Vanaf 1:16 ontvouwt Paulus het doel van het Evangelie van Jezus Christus. In het vervolg van hoofdstuk 1 schetst hij de wetteloosheid en waar die toe leidt.
- In Romeinen 2 en 3 stelt hij vast dat alle mensen (ook degenen die onder de Wet God trachten te behagen) verlossing nodig hebben.
- In 4:1-5:1 betoogt hij dat de enige weg tot redding komt door het geloof in Jezus.
- Romeinen 5:1-21 legt uit hoe Jezus die redding gestalte heeft gegeven en zo met de schuld die de zonde in de wereld brengt heeft afgerekend.
- Romeinen 6 constateert dat wij daardoor verlost zijn van de overheersing van de zonde. Het sleutelwoord is genade (vers 14, 15 en 23). In vers 14 volgt de inluidende opmerking die hij verderop (7:1-8:8 en 9:30-10:11) uitvoerig zal behandelen: we zijn vrij van de Wet

27. DIENSTBAAR AAN GOD

ROMEINEN 6:15-23

Vragen:

1. Deze teksten leiden naar een climax. Van zondigen, via bevrijd zijn van de Wet, naar leven voor de gerechtigheid. Met als hoogtepunt het vooruitzicht van eeuwig leven. Paulus spreekt in termen van 'vrucht' en 'loon'. Dat alles wordt samengevat in vers 23. Waarom is er geen grotere tegenstelling te bedenken dan wat hier genoemd wordt?
2. 'We handelen op een bepaalde manier, omdat we een 'meester' gehoorzamen.' Dat geldt voor alle mensen. We zijn allemaal in zeker opzicht slaaf. Wat verandert er in onze 'rechtspositie' bij onze bekering?
3. Paulus schrijft een aantal dingen bewust NIET en een aantal juist WEL. Probeer ze eens kort samen te vatten. Want het zegt veel over onze nieuwe positie!
4. Ondanks onze nieuwe positie bestaat het gevaar dat we onze oude levensstijl voortzetten. Dat is mogelijk, maar dan missen we de vrucht die genoemd wordt in 6:22. Het geheim van een vruchtbaar leven lezen we in Johannes 15:1-8. Let eens op wat vers 8 van dat gedeelte zegt!

Verdiepende gespreksstof:

5. Opvallend is dat Paulus hier schetst dat we een bewuste keus moeten maken (6:19)! Blijkbaar hebben we dus een 'vrije keus'. Het thema van kiezen zien we steeds terug in de Bijbel. Ook de vrucht daarvan lezen we, zoals in Deuteronomium 28:13,14 en 47,48. Ook in Psalm 1 (geschreven voor Gods volk!) zien we dat dezelfde consequenties worden geschetst.
6. 'De belangrijkste voorwaarde is al vervuld.' Dat is een conclusie die gebaseerd is op 6:22a. Waartoe hoort die voorwaarde te leiden? Paulus geeft aan dat dit wel om onze inspanning vraagt. We zien hier hoe de vraag uit 6:1 (en de echo daarvan met een iets andere invulling in 6:15) wordt beantwoord. Johannes zegt iets dergelijks in 1 Johannes 2:3-6. Dat sluit aan bij Jezus' eigen woorden: Lukas 6: 46. (Eigenlijk het gedeelte Lukas 6:43-49).

> Extra 1: Bekering: Eaton schrijft daarover het volgende. 'We gaan over naar een ander koninkrijk en we veranderen van natuur. We zullen nooit meer dezelfde als vroeger zijn. Ons hart is veranderd.' We hebben al eerder stilgestaan bij Jeremia 31:33,34. Een overgang van dood naar leven (Efeze 2:1), van duisternis naar licht (1 Petrus 2:9). We zijn burgers van een hemels Koninkrijk (Kolossenzen 1:13; Filippenzen 3:20; Jakobus 2:5). Onze namen staan genoteerd in de burgerlijke stand van de hemel! (Filippenzen 4:3; Openbaring 20:12). Dat verschil kan ook andere gevolgen hebben. Wat lezen we bijvoorbeeld in Mattheüs 10:24-28 en 1 Johannes 3:13? Paulus beschrijft zulke gevolgen in Filippenzen 4: 12 en 2 Korinthe 11:23-27. Zijn lijfspreuk vinden we in Filippenzen 4:13.

> Extra 2: We zouden voor onszelf eens kunnen noteren wat er in de praktijk van ons leven (gedrag, opvattingen, relaties) veranderd is sinds we tot geloof kwamen. Met de woorden van een oud lied: Tel uw zegeningen, een voor een; tel ze alle en vergeet er geen! (Vergeet niet God daarvoor te danken!).

28. VRIJ VAN DE WET

ROMEINEN 7:1-6

Vragen:

1. Paulus gebruikt het huwelijk als beeldspraak om aan te geven wat de rol van de Wet van Mozes wel en niet is. Wat zegt dit voorbeeld over ons?
2. 'Alle wedergeboren christenen zijn gestorven voor de Wet: voor...' Dan volgt er een hele opsomming. Welke spreken je aan? Welke wat minder? Hoe komt dat?
3. Wat is het gevolg van het feit dat we voor zowel de Wet als voor de zonde gestorven zijn?
4. In vijf punten schetst Eaton het verschil tussen de oude situatie en het nieuwe leven. Zet ze eens in 2 kolommen naast elkaar: oud aan de ene, nieuw aan de andere kant.

Verdiepende gesprekstof:

5. In 6:19 en 21 was sprake van vrucht dragen op een negatieve wijze; in 7:8 keert dat begrip terug. Waar drukt Paulus zich sterker uit, in hoofdstuk 6 of in dit gedeelte van Romeinen 7?
6. Meermalen komen we in de Romeinenbrief de woorden 'maar nu...' tegen. Zoals in 7:6. Alsof Paulus na een opsomming van (of een redenering die leidt tot) negatieve aspecten van het menselijk leven de deur opent naar een oplossing. Die is steeds gebaseerd op wat Jezus voor ons heeft verworven. Zoek ze maar op: 3:21 (vanuit 3:9-20); 6:17 (vanuit 6:15-16); 6:22 (na 6:19-21); 7:6 (na 7:1-5). We zien ook vaker door het gebruik van 'maar' een dergelijke tegenstelling, zoals binnenkort in 8:9. Bij Paulus is het gebruik van 'maar (nu)' vaak het middel om iets extra duidelijk te maken. Dat is kenmerkend voor de Romeinenbrief. Voor wie 'dit smaakt naar meer' denkt: Efeze 2:4-5; 1 Korinthe 9:25 en 1 Petrus 2:10.
7. Romeinen 3:9-27 sluit aan bij het thema van Romeinen 7. Die eerdere constatering wordt nu verder uitgewerkt. Het loont de moeite om de overeenkomsten in beide gedeeltes te vergelijken. Leg ook Galaten 4:1-9 daar eens naast (we gaan later nog wel vaker in op de Galatenbrief in vergelijking met wat Paulus aan de Romeinen schrijft).

➤ Extra 1: Onze studie zegt: 'de Wet gaat zelf nooit dood, maar wie in Christus is, is dood voor de Wet!' In het Oude Testament wordt de Wet een eeuwige inzetting genoemd. Dat lezen we bijvoorbeeld over één onderdeel in Leviticus 3:17. Lees ook eens wat gezegd wordt in Deuteronomium 4:40. Voor wie was de Wet bestemd? Psalm 119:160 noemt al Gods bepalingen eeuwig, maar gaat het daarbij om de Wet? Let op 'vanaf het begin'... Hoe dan ook, Paulus is duidelijk: In Jezus is de hele Wet met al zijn voorschriften ten volle vervuld. Daarmee is de Wet bevestigd, niet gedood. Maar in Jezus zijn wijzelf gestorven (toen Hij stierf) voor de zeggenschap van de Wet over ons leven. Het nieuwe leven staat niet meer onder heerschappij van de Wet (7:4).

➤ Extra 2: We lezen: 'Alle wedergeboren christenen zijn gestorven voor de Wet: voor zijn controle, zijn strafmaat, zijn ceremonieel, zijn dierenoffers, zijn bepalingen over de sabbat en feestdagen, zijn voorschrift dat onze koning een Jood moet zijn, zijn bepalingen die voor specifieke stammen (Levi, Juda) gelden, zijn financiële regels, zijn landbouwkundige eisen.' Wij denken bij de Wet vaak alleen aan de Tien Geboden, die wel de samenvatting van alle voorschriften van de Wet genoemd worden. Maar de hele Wet bestaat uit voorschriften voor allerlei aspecten van het leven. Voor normen, strafmaten, zowel voor het dagelijks bestaan als voor excessen

daarin, als voor de dienst aan de Allerhoogste. Jezus bracht de Wet terug tot 'het gebod van de liefde' (Johannes 13:34,35 en 14:9-17). Vergelijk dat met Mattheüs 22:37-40 en Romeinen 14:15 (de 'eis der liefde' NBG). Paulus onderwerpt zich aan de broederraad in Jeruzalem betreffende de reinigingsvoorschriften (Handelingen 21:21-26), waarbij hij bijval krijgt voor zijn standpunt aangaande de Wet en de heidenen (21:25). Eerder leidde overleg al tot een vergelijkbaar standpunt: Handelingen 15:7-29.

29. DE KRACHT VAN DE ZONDE

ROMEINEN 7:7-13

Vragen:

1. Leg de titel (De kracht van de zonde) eens uit. We hebben toch eerder al gezien dat de zonde geen heerschappij meer over ons heeft?
2. We merken dat 'dat hoe meer we proberen om niet te zondigen, onze zondige verlangens alleen maar toenemen.' Wat heeft dat te maken met het Tiende Gebod? Gaat het daarbij alleen om seksuele verlangens? (Exodus 20:17).
3. Jezus is heel duidelijk als het om onze blikken gaat: Mattheüs 5:28. Wat zegt dat over ons?
4. De conclusie van Paulus is (in de woorden van Eaton): 'Niet de Wet veroorzaakte de dood in Paulus vóór zijn bekering. Het was de zonde die hem ter dood bracht. Die veroorzaakte zo'n heftige begeerte, zo'n toenemende slechtheid, zoveel schuld en schaamte dat het onmogelijk werd om met God in contact te komen.' Waarom keert juist bij Paulus het thema van genade door het offer van Jezus (en niet door eigen inspanning) keer op keer terug?

Verdiepende gespreksstof:

5. Paulus 'was zelfvoldaan en leefde zorgeloos; hij had een plezierig bestaan, vrij van enig schuldbesef.' Dat zien we om ons heen terug. Maar wat zegt Psalm 73?
6. 'De Wet bracht eenparigheid en voorspoed over Israël. Maar voor een individu, dat het Tiende Gebod wil houden, brengt dat geen leven, maar de dood.' Waarom is juist het Tiende Gebod voor ons de bottleneck? Is het denkbaar dat in 1 Kronieken 21:1-8 dit een rol speelde? Waarom lijkt dat minder voor de hand te liggen dan wat we lezen in 2 Samuël 11:2-4?
7. In beide genoemde gedeeltes over David zien we de verwoestende gevolgen (2 Samuël 11:14-26; 12:19-18 en 1 Kronieken 21:10-14). Toch was David een man naar Gods hart (1 Samuël 13:14; Handelingen 13:22). Hoe valt dat te verklaren? Maakt Psalm 32 daarover iets duidelijk?

➤ Extra 1: In een andere uitgave zegt Eaton: 'De Wet werkt niet door middel van geloof. De Wet richt zich voornamelijk op de vorming tot een eenheid van een volk. Zonder het Tiende Gebod zouden we er niets in ontdekken van menselijke tekortkomingen... Het (nl. het Wetsstelsel van Mozes, red.) is zwak... niet door iets verkeerd te zijn, maar vanwege de 'zwakheid van het vlees' (Romeinen 8:3).' (M.A. Eaton, *Vrijgesproken*, The Grace Factory, blz. 147).

➤ Extra 2: Begeerte op zich hoeft niet zondig te zijn. Onze verlangens kunnen een zuivere oorsprong hebben. Psalm 73:25 (NBG) is een mooi voorbeeld van zuivere, reine begeerte! In Mattheüs 18:19 (NBG) en Markus 11:24 komen we zelfs de aanmoediging tegen om iets van God te begeren. Van Jezus lezen we hoezeer Hij verlangde naar het samen met zijn discipelen vieren van het Pascha: Lukas 22:15 ('vurig begeerd' zegt de NBG).

30. DE VASTGELOPEN MENSHEID

ROMEINEN 7:14-25

Vragen:

1. Aan de ene kant..., maar aan de andere kant... Welk dilemma schetst Paulus?
2. Bij de uitleg van 7:16, 17 lezen we ook 'aan de ene kant' en 'aan de andere kant'. Wat plaatst Eaton hier tegenover elkaar?
3. 'Het beste wat de Wet voortbrengt, is ...' lezen we. Wat is dat? Wat betekent dat voor iemand die genade vond in Jezus Christus?
4. Wat is de 'optimale situatie', die iemand zonder tot bekering te komen zou kunnen bereiken?
5. In 7:22,23 komen we viermaal verschillende 'wetten' (of voor een deel 'wetmatigheden') tegen. Welke zijn dat? Zijn het er vier of gaat het ook wel om steeds opnieuw dezelfde 'wet'? Bedenk dat het nog steeds gaat over de welwillende onbekeerde zondaar en diens dilemma!

Verdiepende gesprekstof:

6. De slotalinea van deze studie is cru...! Toch klinkt hierin door wat staat in 7:10. De Wet brengt veroordeling. Er is maar één uitweg uit Gods oordeel over onze onvolkomenheid. Daar roept Paulus om in 7:24, waar we in de volgende studie dieper op ingaan. Heeft het nut om de Tien Geboden aan elkaar voor te lezen als norm voor het christelijke leven? Zou Paulus dat toejuichen? In 2 Korinthe 3:13-17 lezen we zijn standpunt.
7. Paulus uit een hartenkreet in 7:25. Meermalen lezen we in zijn brieven dit soort jubelkreten. Soms kort, soms meer uitgebreid. In het volgende hoofdstuk (Romeinen 8:37-39) zien we ook een abrupte wending in zijn betoog, alsof hij ineens een ontdekking doet en daarover in gejubel uitbarst! Ook 1 Korinthe 13 lijkt een onderbreking tussen twee hoofdstukken die gaan over de structuur van de gemeente en het functioneren ervan. Maar het versterkt wel wat hij in beide omringende hoofdstukken zegt. Het zijn compacte uitingen van wat in zijn hart leeft. Soms zelfs een compacte 'geloofsbelijdenis', zoals in 1 Timotheüs 3:16. En ook in 2 Timotheüs 6:16.

> Extra 1: Voorbeelden van hoe het Oude Testament al in een spanningsveld leefde met de Wet lezen we in onder andere 1 Koningen 17:1-6. Raven waren onreine dieren (Deuteronomium 14:14). Ook Jezus had daar geen boodschap aan (Lukas 12:24). Jezus tilde de betekenis van de Wet uit boven de 'dode letter' (die term is afgeleid van wat Paulus zegt in 2 Korinthe 3:6b). Lees hoe Jezus de sabbat interpreteert in zijn confrontatie met de farizeeën (Markus 2:23-28). Het is overigens interessant dat Jezus Zich hier (en op meer plaatsen) de Mensenzoon noemt. Dat stamt uit Daniël 7:13-14. Jezus breidt dit uit: Hij is ook de heerser over wat de Wet (in dit geval wat de sabbat aangaat) eist.

> Extra 2: Het vlees is in Paulus' bewoordingen iedere inspanning die probeert het offer van Jezus te negeren. Dan kan het gaan om de inspanning om zelf een vorm van gerechtigheid (door eigen inspanning, door het houden van de Wet, door 'goede werken' om bij God in het gevlei te komen). Dat speelt in dit gedeelte van de Romeinenbrief. Maar het kan ook gaan om een onheilig leven, los van wat de Geest in en door ons wil bewerken. Wie zich afsluit voor het

werk van de Heilige Geest leeft alsof hij onbekeerd is, zonder besef van wat de vrucht van zijn bekering is. In alle brieven in het Nieuwe Testament komen we de oproep tegen om te leven op een manier die God verheerlijkt. Wie dat niet doet, leeft 'naar het vlees'. Zoals beschreven in 2 Timotheüs 6:3-14. Heel bekend is in dit verband Galaten 5: 16-25.

31. WIE ZAL MIJ VERLOSSEN?

Nogmaals ROMEINEN 7:7-12 EN 13-25

Vragen:

1. Paulus spreekt uit eigen ervaring. Er zijn vernuftige theorieën in omloop. Eaton noemt ze 'spitsvondig' en wijst ze af. Welke vijf noemt hij in de eerste drie alinea's? En op grond waarvan wijst hij ze af?
2. 'Heiliging betekent: leven voor God. Dat brengt liefde voor onze naasten voort. Zo worden we als Jezus. Het brengt ons heiligheid zonder de Wet.' Vervolgens zegt Eaton dat we de Wet maar moeten vergeten! De norm van de Tien Geboden kennen we zonder de Wet nodig te hebben al, door de Heilige Geest. Wat is volgens Eaton het gevolg van de werking van de Geest in ons leven?
3. Wat is het verschil tussen 'gelovige' (of wedergeboren) christenen en 'naamchristenen'? Wat hebben 'naamchristenen' dus nodig om tot een levend geloof te komen?
4. Wat is het nut van pijnlijke ervaringen? Kunnen jullie elkaar bemoedigen door enkele van zulke ervaringen met elkaar te delen en te vertellen wat voor 'winst' zij hebben opgeleverd in je leven als christen?

Verdiepende gespreksstof:

5. We lezen: 'Het geheim van een geheiligd leven is: leven in contact met Jezus.' Dat is precies wat Jezus ook Zelf leerde (Johannes 15:1-9. Waarom hoort dat negende vers juist daarbij (al staat hij in onze Bijbels in een andere perikoop)? Het is onze roeping om verbonden te zijn met de Wijnstok, Jezus (1 Korinthe 1:9) De Geest is daarbij onmisbaar (Galaten 5:22).
6. 'Laat je vormen door geduld te oefenen.' Geduld is in onze samenleving een lastig begrip. Alles moet snel. Uitstellen kunnen we steeds minder. Internet helpt om onze behoeften 'onmiddellijk' te bevredigen. We kunnen vandaag bestellen wat in ons opkomt en morgen hebben we het in huis. Groei vraagt om geduld. Dat leert de natuur ons (Jakobus 5:7-11). Ook de vrucht van de Geest mag in ons groeien. Dat kost tijd, maar brengt bovendien ook geduld (!) voort: Galaten 5:22.
7. Romeinen 7:24 vindt zijn parallel in 8:10. Keer op keer schetst Paulus dat iedere poging buiten het verzoenend werk van Jezus om, een 'doodlopende weg' is. Of liever gezegd: een dood-veroorzakende Wet. Wij staan onder een andere wet: 1 Korinthe 9:21. Wat is dat voor wet? Galaten 6:2 werpt daar in enige mate licht op. In Jakobus 2:8 wordt deze 'koninklijke wet' toegelicht. Jakobus noemt dat de 'wet van de vrijheid' (1:25; 2:12). Romeinen 13:8 laat ons zien wat Gods Geest in ons wil bewerken. Wie deze wet van de liefde vervult, beantwoordt 'en passant' aan wat de Wet van het Oude Verbond beoogde!

› Extra 1: Het dilemma van een niet te volbrengen Wet werkt Paulus verder uit in 2 Korinthe 3:7-18. Wij spreken vaak in termen van Wet of genade. Dat zien we ook in 6:14. Toch kiest Paulus meermalen voor een andere tegenstelling: Wet of Geest, vleeselijk of geestelijk (Galaten 5:13-18), bedekking of vrijheid (2 Korinthe 3). Lees ook wat Johannes in zijn Evangelie zegt (1:16,17). Zowel de zonde als de Wet bewegen zich op het terrein van onze menselijke inspanningen, ons vlees (Romeinen 7:26). De Geest opent voor ons een nieuwe dimensie, die ons in de vrijheid stelt. Daarover gaat het in Romeinen 8 (onder andere 8:2). In onze volgende studie komen we dat tegen.

› Extra 2: 'Heel Romeinen 7:7-25 gaat door over wat dit vers (7:5) zegt. Romeinen 8 gaat verder over wat staat in 7:6. Deze beide verzen schetsen in het kort een fundamentele tegenstelling. Ook hier zien we weer hoe Paulus een dergelijke tegenstelling opent met 'Maar...' In 7:11 en 14 komen we een gevolgtrekking tegen, die begint met 'Want...' Hij schetst de uitzichtloosheid van een vleselijk levende, aan de Wet onderworpen mens in 7:22 en 23 door opeenvolgend beide woorden te gebruiken. Toch is het 'maar' hier niet van hetzelfde gehalte: het toont geen tegenstelling tussen het oude en het nieuwe (wat door Christus voor ons bewerkt is), zoals hij dat op veel andere plaatsen doet. Hetzelfde zien we in de komende hoofdstukken: 'want' en 'maar' hebben enkel malen die geweldige lading, maar niet altijd. We zouden zulke plaatsen eigenlijk vetgedrukt moeten markeren. Je zou ze kunnen 'high-lighten'...

32. VRIJGESPROKEN VAN VEROORDELING!

ROMEINEN 8:1-4

Vragen:

1. 'Ons leven als christen is een volslagen nieuw, een totaal ander leven' zegt onze studie tegen het eind. Het is een belangrijke conclusie. Hoe past die uitspraak bij Romeinen 8:1?
2. 8:1 begint met het woord 'dus'. Dat woord geeft een gevolgtrekking aan. Op grond waarvan zijn we niet langer veroordeeld? Romeinen 7 gaf juist een nader overzicht: de Wet schiet 'dus' tekort. Zoek eens op in 7:1-6 waarop 8:1 teruggrijpt!
3. In het Nieuwe Testament is een cruciale omschrijving van het nieuwe leven door Jezus het 'in Christus Jezus zijn'. Soms staat er eenvoudigweg 'in Hem' of 'met Hem'. Lees eens wat er in Efeze 1:7-14 en 2:1-10 staat. Wat hebben we allemaal ontvangen 'in' en 'met' Christus?
4. 'We zijn voorgoed vrij van veroordeling, (of: ontkomen aan de verdoemenis), van straf, van schuldgevoel, van boetedoening.' Op veroordeling volgt straf. Besef dat we schuldig zijn (schuldgevoel) bewerkt schaamte. Om onszelf te rechtvaardigen willen we dingen 'goedmaken'. In relaties tussen mensen onderling is dit hoe de dingen werken. Zonder boetedoening en straf raakt de samenleving ontwricht. Maar God benadert ons totaal anders! Hebben jullie ervaring in het maatschappelijk leven met het uitblijven van een rechtvaardige straf waardoor wangedrag niet op rechtvaardige wijze werd bijgestuurd?
5. Waarom kan God ons zonder meer vrijspreken van elke straf, elke schuld, elke barrière tussen ons en Hem? Wat zegt Romeinen 8:3? Probeer dat eens in eigen woorden te omschrijven.

Verdiepende gesprekstof:

6. Eaton zegt nadrukkelijk: '8:1 zegt kort en krachtig, zonder voorwaarden: Dus is er nu geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus zijn.' Waarom is dat zo belangrijk? Vergelijk dat eens met Efeze 2:8-9. In de periode dat het volk onder de Wet leefde lag dat wel anders (Galaten 3:9-14).
7. In de 'bedeling van de Wet' gold: wie de verordeningen van de Wet doet, zal leven. In Leviticus 18:1-5 begint de Bijbel met het schetsen van een tegenstelling. Eerst leerden de Israëlieten zich te onderwerpen aan de wetten en gewoontes van Egypte. Nu mogen ze daar niet langer aan vasthouden. Eigenlijk geldt voor ons iets dergelijks: we mogen niet langer leven vanuit de Wet. We leven in een nieuwe fase van Gods geweldige Heilsplan! We lezen daarover bijvoorbeeld in Hebreëen 8:6-13.
8. '8:1 In dit hoofdstuk komt hij aan bij het vijfde resultaat, voortgekomen uit het feit dat we bekleed werden met de gerechtigheid van God in Jezus Christus.' Welke vier zijn hieraan voorafgegaan? Ten eerste 'zaligheid' (1:16), rechtvaardiging (1:17; 3:21-24), ten derde gestorven zijn aan de zonde (6:2-7) en ten vierde dood voor de Wet (7:4). Het vijfde resultaat wordt samengevat in 8:1, maar hoofdstuk 8 breidt dit stap voor stap verder uit met elementen van Gods zegen in Jezus Christus voor wie in Hem zijn!

› Extra 1: We lezen in 8:2 over de wet van de Geest. Daaraan voegt Paulus een kenmerk toe: de Geest van het leven (!). Hij geeft dat een contrast: we zijn 'vrijgemaakt van de Wet van zonde en

van de dood.' Dood tegenover leven is een steeds terugkerend thema in de eerste acht hoofdstukken van dit Bijbelboek. Zoals in 6:13,22,23;8:6. Jezus' dood betekent leven voor ons! (5:6-10; 6:4). Maar ook het feit dat wij dood zijn voor de zonde, dood voor de Wet brengt ons (eeuwig!) leven (6:22;7:6).

➤ Extra 2: Aan het eind van deze studie lezen we over 'een grote verrassing': de Geest gaat in ons leven op zo'n manier werken, dat we (zonder onder de plak ervan te zitten) de verwachtingen van de Wet zullen overtreffen! (Romeinen 8:4). We komen (opnieuw) uit bij wat al in het Oude Testament werd beloofd in Jeremia 31:33-34. De komst van de Heilige Geest werd voorspeld in Joël 2:28,29. Uiteindelijk is het Gods Geest die de 'goede' norm van de Wet in ons wil vervullen, niet meer in eigen kracht (want de Wet was krachteloos door ons vlees, Romeinen 8:3), maar door de kracht van de Heilige Geest. Lees daarover Galaten 6:8.

33. BESTEMD VOOR DE EEUWIGHEID

ROMEINEN 8:5-11

Vragen:

1. We lezen tweemaal 'immers' in deze verzen. Dat woord zegt zoveel als: dat wist je toch? Wat weten we 'immers'? Wat is de relatie tussen deze beide keren 'immers'?
2. Er is sprake van een of/of-situatie. Welke twee zaken stelt Paulus hier bij herhaling tegenover elkaar? Waarom zou hij dat in steeds andere bewoordingen herhalen?
3. Wat wil het zeggen dat (ook als christenen) ons lichaam dood is door de zonde (8:10)? Wat stelt het tweede deel van dat vers daar tegenover? Wat wordt hier lijnrecht tegenover de zonde gesteld (let op de herhaling van 'vanwege!')?
4. De inwoning van de Geest geeft zowel voor het leven nu als voor het leven in de toekomst een ander perspectief dan een leven in het vlees. Wat bewerkt de Heilige Geest in de gelovigen? En wat doet het vlees (door de zonde)? Zoek in 8:5-11 nog eens op wat daarover wordt gezegd. Probeer ze eens in een schema naast elkaar te zetten: wat zijn de tegenstellingen?

Verdiepende gesprekstof:

5. 'Als mens leef je ofwel 'in het vlees', dan wel 'in de Heilige Geest'. Iemand die zich niet bekeerd heeft, leeft 'onder de heerschappij van het vlees'. Dat heeft te maken met onze identiteit. Wie we zijn: in Christus of zonder Hem. Romeinen 8:9b is overduidelijk. Leg daar de gelijkenis van de wijze en dwaze meisjes (Mattheüs 25:1-13) eens naast. Olie als beeld van de Heilige Geest. Ook vers 12 in deze gelijkenis is niet mis te verstaan. Die sluit aan bij Romeinen 8:9b.
6. 'De gezindheid van de Geest is vrede, verzoening met God en de innerlijke rust die dat geeft.' Een soms gehoorde uitspraak die te denken geeft is: 'Op de zevende dag schiep God de rust.' In onze tijd is werkelijke (innerlijke) rust een begeerd begrip. Mensen doen aan oosterse meditatietechnieken als yoga om rust te vinden. De Hebreeënbrief besteedt uitvoerig aandacht aan het dilemma van mensen om Gods rust te vinden (Hebreeën 3:1-4:11).

> Extra 1: Wie in het vlees zijn kunnen God niet behagen (8:8). We hoeven God niet te behagen om onze redding veilig te stellen, maar uit liefde voor Hem willen we Hem graag eren met onze levens (1 Thessalonicenzen 2:3-6). Hoe behagen we God? Dat het mogelijk is zongen de engelen bij de geboorte van Jezus: Lukas 2:14. We lezen meer over hoe we God behagen in Hebreeën 11:6, Kolossenzen 1:10,11 en 1 Thessalonicenzen 4:1-7, Hosea 6:6, Psalm 37:21-24, Spreuken 15:8,9, Hebreeën 13:16; Micha 6:6-8. God heeft een welgevallen aan onze nieuwe positie van vrede: Psalm 35:27. Die is ons geschonken, gratis! Wat een geschenk!

> Extra 2: Romeinen 8 gaat vooral over het leven door de Heilige Geest. De Geest geeft leven, is voorbode van het eeuwige leven en helpt ons om als nieuwe mensen te leven. Hij bevestigt dat we God toebehoren (8:16). De Geest is van groot belang voor het functioneren van de gemeente (Romeinen 12:6-10 en 1 Korinthe 14). We lezen in Johannes 14:15-17 en 23-27 wat Jezus over het werk van de Heilige Geest zegt. We kunnen niet zonder, maar hoeven ook niet zonder: Efeze 1:13,14.

34. ERFGENAMEN VAN GOD

ROMEINEN 8:12-17

Vragen:

1. We lezen: *'wij zijn aan het vlees niet verplicht om naar het vlees te leven.'* Toch plaatst de auteur er het kopje 'we zijn verplicht' boven. Als we niet verplicht zijn voor het ene, waartoe zijn we dan wél verplicht?
2. In deze verzen (8:12-17) worden een aantal resultaten genoemd van de aanwezigheid van de Heilige Geest in ons leven. Welke zijn dat?
3. Wat is het gevolg van het feit dat we geen slaven, maar kinderen zijn, kinderen van God?
4. Onze redding is onvoorwaardelijk: pure genade, door het aanvaarden van het offer van Jezus. Waarom zou het nodig zijn dat we onze erfenis wel moeten verwerven? Denk daarbij ook eens aan het beërven van het Beloofde Land door de Israëlieten.
5. We doden de daden van het lichaam (8:13) met als gevolg: leven! Hierin zien we de opstandingskracht van Jezus aan het werk. Vergelijk dit eens met Romeinen 6:5 en 2 Petrus 1:4. Wat valt op in de woordkeus van Petrus ten opzichte van wat Paulus zegt?

Verdiepende gesprekstof:

6. 'Met en voor Hem lijden is de voorwaarde om de erfenis te mogen ontvangen.' In veel landen en culturen lijden christenen omwille van hun geloof. In de westerse wereld zijn we niet vertrouwd met vervolging of het gebrek lijden. We hoeven het lijden niet te zoeken. 2 Timotheüs 3:12 belooft dat we er niet omheen kunnen. Onbegrip van familie en vrienden, onbegrijpelijke conflicten, ze overkomen ook christenen. Hoe zal onze houding zijn bij onrecht dat we ontmoeten? Romeinen 12:17,18 is daarover duidelijk. Misschien kunnen we ook bewust naast anderen die lijden om de naam van de Heer doormaken gaan staan: Romeinen 12:13-15, 1 Korinthe 12:24-27 en Galaten 6:2.
7. Doorgaand op dat lijden en onrecht dat we ontmoeten: kijk eens hoe Abraham omging met zijn rechten in Genesis 13 en hoe David dat deed in 2 Samuël 15. Soms overkomt ons onrecht door medegelovigen. Ook dat is lijden. Jezus leert ons daarover iets essentieels: Mattheüs 18:21,22. Paulus heeft in dat verband ook iets gezegd, dat van groot belang is in 1 Korinthe 11:16 (NBG: om gelijk te krijgen; Grieks: conflict aangaan).

> Extra 1: Romeinen 8 gaat over onze positie in Christus en hoe we in dat nieuwe leven horen te wandelen. Dit hoofdstuk schetst keer op keer hoe bijzonder onze nieuwe identiteit is. En wat daaruit voortvloeit, zowel wat we van God mogen verwachten als wat Hij van ons verwacht. De rol van de Heilige Geest is daarbij bepalend. Dat wordt beschreven in de volgende samenhangende verzen: 8:1 en 2; 5-9; 10 en 11; 13 en 14; 15 en 16 en 23; 26 en 27. Het loont de moeite om per 'cluster' voor jezelf eens samen te vatten wat de Geest in deze eenheden doet in of voor de gelovigen.

> Extra 2: Hoofdstuk 8 begint met 'dus'. Deze gevolgtrekking sluit aan bij 7:6. Het tussenliggende gedeelte vormt een soort 'hardop gedacht' van Paulus over de onmacht van de Wet. In hoofdstuk 8 keert hij terug naar het thema van onze verlossing door het volbrachte werk van Jezus Christus. Het eerste vers (8:1) vormt de opmaat naar 8:31-35a. Na 8:1 volgt een beredenering

die 8:1 voorziet van een verdere toelichting. Vandaar veelvuldig gebruik van woorden als 'want' en 'immers', 'als', 'en', 'welnu...' In het erop volgende gedeelte overheerst het gebruik van 'want' (8:18-30). Het een komt voort uit het ander. Paulus komt bijna woorden tekort om ons nieuwe leven in Christus te beschrijven. Het zal uitmonden in een jubellied (8:35-39). Romeinen 8 vormt in zekere zin de kern van de hele brief. Dit is wat hij de christenen in Rome (en nu ook ons) wil duidelijk maken! 8:1 is het sleutelvers. De kinderen (8:15-17) worden niet veroordeeld: zij mogen leven als erfgenamen, nu en in de toekomst.

35. DE HEERLIJKHEID DIE ONS WACHT

ROMEINEN 8:18-25

Vragen:

1. Na de verlossing van de zonde (die werd aangewakkerd door de Wet) richt Paulus zich nu op de verlossing voor ons lichaam en zelfs van de hele schepping. Nu zuchten we nog, maar er wacht ons een heerlijke toekomst. Over die hoop zegt 8:24 iets bijzonders. Wat zegt Spreuken 13:12?
2. Hoe sluit die tekst uit Spreuken aan bij Romeinen 8:18?
3. 'We kunnen onze problemen van nu aan, door ons te richten op wat komt: eeuwige heerlijkheid!' Paulus weet waarover hij spreekt. Hoe reageerde hij in benarde situaties? We lezen een voorbeeld daarvan in Handelingen 16:16-25. Wat maakte dat hun situatie veranderde?
4. 'De Heilige Geest Zelf is de eerste ervaring van al datgene wat God ons in Zijn hemelse heerlijkheid zal schenken.' In Thessalonicenzen 5:12-22 staan een aantal aanbevelingen voor ons leven als christen. Wat zegt Paulus daar over onze omgang met de Heilige Geest? Als je dat 'bevel' niet opvolgt, wat betekent dat dan voor onze verwachting van de eeuwige erfenis?
5. 'Onze aandacht wordt gevangen, niet door onze huidige positie, maar door hoe we ... zullen zijn.' Laat je bemoedigen door Openbaring 21:3-7.

Verdiepende gesprekstof:

6. Paulus herhaalt dat we door lijden heen zullen gaan. Jezus noemde dat ook: Johannes 15:18-16:4. Het loont de moeite om eens goed te kijken wat de aanleiding voor de haat die we mogen verwachten vormt. Ondanks de tegenstand worden we opgeroepen om de Geest door ons heen te laten getuigen over Jezus (15:26 en 27; Mattheüs 10:16-20). Bij Paulus zien we dat gebeuren: Handelingen 13:45-47; 14:3-6 en 19-22; heel 16 en 17, 18:5 en 6, 12-17; 19:23-34; 20:3; 21:30 tot en met 28:16. Hij wist waarover hij schreef!

➤ Extra 1: We hopen op wat we nog niet zien. Hebreëen 11:1 spreekt daarvan. Dat heeft zijn vervolg in Hebreëen 11:13-16. Dat hopen doen we met volharding (Romeinen 8:25 en Hebreëen 12:1-3). Onze hoop heeft een vaste bodem: Titus 1:2a. Dat is dus heel wat anders dan wat Eaton omschrijft als een 'geloof' dat te veel belooft. Juist die vaste hoop geeft ons kracht in het doorstaan van de 'barensweeën' van het leven hier en nu.

➤ Extra 2: Eerstelingen: de eerste opbrengsten van de oogst. In het Oude Testament werden de eerstelingen aan God geofferd. Zoals in Genesis 4:4; Exodus 23:19a; 34:26a; Leviticus 23:17; Numeri 15:17-21; Numeri 18:8-15; Deuteronomium 14:22,23 - en lees vervolgens hoe God dat gebruikt om de levieten ermee te dienen! 14:24-29 en 18:4,5; verder 15:19,20; 26:1-4). Zelfs het eerste van alles wat in het Beloofde Land werd veroverd werd, compleet met goud en zilver, door verbranding aan God geofferd. Jozua 6:17-21. In onze Bijbelstudie zien we dat God in het Nieuwe Verbond de rollen omkeert: Hijzelf brengt ons de eerstelingen van wat Jezus' leven heeft voortgebracht! (Romeinen 8:23). We zien wel vaker dat God de dingen omkeert. Zo is een herhaalde uitspraak in de Bijbel: Hier ben ik, als antwoord op Gods roep (Adam in iets andere woorden na de zondeval in Genesis 3:10; zie verder 1 Samuël 3:10; Jesaja 6:8 en Psalm 40:8 en de aanhaling daarvan in Hebreëen 10:7 NBG). Hoe frappant is het dan dat God meermalen zegt: Hier ben IK (Jesaja 52:6 en zelfs tweemaal in Jesaja 65:1). Hij is er voor ons: JHWH - Hij zal er zijn.

36. GODS DOEL MET ONS

ROMEINEN 8:26-30

Vragen:

1. 'Ondanks onze zwakheid zal God Zijn doel in ons verwezenlijken door de kracht van de Heilige Geest.' Hoe komt de Geest ons te hulp en waarom hebben we dat nodig?
2. Opnieuw lezen we over het feit dat we zuchten (8:26), maar nu komt er onmiddellijk hulp! Waarom nu wel en bij wat we in 8:22,23 lazen (nog) niet?
3. God laat alle dingen meewerken aan Zijn doel! (8:28). Wat is dat doel? (8:29). Wij denken maar al te vaak dat Hij onze omstandigheden voor ONS ten goede zal keren. Maar het gaat om HEM! Moeite, verdriet, verdrukking, ALLES gebruikt Hij om ons naar Zijn doel te leiden. Wat betekent dat bij tegenslag en voorspoed voor ons?
4. Onze studie eindigt met een opsomming van wat Paulus ons wil inprenten. Dat bestaat uit een reeks van vijf constatering, die Eaton zowel positief ('iedereen') als negatief (dus 'niemand uitgezonderd') verwoordt. Wat is daarin de rode draad?
5. 'Paulus zet alles in de voltooide tijd.' Waarom is het van belang om daar niet overheen te lezen? Wat betekent dat voor nu? En heeft het ook nog betekenis voor 'straks'?

Verdiepende gesprekstof:

6. Onze bestemming is niet om te wachten op een plekje in de hemel. En zelfs niet om veel Bijbelkennis te verzamelen, al zijn beide waarheden van belang voor Gods kinderen. 8:29 noemt een heel ander doel voor ons leven! Wat gebruikt God allemaal om dat doel te verwezenlijken? Paulus is daar helder over (8:28). God is er een Meester in om mensen te vormen naar Zijn plan. Kijk maar eens naar David. Wat maakte hem tot de allerbeste koning van Israël? Daar ging een heel proces aan vooraf. Niet de overwinning op Goliath, maar alles wat daarna passeerde heeft hem gevormd (1 Samuël 16 – 2 Samuël 2).
7. Lijken op Jezus wordt hier 'gelijkvormig' genoemd. Je wordt in een patroon, een mal geduwd om dezelfde vorm aan te nemen. Dat is meer dan 'lijken op'! Het heeft niets te maken met een voorbeeld navolgen, maar alles met gevormd worden. We zouden bijna zeggen: tot in ons DNA. Zover gaat God met ons! Nieuwe scheppingen, die vervolgens mogen uitgroeien tot 'evenbeeld' van Zijn Zoon, die als eerste de volmaakte mens werd (zoals Adam en Eva bedoeld waren). Vandaar de oproep van Romeinen 12:1,2. Dat is een levenslang proces, wat zijn voltooiing vindt bij de wederkomst: 1 Korinthe 15:20-23; 1 Johannes 3:2.

> Extra 1: Hoe God mensen vormt zien we door de hele Bijbel heen. Hierboven noemden we David. Maar ook het leven van Mozes was een voortdurende vormingsschool. De opsomming van 'geloofshelden' in Hebrëen 11 vormt een soort eregalerij van mensenlevens. Daar worden de kenmerken van hun geloof 'geportretteerd'. Maar achter ieder 'portret' schuilt een heel levensverhaal, van Gods handelen met deze mannen en vrouwen. Sommigen waren plooibaar en meewerkend voor Gods plan. Anderen stribbelden (van tijd tot tijd) tegen. We kunnen ons alleen maar verbazen hoe God met veel geduld met hen tot Zijn doel kwam. Denk aan Jakob, aan diens zonen, aan Simson... Dat geeft ons goede moed voor ons eigen leven en voor de (onvolmaakte?) kerk.

› Extra 2: Het is fascinerend om levens van Bijbelse personen te bestuderen. Daarbij helpt een grafiek van hoogtepunten en dieptepunten. We zien bij sommigen een, ondanks ups en downs, opgaande lijn (Saulus wordt Paulus; moeiten brengen hem waar hij zijn wil: in Rome om de gelovigen daar te onderwijzen), bij andere juist neergang (die andere Saul...). Hoe is dat in je eigen leven met God tot nu toe?

37. NIETS KAN ONS SCHEIDEN VAN GODS LIEFDE

ROMEINEN 8:31-39

Vragen:

1. Meer dan overwinnaars (8:37). Niet: dat worden we; dat zijn we! 'In dit alles' wijst terug op 8:35 en 36. We worden niet gespaard voor tegenstand. Wat zegt Jakobus 1:2-4? Hoe kunnen we ons verblijden in beproevingen? Is Romeinen 8:37 daarvoor van betekenis?
2. We lezen: 'Wat een onzin om te denken dat wijzelf onze toegang tot Gods heerlijkheid zouden kunnen blokkeren.' We kunnen die niet verdienen. Maar we kunnen die ook niet verspelen! Waarop is onze zekerheid gebaseerd? Heb je iets van die zekerheid wel eens kunnen ervaren in moeilijke tijden?
3. In Romeinen 8:31b-35 weerlegt Paulus een viertal misleidende gedachten. Welke zijn dat?
4. God is voor ons. Hijzelf is onze Medestander. We lezen iets daarover in Jesaja 51:12-16. Wat spreekt jou daarin aan? En in Jesaja 54:11-17? Beloofd dat gedeelte ons een moeiteloos leven-tje?
5. Romeinen 8:38,39 is eigenlijk één grote lofzang op de liefde van God, beschikbaar voor ons in Jezus Christus. Een herhaalde aanmoediging in de Bijbel luidt: 'Vrees niet!' en 'wees niet bevreesd'. Vrees verlamt. Wat doet de liefde van Christus (1 Johannes 4:15-18)?

Verdiepende gesprekstof:

6. De Bijbel beschrijft de geloofsstrijd van enkele 'geloofshelden'. We kunnen soms door een donkere periode heengaan. Kijk eens in Jeremia 15:18. Een paar verzen eerder begint zijn klacht (Jeremia 15:10). Wat is Gods antwoord aan hem persoonlijk (15:11 en 19-21)?
7. 'Jezus Zelf bidt voor mij; wie zal dan de verhooring van Zijn gebed verhinderen?' Wat bidt Jezus voor ons? Een indruk van Zijn gebeden lezen we in Johannes 17:15-26. Wat zegt Johannes 15:11 over jou?
8. Niets kan ons scheiden van de liefde van God in Jezus, onze Heer. Kijk nog eens terug. Al eerder stond de Romeinenbrief stil bij onze houding tijdens tegenstand: Romeinen 5:3-5. Vervolgens benadrukt de brief dat Jezus voor ons gekozen heeft, ondanks onze zonden. Dan worden we ervan verzekerd dat zonde en de Wet (en daarmee het oordeel) geen aanspraak meer op onze levens maken. De climax volgt in Romeinen 8. Wij mogen leven door de Geest vanuit het besef dat niets en niemand (ook wijzelf niet door te falen) ons zal kunnen terugbrengen onder het oordeel van zonde en Wet. Gods liefde doorstaat ieder oordeel!

➤ Extra 1: We zagen hierboven (punt 6) hoe de Bijbel eerlijk de geloofsstrijd van dienaren van God beschrijft. Daarbij valt op dat zij zich nooit afvragen of God wel bestaat. Eerder hebben ze behoefte om hun onbegrip te uiten over hun omstandigheden. Uiteindelijk bereiken ze het punt dat ze met hernieuwd vertrouwen verder gaan. Zoals David in Psalm 13. Zekerheid, een vaststaande overtuiging, zijn Bijbelse begrippen (Romeinen 8:38,39; Kolossenzen 4:12; Hebreënen 11:1 en 10:22,23; 2 Timotheüs 2:19a). Die zekerheid vindt zijn houvast, niet in ons gevoel, maar in de wetenschap dat we gered zijn door het geloof in Jezus Christus (Romeinen 5:1,2. '...waarin wij staan', beter vertaald '...waarin wij vaststaan'). Daarin wortelt onze hoop: Hebreënen 6:19. Sommige mensen etaleren vooral hun menselijke geloofskant: wij falen, wij twijfelen...

De Bijbel roept ons juist op om onze vastheid te vinden, niet in onszelf, maar in wat Jezus voor ons deed: Hebreëen 12:1-3. Juist zo wordt ons geloof sterker.

> Extra 2: *Zoals geschreven staat: Want omwille van U worden wij de hele dag gedood, wij worden beschouwd als slachtoppen.* (8:36) Deze aanhaling uit Psalm 44:23 komt uit een pleidooi voor het volk Israël in moeilijke tijden. Dat perspectief speelt ook in Romeinen 8. Hoe kan het toch dat Gods geliefden altijd strijd ontmoeten, terwijl het onrechtplegers voor de wind lijkt te gaan? Jeremia had daar ook vragen over: Jeremia 12:1-3a. Het zijn de eeuwenoude vragen over recht en onrecht in de wereld. Eerlijke vragen, waarop de Bijbel slechts antwoordt met een perspectief naar de toekomst: Mattheüs 25:31-46; Hebreëen 6:10; Openbaring 20:12,13.

38. HOE MOET HET NU VERDER MET ISRAËL

ROMEINEN 9:1-5

Vragen:

1. Welke drie redenen noemt onze studie voor het schrijven van Romeinen 9-11? Welke vinden jullie het belangrijkste om daar meer zicht op te krijgen?
2. De Wet van Mozes was bedoeld om Israël tot een eenheid te smeden als natie, maar ook om hen te heiligen als een volk dat voor God zou leven. Toch schoot de Wet tekort. Eaton zegt over dat Verbond: 'De Wet bracht het volk een stap in de goede richting.' Wat bracht in je leven jou een stap in de goede richting?
3. 'De Israëlieten ontvingen het voorrecht om God in het vlees te ontmoeten! Toch had het volk Hem in meerderheid verworpen.' We zien nu hoe in de westerse wereld het voorrecht van een op het christendom gebaseerde samenleving een voorrecht vormt. Waarin zien we dat terug? En hoe gaat men om met dat voorrecht? Doet dat ons iets?
4. 'In het Oude Testament werd voorzegd dat de redding voor de wereld zou komen door Israël en dat de Redder uit dat volk zou voortkomen. Maar ook dat Israël Hem zou verwerpen.' Johannes concludeert: *Hij kwam tot het Zijne (Israël), maar dat heeft Hem niet aangenomen* (Johannes 1:11). Jesaja getuigt over de houding van Israël tegenover Gods Knecht: *Wij hebben Hem niet geacht* (53:3b). Lees ook Jesaja 49:5-7. De komende studies gaan we hier verder op in.

Verdiepende gesprekstof:

5. In Romeinen 8:38,39 stelde Paulus dat niets en niemand ons kan scheiden van Gods liefde. Hoe zit het dan met Israël? Zijn zij nu wel of niet afgesneden van deze liefde? De sleutel naar het antwoord ligt in de zinsnede 'in Christus Jezus, onze Heere' (8:39b). Dat is de gedachte achter wat Romeinen 9-11 wil duidelijk maken. Is Israël daarmee reddeloos verloren? Blijkbaar is er een vastgestelde tijd voor het oude volk van God. Dat wordt duidelijk door Bijbelgedeeltes die beginnen met 'totdat...' (Mattheüs 23:37-39; Lukas 21:24b). Er komen tijden dat ook Israël Jezus zal (h)erkennen als Verlosser (Romeinen 11:25-29). We mogen bidden om die omslag in hun denken: Psalm 122:6-8. Werkelijke vrede voor Israël begint met de Vredevorst (Jesaja 9:5; Romeinen 5:1,2).
6. Paulus verwijst naar de eeuwige beloften van God aan Israël. Eaton noemt in dit verband de belofte aan David, waarbij sprake was van een eeuwigdurend koningschap. We lezen daarover in 2 Sam. 7:1-29 en Psalm 89:4,5; 20-30 en 34-38. De Psalmdichter herinnert God aan Zijn belofte (Psalm 47-52). Ook Jesaja noemt het verbond met David een 'eeuwig verbond' (Jesaja 55:3).
7. Vergelijk 9:3 eens met Numeri 14:11-20 en 1 Samuël 15:11. In het eerste geval wist Mozes Gods hart te bewegen om tot een ander oordeel te komen. In het tweede gebeurde dat niet (15:23b en 34-35). We zien ook dat Jeremia pleit voor de Israëlieten (14:19-22). Hoe antwoordt God hem (15:1)? Paulus beseft dat de verhoring van zijn gebed afhangt van een door God bepaald tijdpad (Romeinen 11:24b-26). Jezus Zelf gaf aan dat Hij in de eerste plaats gekomen was voor de 'verloren schapen' van Israël (Mattheüs 15:24). De 'kruimels' van het heil zijn voor ons, de heidenen. Dat gold voordat Jezus alles volbracht had. Dat heeft Hij gedaan voor zowel de gelovige Israëliet als de bekeerde heiden! In plaats van kruimels ontvangen we nu

het Brood dat leven geeft! (Johannes 6:27-40; 46-51 en 58). Dat maakt ons bescheiden: wij mogen zolang voorgaan, maar Israël wordt niet vergeten!

> Extra 1: Stapsgewijs zien we in het Oude Testament hoe Gods heilsplan zich verder toespitst. De belofte aan Adam en Eva (Genesis 3:15), gevolgd door het 'regenboogverbond' met de gehele schepping (Genesis 9:9-17). Daarna volgt het verbond van de Wet (vanaf Exodus 19). Het verbond met David richt zich nadrukkelijk op de komst van de Messias (2 Samuël 7:12-16; het gaat hier niet alleen om Salomo als opvolger, maar vooral om de eeuwige Nakomeling: vers 16 en 29). Jesaja en Jeremia geven daarover meer duidelijkheid (onder andere Jesaja 9 en 11; 53:1-12; Jeremia 33:14-26). Geen wonder dat Paulus in Romeinen 9 daarop teruggrijpt in verband met het ongeloof van Israël. Kan God hun harten niet veranderen? Dat mag ons gebed zijn!

> Extra 2: 'Eenmaal vastgelegd in dat Verbond met David kon niets daaraan nog iets veranderen: God had het met een eed bekrachtigd.' Wat God onder ede belooft, staat voor altijd vast. Wat Hij aankondigt zonder daarbij te zweren, blijkt te kunnen veranderen door gebed. Zoals we zien bij Mozes (Numeri 14:11-20). Eerder in de Bijbel kwamen we het pleidooi tegen van Abraham voor Sodom (Genesis 18:23-33). Met onze gebeden kunnen we invloed hebben op wat in de wereld gebeurt. Zelfs God kunnen we blijkbaar op andere gedachten brengen. Ons bidden is niet zomaar het uiten van een oppervlakkige wens. We lezen in Romeinen 8:26 al dat de Heilige Geest Zich met onze biddende verzuchtingen verbindt. Jakobus 5:16-18 komt met een zeer opmerkelijke uitspraak over onze voorbede! (Tip: Lees ook eens hoe dat in verschillende vertalingen wordt weergegeven.)

39. GODS ONDOORGRONDELIJKE WERKWIJZE

ROMEINEN 9:6-9

Vragen:

1. 'Er ontstaat een tweedeling onder zogenaamd geredde mensen in de tweede generatie: gelovigen in naam en werkelijke gelovigen.' Wat zegt Romeinen 4:16 daarover?
2. Niet alleen voor Israël geldt dit verschijnsel. Wie van jullie behoren tot zo'n tweede (of derde, of nog verdere) generatie? Hoe is het geloof voor jou een levend geloof geworden?
3. Wat er (nog) niet is, roept God tevoorschijn (Romeinen 4:17, NBG). Dat gebeurde bij Izak. Paulus past dat ook toe op hoe geloof ontstaat: God bewerkt het door Zijn Geest in onze harten. Wat was het verschil in dit opzicht tussen Ismaël en Izak? En tussen de ene Israëliet en de andere? En soms tussen wie zich christenen noemen?
4. Misschien is het goed om even met elkaar stil te zijn en in stil gebed hartsverlangens bij God te brengen; dingen in jullie levens, die er (nog) niet zijn, maar waarvan je verlangt dat God die gaat 'tevoorschijn roepen'.
5. Geloof baseert zich niet op wat we zien. Dat is anders dan hoe de wereld om ons heen reageert. 'Eerst zien, dan geloven!' Dat geldt misschien wel tussen mensen onderling. Bij God gaat het andersom. Hebreëën 11 is een heel geloofshoofdstuk, dat keer op keer spreekt over wat nog niet zichtbaar is, maar waarnaar het geloof zich uitstrekt: 11:1-3; 6; 10; 13-16; 26,27. Dat soort geloof verwacht van God dat Hij Zijn beloften waarmaakt. God werkt immers op een voor ons nog onzichtbare wijze: 1 Korinthe 2:6-10. Wat zegt Efeze 3:20 jou?

Verdiepende gesprekstof:

6. Gods beloften hebben de kracht, het potentieel in zich om tot vervulling te komen. In 2 Korinthe 1:20 wordt dit nadrukkelijk bevestigd. De kernvraag in de Romeinenbrief is: hoe kan het dat heidenen, zonder Wet, maar door genade bij Gods volk kunnen horen? Dat roept vragen op over de rol van goede werken, besnijdenis, het achterblijven van de meerderheid van de Israëlieten in dit proces. Op diverse plaatsen geeft Paulus daar antwoord op. Zoals in Efeze 3:5,6; Galaten 3:19-22; Romeinen 15:8-12. Telkens opnieuw zien we hoe Gods beloften en de hele geschiedenis van Gods handelen met Israël uitmonden in de komst van Jezus Christus. En hoe de heidenvolken vanaf het begin deel uitmaakten van Gods heilsplan. Een plan dat stap voor stap dichterbij Zijn komst kwam. Profeten mochten een tip van de sluier oplichten (Romeinen 1:2-6). Zijzelf hunkerden naar de vervulling. Maar die kwam uiteindelijk in Jezus tot stand: 1 Petrus 1:10-12.
7. 'Bij de uittocht uit Egypte ontstond een natie van gelovigen: Israël. Zij hadden allen hun vertrouwen gesteld in het bloed van het paaslam.' Dat lezen we in Exodus 12:3-13. De eerste Korinthebrief zegt dat ons Paaslam geslacht is (1 Korinthe 5:7-9). Daar spreekt Paulus ook van de ongezuurde broden die de Israëlieten vlak voor hun uittocht aten (Exodus 12:8). Het werd een vast onderdeel van het jaarlijks terugkerende Pascha, het Paasfeest: Exodus 14-20 en 24-27a. Wat is het zuurdeeg waarvan wij ons moeten reinigen?

› Extra 1: Kinderen van Abraham zijn die mensen, die zijn geloof navolgen in hun leven. Het is opmerkelijk hoe Jezus daarover sprak: Johannes 8:31-39; Lukas 19:9,10. Ook Johannes de Doper sprak erover: Mattheüs 3:8-10. In al deze gedeeltes zien we hetzelfde thema: mensen komen tot

hun bestemming door het geloof dat Abraham kenmerkte en niet door afstamming (Romeinen 9:8). Zacheüs was vanuit zijn afkomst een nakomeling van Abraham. Maar door zijn ontmoeting met Jezus werd hij dat pas werkelijk: hij werd door een ontmoeting met Jezus hoe God hem (en ons) bedoeld heeft.

› Extra 2: Paulus benadrukt dat Gods Woord nooit komt te vervallen (Romeinen 9:6). Hij sluit daarmee aan bij wat Jezus zegt in Mattheüs 24:35, maar ook bij andere uitspraken over hoe wat God belooft en het heil dat Hij tot stand brengt, blijft tot in eeuwigheid, omdat Hijzelf blijft wie Hij is: Psalm 102: 26-28; Hebreëen 1:10-12; Jesaja 51:5,6; Psalm 119:89. Wat zegt Petrus (1 Petrus 1:22-25)? Dat is een aanhaling uit Jesaja 40:1-11, een vooraankondiging van de komst van de Messias. Jezus, die Zelf het Levende Woord is! (1 Johannes 1:1,2; Johannes 1:1-14).

40. GODS VERRASSENDE KEUZE

ROMEINEN 9:10-13

Vragen:

1. Het gaat Paulus er hier om onze redding te verduidelijken. Alles wat hij er in dit hoofdstuk bijhaalt, draait om de boodschap van behoudenis. Wat zijn de thema's die hij daarvoor gebruikt?
2. De titel van deze studie luidt: Gods verrassende keuze. We zien door de Bijbel heen hoe God keer op keer een keus maakt die op zijn minst opmerkelijk te noemen valt. Denk niet alleen aan Jakob, de jongste, als erfgenaam. Denk ook eens aan David, de jongste van het gezin. Weten jullie meer van dat soort verrassende keuzes? Over welke verrassende keuze gaat het met name in de Romeinenbrief?
3. Iets van de achtergrond van Gods keus voor Jakob lezen we in Hebrëeën 12:16,17. Dat lijkt te gaan over Ezau's leefwijze. Of toch niet? Hoe zien jullie dat?
4. Net als Abraham en Sara moest Izak op God vertrouwen voor de geboorte van nageslacht: Genesis 25:20,21 en 26b. Van meer geboortes lezen we dat deze werden afgesmeekt bij de Heer. Zoals Samuël (1 Samuël 1:4-20). We zien dat God onvruchtbaarheid verandert in zegen, zoals ook bij de geboorte van Simson (Richteren 13:2 e.v.). Ook hier zien we dat God dingen 'tevoorschijn roept', die er niet waren. Waarom zou God op deze manier handelen in levens van mensen?
5. Wat wij uitverkiezing noemen heeft twee doelen. Welke? Is dat of/of; zou er ook sprake kunnen zijn van en/en: zijn wij gered met een doel?

Verdiepende gesprekstof:

6. Eaton zegt: 'Wat wij 'uitverkiezing' noemen is de gewoonte van God om mensen te kiezen, door wie Hij zijn bedoelingen tot stand wil brengen...' Hoe krijgen wij zicht op Gods bedoelingen in ons eigen leven?
7. In 9:15 lezen we 'over wie' en 'voor wie'. Lees eens in welke situatie God dat tegen Mozes zei: Exodus 33:12-34. Merk op dat Mozes hier (opnieuw) een pleidooi voert. Hoe reageert God daarop? Welke plaats neemt de door Paulus aangehaalde uitspraak in, binnen dit verhaal (Genesis 33:19)? Hoe past Paulus die uitspraak toe (Romeinen 9:15,16)?
8. Je zou denken dat iemand die door God voor een speciale taak gekozen wordt zich daarin verheugt. In de Bijbel zien we juist hoe de 'uitverkorene' tegenspuddert. Israël als volk is in dat opzicht geen uitzondering. Nie iedereen reageert zoals Abraham deed, of Noach (Hebrëeën 11:7). Neem Mozes (Exodus 3:11, 13; 4:1,10,13). Lees ook eens de reacties op de roeping van Jesaja 6:8(-10) en Jeremia 1:6-8. In het Nieuwe Testament zien we dat ook, zoals in Handelingen 9:10-16. Had Timotheüs ook zelf moeite met zijn roeping of was het vooral de mening van anderen die een rol speelde bij het uitoefenen van zijn taak? Dat weten we niet, maar er speelde blijkbaar wel een bepaalde vorm van afwijzing rond zijn bediening: 1 Korinthe 16:10,11 en 1 Timotheüs 4:12-16. Alsof Paulus zegt: weet door Wie je geroepen bent!

› Extra 1: We zien door de Bijbel heen dat God bij Zijn keus niet let op aanzien of afstamming, niet op uiterlijkheden en dergelijke. God koos voor Jakob, de 'mindere' (Genesis 25:21b), terwijl Hij Ezaü afwees (Hebreeën 12:16,17). God kijkt door de buitenkant (erfrecht, opleiding, sociale status, maatschappelijk succes en positie) heen. Jezus kiest eenvoudige vissers, een tollenaar, maar geen geleerden als Zijn discipelen. Waarom kiest Hij voor jou en mij? Als er één ding door Paulus wel wordt duidelijk gemaakt, is dat menselijke aanspraken ('het vlees' noemt hij dat) ons niet bij God in een goed blaadje kunnen brengen. Heel treffend is ook hoe Samuël kijkt naar de zonen van Isaï en waarop God let bij de zalving van een nieuwe koning: 1 Samuël 16:5-7 (en let eens op waar Samuël dan toch weer naar kijkt in vers 12). Paulus voert Gods manier van kiezen aan als verklaring voor Zijn aanvankelijke keus voor Israël en de situatie zoals die is ontstaan doordat Israël Jezus niet erkent als Verlosser. Iets wat Jezus al aankondigde (bijvoorbeeld in Mattheüs 21:42-45).

› Extra 2: Over de uitverkiezing is heel wat gekibbeld tussen theologen en het heeft tot kerk-scheuringen geleid. Eaton benadert het als een vaststaand feit: God kiest. Wij kunnen ons er (achteraf) alleen maar over verbazen dat Hij voor ons gekozen heeft. Zijn keus voor de heiden-volken verklaart de Bijbel als gevolg van de onwil van Israël (onder andere Jesaja 65:13). We zien keer op keer dat God trouw bleef aan een ontrouw volk. Met name bij de profeten horen we steeds opnieuw Zijn oproep aan het volk om terug te keren tot Hem. Toch was al vanaf de roeping van Abra(ha)m duidelijk dat God alle volken op het oog had. Israël zou daarin een verbindende rol spelen om dat tot stand te brengen. Ook dat thema keert telkens terug, zoals onder andere in Genesis 12:3; Jesaja 42:4; 51:5; Zefanja 2:11b; Psalm 22:28,29; 47:8-10; 86:9; Jesaja 2:2-4; 25:6,7; 49:6,7; 66:18; Jeremia 16:19-21. Toch getuigt de Bijbel ook keer op keer van Gods trouw aan het (onwillige) volk van Israël, zoals in Jesaja 66:20-22.

41. SOEVEREINE GENADE

ROMEINEN 9:14-16

Vragen:

1. Het sleutelwoord van dit gedeelte is 'ontferming'. Met andere woorden: genade! Wanneer God niemand genadig zou zijn, zou dat rechtvaardig zijn. Maar Gods genade stijgt daar bovenuit! Waarom is die genade individueel en niet collectief (voor een heel volk of een bepaald kerkgenootschap)?
2. 'Wij neigen eerder naar een leven in duisternis dan dat we hunkeren naar het licht.' Eaton herhaalt hier in feite wat we eerder lasen in Romeinen 3:10-18 en 3:23. Er klinkt ook in door wat staat in Jesaja 53:6. Daar lezen we ook de oplossing waar God voor gekozen heeft. Waarin komt dit gedeelte overeen met de gedachte in Romeinen 9:16?
3. 'Paulus' thema is: redding.' We lezen ook: 'Gods genade bewerkt de behoudenis van elke gelovige en deze genade draagt ons vervolgens ons hele leven tot we ingaan in Zijn heerlijkheid.' We kunnen deze genade niet verdienen. Wat zegt Paulus daarover in 1 Korinthe 15:9-10?
4. Waarom noemt Paulus zich de minste van alle apostelen in 1 Korinthe 15:9? Heeft God hem met minder gaven bedeed voor zijn bediening? Of doelt hij op iets anders? Wat zorgt dat hij zijn taak kan volbrengen (vers 10)?
5. 'Wat onze redding bewerkt is niet ons geloof. Gods genade is de bron waaruit dat geloof voortkomt.' Eaton vat daarmee samen wat hij weergeeft in drie stellingen. Hoe zit het dan met onze 'vrije wil'? (Eaton legt dat uit; zoek het maar op!).

Verdiepende gesprekstof:

6. 'We ervoeren het als een beslissing die wij zelf moesten nemen. Uiteindelijk 'koos ikzelf' voor Jezus. Maar Paulus gunt ons een blik in wat er achter onze bekering werkte: Gods verkiezende genade.' Een bekend beeld dat dit illustreert is dat van een poort. Erboven staat: Wie wil mag komen. Ben je er eenmaal door, dan zie je achteromkijkend aan de binnenkant staan: Je bent uitverkoren. Het is een hulpmiddel. Maar de werkelijke toedracht is voor ons een verborgen zaak, een ondoorgrondelijk geheimenis. Het kenmerk van een geheimenis is, dat je het pas doorgrondt wanneer het je wordt geopenbaard. Dit geheimenis is nog verborgen. Over dat soort zaken gaat 1 Korinthe 13:9-12. Het erop volgende vers zegt iets over geloof. Dat is niet toevallig: geloofsvertrouwen durft wat we niet begrijpen los te laten.
7. In de alinea die begint met 'We geven een kort overzicht van wat we zagen' somt Eaton stapsgewijs op wat Paulus zegt over onze redding. Het loont de moeite om die stappen achter elkaar te zetten. 1. Hoe worden we als individu gered? Door geloof. 2. Heeft dat iets van doen met het horen bij een bepaald volk? Nee, beslist niet! 3. Vergelijking met gelovigen in het Oude Testament. Geloof redt, niet de Wet. 4. De sleutel tot redding is Gods ontferming, niet onze inspanning. 5. We zijn verantwoordelijk voor onze wandel. 6. Het is uiteindelijk Gods genade die redt!
8. We kunnen blijkbaar weigeren ('vrije wil'). Daarover haalt de studie een paar duidelijke teksten aan. Maar instemmen met Gods aanbod is iets wat alleen Hijzelf tot stand brengt. Zoals we eerder lasen: er valt niets te roemen over onze eigen inbreng (3:27; ook 1 Korinthe 1:27-30; let op dat 'uit Hem'!).

> Extra 1: In onze studie wordt Johannes 6:44 aangehaald. Iets verderop (6:63-65) legt Jezus uit wat de consequentie is van die uitspraak. We zien juist dan dat veel volgelingen afhaken. Het is een beslissend moment in de levens van velen. Vervolgens lezen we dat dit kritieke moment ook een geweldig geloofsgetuigenis oplevert (6:68,69). Maar op dat moment wordt ook duidelijk dat er scheiding optreedt tussen licht en duisternis (de duistere motieven van 6:70,71). Genade en ontferming hebben een zegenrijke kant. De keerzijde is het oordeel... Zoals Noach een ark bouwde tot redding, maar ook tot veroordeling (2 Petrus 2:5). Er treedt een scheiding op tussen wie wel en wie niet Gods roepstem volgen, wat doorwerkt in onze levenswandel (Titus 2:11-15).

> Extra 2: Zoals al eens eerder beantwoordt Paulus vragen die Gods handelen betwijfelen met 'volstrekt niet!' Wij moeten het doen met datgene wat ons geopenbaard is. In Jezus is al heel veel zichtbaar geworden van onze God: Johannes 14:6-11; 17:26. Overduidelijk is wat staat in Johannes 1:18: *Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in den schoot van de Vader is, Die heeft Hem ons verklaard* (bekend gemaakt). Wat ons niet geopenbaard is, mogen we laten rusten: Deuteronomium 29:29a. Wie daar toch aan wil morrelen, ontmoet bij Paulus een stop-teken: volstrekt niet!

42. FARAO'S VERHARDE HART

ROMEINEN 9:17-20

Vragen:

1. We zien hier het samenspel tussen de keus van een mens (farao in dit geval) en hoe God uiteindelijk alle dingen gebruikt voor Zijn doel! Dat is geen vrijbrief om maar raak te zondigen, alsof het Gods verantwoordelijkheid is om dat ten goede te keren. Maar God werkt ondanks (!) tegenstand. We zien dat bij Job, waar God Zich op een geweldige wijze openbaart, temidden van tegenstand door de duivel. Hoe past Romeinen 8:28,29 daarin? Let daarbij op het woord 'want', waarmee 8:29 begint.
2. Zal ook het maaksel tegen hem die het gemaakt heeft, zeggen: *Waarom hebt u mij zó gemaakt?* (9:20). Hierbij (en in de komende verzen) grijpt Paulus terug op Jeremia 18:1-11. We zien hier duidelijk dat God Israël niet geschapen heeft als een onwillige groep mensen: 'Bekeer u toch!' Het zijn de mensen die verantwoordelijk zijn voor hun leefwijze. Dat God in het volvoeren van Zijn heilsplan er gebruik van maakt (zoals bij faraο, bij Pilatus) is voor ons geruststellend: Zijn Plan gaat door, ook met ons, ondanks alles wat er gebeurt. Wat zegt Paulus in Filippenzen 1:6?
3. Eaton begint de studie met een stellige uitspraak over uitverkiezing. In 8:18 wordt dat al even stellig gezegd. Toch hebben we een eigen verantwoordelijkheid. Eaton zegt zelfs: 'Als je nog niet in Jezus gelooft, kun je maar het beste even alles over de uitverkiezing vergeten.' We zullen nooit precies begrijpen hoe God te werk gaat in een mensenleven. Wel mogen we de vrucht ervan (onze redding!) genieten. Wat zegt Eaton daarover verder aan het slot van studie 32? Herken je dat?
4. 'Toch gebruikt God onze motieven, onze inspanning en 'vrije wil' om niet wat wij willen, maar wat Hij wil te laten gebeuren.' Een van beide voorbeelden die hij geeft spreekt van genade in plaats van oordeel. Wat voegt Handelingen 2:38 toe aan Handelingen 2:23,24?
5. De titel van studie 42 (Faraο's verharde hart) zegt iets over de aanleiding van wat Paulus schrijft. Wat bepaalde hoe God omging met deze man? Welk doel geeft 9:17b aan?

Verdiepende gesprekstof:

6. In deze studie over Gods handelen verwijst Eaton naar Psalm 105. Die gaat over hoe God met Israël omging. De oproep van 105:4,5 draait daarom. Wat was de basis van dit handelen? (Zie 105:42). Wat zegt vers 45 over de bedoeling van God om zo met hen te handelen? Als je doorleest gaat Psalm 106 in dezelfde geest verder. Daar zien we ook hoe Hij keer op keer te maken kreeg met een volk dat koos voor ontrouw aan hun God. Merk op wat 106:44-46 zegt!
7. God wilde aan faraο, maar niet alleen aan hem, Zijn kracht bewijzen. Eigenlijk is Romeinen 9:17 een sleutelvers over Gods handelen met Israël! Tegenstanders zoals Haman (Esther 9:24-26) worden gevangenen van hun eigen verharding. Zij worden vernederd; Gods Naam wordt verhoogd. We zien ook dat God mensen aanstelt om Zijn volgelingen het goede te brengen. Zoals we lezen bij de terugkeer van de Israëlieten uit de ballingschap in Babel (bijvoorbeeld in Nehemia 2:4-9 en 2 Kronieken 36:22,23).
8. We lezen over een vijandige koning, dat God hem 'Mijn dienaar' noemt. Lees eens in welk verband die uitspraak staat: Jeremia 25:4-9. En wat zegt God over de koning die Israël goedgunstig gezind is in Jesaja 44:28 en 45:1-7? Volgens Paulus heeft elke overheid een bepaalde opdracht van God: Romeinen 13:1-4. Daar komen we later nog op terug.

> Extra 1: Romeinen 9:17 geeft aan dat God in de geschiedenis handelt omwille van Zijn eer. Engelstalige sprekers hanteren de uitspraak: 'History is His story'! Een oud lied zegt: 'Geprezen zij de Heer die eeuwig leeft, ... Die heel het aards gebeuren vast in handen heeft'! Wie Openbaring leest, ziet dat bevestigd worden. Keer op keer zien we door de Bijbel heen dat God handelt tot meerdere eer en glorie van Zijn Naam. In het Nieuwe Testament zien we dat Jezus gekroond wordt met diezelfde heerschappij. We zien dat in 1 Korinthe 15: 25 (lees 22-28) en Hebrëeën 2:6-9. We zien nog niet dat alles aan Zijn heerschappij onderworpen is. Niet alles wat in de wereld gebeurt, brengt Gods eer voort. We zien ernaar uit dat Zijn koningschap ten volle zichtbaar wordt: Openbaring 11:15-18 en 19:6.

> Extra 2: Verantwoordelijkheid is in deze studie (naast Gods verkiezing) een kernbegrip. We kunnen onze schuld niet op God afschuiven (al heeft Hij die in Christus wel van onze schouders getild!). De term verantwoordelijkheid komen we in de Bijbel niet tegen. In een collectief (het volk Israël; de gemeente) wordt die gezamenlijk gedragen. In onze geïndividualiseerde samenleving kijken we al snel naar: wie is (in de gemeente, in onze samenleving, op het werk) verantwoordelijk voor bepaalde taken? De Bijbel leert ons wel dat van ons verwacht wordt dat we verantwoording afleggen: Mattheüs 25:31-46; 24:44-51; 25:14-30; 1 Petrus 3:15,16. God is ons geen verantwoording schuldig: Job 9:19 (NBG); Jeremia 49:19; 50:44. Terecht zegt Eaton dat wij wel degelijk verantwoordelijk zijn voor onze keus: voor of tegen Gods heerschappij. Wie bij Hem schuilt, wordt niet veroordeeld (Romeinen 8:1)!

43. AL VAN VÓÓR DE GRONDLEGGING VAN DE WERELD

ROMEINEN 9:21-23

Vragen:

1. De titel van studie 43 is afkomstig uit de aan het eind genoemde Bijbelgedeelte, Efeze 1:3-14. Gods plan is een eeuwig plan. Daarin hebben wij een plaats. Maar de spil van dat eeuwige plan is Jezus. Wat zegt 1 Petrus 1:20?
2. Als we het hebben over mensen die leven onder Gods oordeel (toorn), zien we vijf kenmerkende zaken. Welke zijn dat? Probeer die eens beknopt samen te vatten. Wat zegt dat over de positie van deze mensen?
3. God wil wel (Ezechiël 18:23; 2 Petrus 3:9). Wat is Zijn aanbod? En wat is het gevolg voor iemand die dat afwijst?
4. Naar aanleiding van Kolossenzen 3:12-16 lezen we: 'Dankzij het feit dat God vastbesloten is om ons te vormen naar het beeld, het karakter van Jezus, mag ik mij bekleden met...' Waarmee mogen we bekleed worden? Zet ze eens op een rijtje. Welke karaktertrekken van Jezus zie je in de anderen van jullie gespreksgroep. Wees gewoon eerlijk en dankbaar (3:16): wat niet is, mag nog komen (Filippenzen 2:13).
5. Wat zijn de bemoedigende vooruitzichten van de 'voorwerpen' die onder de genade vallen? Let op 'ontferming' en 'genade' als sleutelbegrippen!

Verdiepende gesprekstof:

6. 'Paulus voert ons echt naar het uiterste van wat hem hierover was toevertrouwd. Wat daar bovenuit gaat blijft voor ons één en al mysterie.' Hoe komt God tot Zijn keus? Hoe zit het met Zijn timing in ons leven? Vaak willen we meer weten dan wat we zien van Zijn handelen in ons leven. Dat kan verlamdend werken: wat mogen wij van God verwachten en wat verwacht Hij van ons? Hoe gaan jullie daarmee om? Probeer daarover iets met elkaar te delen.
7. Abraham had ook moeite met het bovenstaande (denk aan Ismaël; Genesis 16 tegenover 17:16). David wist te wachten op Gods tijdpad: hij spaarde Saul en wachtte zijn tijd af (1 Samuël 24). Zijn geheim: Psalm 31:15-20.
8. Wachten op Gods tijd (en verwachten) betekent niet dat we nooit een geloofshandeling zullen moeten verrichten. Een prachtig voorbeeld zien we in Ezra 1:1-6. En vervolgens bij Nehemia (Nehemia 1:4; 2: 3-6). Wat was de basis van beide situaties om in actie te komen?

> Extra 1: Heel Romeinen 9 wordt in onze studie belicht als uitgesproken aanduiding van de uitverkiezing van individuele mensen. Er zijn ook uitleggers, die het accent van Gods verkiezing leggen bij de woorden 'in Hem uitverkoren' (Efeze 1:3). Zij redeneren aldus: God had een plan, dat alleen in Jezus volvoerd kon worden. Dát was Gods uitverkiezing. Wie in Hem gelooft, krijgt deel aan die verkiezing. In Efeze 1:4 staat evenwel dat God óns heeft voorbestemd... Nogmaals: de keus van God is voor ons onnavolgbaar. Het is, zegt Eaton, een mysterie. We mogen het overlaten aan onze God: Hij weet wat Hij doet, ondanks de vragen die het mogelijk bij ons oproept. Romeinen 9:16 legt de nadruk niet op afwijzing, maar op ontferming! Toch zien we in Romeinen 9 keer op keer het onmiskenbare gegeven dat er mensen zijn die in hun verharding

blijven steken en daarmee de genade mislopen. Vergeet niet dat het hier vooral gaat om de vraag hoe het toch mogelijk is dat zoveel Joden het geloof in Jezus niet hebben gegrepen. De komende studies komen op die vraag terug.

> Extra 2: De gedachte van de hemelse Pottenbakker zien we (naast in de studievragen hierboven genoemde gedeelte uit Jeremia 18) ook in Jesaja 45:9. Het staat in een gedeelte waarin God weergeeft dat Kores, de heerser in Babylon, door Hem de gezalfde van de Heer genoemd wordt! God kiest voor een heidense koning om Zijn wil ten uitvoer te brengen (Jesaja 45:12,13). Welke Israëliet zal Hem daarvoor ter verantwoording kunnen roepen?

44. ISRAËL WORDT UITGEBREID MET GELOVIGEN 'UIT DE VOLKEN'

ROMEINEN 9:24-29

Vragen:

1. Romeinen 9:24 geeft aan dat er een nieuw 'volk van God' is ontstaan: sommigen uit Israël en daar zijn gelovige heidenen aan toegevoegd. Eaton noemt dat verrassend. Voor wie was dat dan een verrassing? Hoe zou dat komen?
2. Van Israël zal maar een rest behouden worden. We lezen dat al in Jesaja 10:20-22. In Zefanja 3:9-13 lezen we over Gods plan met dat 'overblijfsel', maar ook met de volken! Hoe wordt dat restant van Israël omschreven (3:12)? Blijft het daarbij? We lezen het in wat erop volgt (3:16-20).
3. Paulus noemt gedeeltes uit Hosea als voorzegging van het ongeloof van het merendeel van Israël en de toestroom van gelovigen uit de heidenvolken. Hosea 2 vormt een aanklacht van de Here God tegen Israël, maar er is bij God een besluit te bespeuren vanaf 2:13. Lees eens door (2:13-22). Lo-Ruchama betekent 'niet ontfermen'. Lo-Ammi betekent: niet Mijn volk. Welk beeld gebruikt deze profetie voor Gods keus voor het volk? Hoe sluit Hosea 3:1-5 daarbij aan?
4. Als we kijken naar de ontrouw van het merendeel van de Israëlieten, dan komen we opnieuw uit bij Romeinen 3:3. Wat is het antwoord van 2 Timotheüs 2:13?
5. Eaton geeft ook nu weer een puntsgewijs overzicht van wat Paulus zegt. In drie punten wordt hier duidelijk wat de titel van studie 44 zegt. We zien hier opnieuw dat God alle dingen gebruikt om tot Zijn doel te komen. Zelfs de onwil van een (meerderheid van) een volk. Hun ongehoorzaamheid bracht ons ontferming (Romeinen 12:30). Maar wat voegt 11:15 daaraan toe? (Daar gaan we verderop nog op door).

Verdiepende gesprekstof:

6. We lezen: ...een klein aantal gelovige Joden als 'eerste generatie'. Afgezien van de hele voor-geschiedenis (Abraham, Izak, Jakob, gelovig Israël) vormden ook de allereerste volgelingen van Jezus die eerste generatie uit de Joden. Zelfs bij het Pinksterfeest ging het om Joden en Jodengenoten (Handelingen 2:5,10 en 2:41). Het idee dat ook heidenen welkom waren in het volk van God kreeg een bijzondere voorbereiding: Handelingen 10:1-28. Dat wekte verzet bij de Israëlieten (Handelingen 11:1-3). De uitleg van Petrus (11:4-17) resulteerde in erkenning van Gods weg met de heidenen: 11:18. Als mens hebben we altijd moeite met onverwachte wendingen. God houdt daar wel van: Jesaja 43:16-21. Prompt voorzegt Jesaja het verzet daartegen (43:22-28), maar God zet Zijn plan door (44:1-5)! Hoe vast zitten wij in onze vertrouwde vormen? Zou God iets nieuws kunnen brengen in onze opvattingen en erediensten? (Denk aan hoe andere culturen Hem eren!).
7. Paulus betreft gedeeltes uit Hosea 2 bij zijn uitleg. In Hosea 2 en 3 schetst God Zijn relatie met het volk als die van een bruidegom met zijn bruid. Dat beeld keert bij Hosea telkens terug: de bruid is haar man ontrouw. Gods trouw blijft: Hosea 11:8-11. Is er hoop voor Israël? Hosea 14:5-10. Het is niet voor niets dat Paulus teruggrijpt op de profetieën van Hosea als hij het heeft over het (tijdelijke) ongeloof van Israël en het behoud van de heidenen, die worden toegevoegd aan Gods volk en daarmee een plaats krijgen in Zijn Plan!

8. God... 'bepaalt in de geschiedenis van de mensheid hoe en wanneer Zijn genade wordt toegekend'. We noemen dat Gods soevereiniteit. Hierbij past dat beeld van de pottenbakker. Wat kenmerkt Gods handelen volgens 9:28? Is dat altijd herkenbaar voor ons? Keer op keer toont de geschiedenis dat 'snel' bij God langer duurt dan bij ons. Soms is dat maar goed ook: 2 Petrus 3:9 (lees ook 8).

> Extra 1: We zien eens te meer dat het Nieuwe Testament leunt op de openbaring in het Oude Testament. Paulus benut profetieën en gebeurtenissen daaruit om Gods handelen in de geschiedenis te verduidelijken. Wat God doet, komt niet zomaar uit de lucht vallen. Stap voor stap werkt Hij toe naar Zijn uiteindelijke doel. Eigenlijk zegt Paulus daarmee: besef hoe bijzonder het is dat wij deel uitmaken van dat Plan! Zie de doorgaande lijn en waar alles naartoe leidt: herstel voor Israël, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. De Hebreënbrieff baseert de hele uitleg over het Nieuwe Verbond op een toelichting vanuit het Oude Verbond. Hebreëen 10:1 is daarbij een sleutelvers. Voor een sleutelvers over Israël wendt Paulus zich in Romeinen 9 tot Hosea. De oproep van Hosea 6:1-3 klinkt als het ware door in Romeinen 9-11.

> Extra 2: Bruid en bruidegom: in de uitspraken van Jezus keert de bruiloft meermalen terug: Mattheüs 9:15; 22:1-14; 25:1-13. Johannes de Doper wees Jezus aan als de bruidegom: Johannes 3:29. In Openbaring lezen we over de bruid (21:2-5,9) en het bruiloftsfeest: 19:6-9. Jezus is de bruidegom. Hij bereidt Zijn bruid voor om stralend voor Hem te verschijnen (Efeze 5:25-32). Lees ook 2 Korinthe 11:2. Zijn wij de bruid of de bruiloftsgasten? Daarover wordt verschillend gedacht. Oorspronkelijk heeft God Israël gekozen als Zijn bruid (Hosea 2:18,19; Jesaja 62:5). Als alle gelovigen (uit Israël en uit de heidenen) de bruid vormen, wie zijn dan de gasten (Openbaring 19:6-9)? Maar als God heidenen heeft ingelijfd in Zijn eeuwige plan en daarmee heeft één gemaakt met gelovig Israël, dan zijn mogelijk ook de heidenen een deel van de bruid... Ook hier komen we weer aan de grenzen van wat geopenbaard is. Hoe jammer dat zulke onbeantwoorde vraagstukken tot verdeeldheid leiden. We moeten keer op keer aanvaarden dat we niet alles weten (1 Korinthe 13:9-13). Lees ook 2 Timotheüs 2:14.

45. GERED DOOR ONGELOOFLIJKE GENADE

ROMEINEN 9:30-33

Vragen:

1. 'Denk eens terug aan je vroegere situatie.' Voor sommigen is het verschil tussen het oude en het nieuwe bestaan heel groot. Anderen zijn al jong tot geloof gekomen. Voor allen geldt dat we zonder Jezus geen uitzicht zouden hebben op Gods genade. Misschien een mooi moment om met elkaar te delen hoe Gods genade in jullie levens heeft gewerkt.
2. Waarom roept Eaton ons op om zowel terug- als vooruit te kijken?
3. God bevrijdde ons van de schaamte over wie we waren en hoe we leefden. Wat kenmerkt ons leven nu? Misschien vormt Hebreëen 4:13-16 een mooie schets daarvan. Wat belemmert ons soms om zo te leven en wat zou de oplossing van dat verschijnsel kunnen zijn?
4. In Jesaja 8:11-18 zien we dat het probleem van Paulus in de Romeinenbrief een probleem van alle tijden is. Ook in onze tijd willen religieuze mensen niet buigen voor Gods weg van verlossing. Wat zegt Jesaja hier over zichzelf in 8:11?
5. *Ieder die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.* (9:33b). God houdt Zijn beloften. Welke beloften uit Gods woord zijn voor jullie realiteit geworden? Bemoedig elkaar daarmee!

Verdiepende gespreksstof:

6. In de tweede aanhaling in dit gedeelte uit Jesaja heeft de profeet het over in grote haast wegvluchten (28:16). Paulus hanteert de Griekse vertaling. Beide spreken van het stevige fundament dat Jezus geeft aan wie op Hem vertrouwt. Daarop kunnen we bouwen. Want wat zegt Paulus in Romeinen 10:11-13? Iets prachtigs lezen we in 2 Korinthe 1:20!
7. 'God kiest niet zelden voor heel onverwachte personen.' We hebben al eens eerder stilgestaan bij dat verschijnsel. Paulus is, zegt hij, zelf hiervan een overduidelijk voorbeeld (1 Timotheüs 1:12-15). Zijn verbazing erover, en zijn dankbaarheid, lezen we terug in 1 Korinthe 15:8,9. Bevrijd van schaamte vervolgt hij in het vers daarna (10a) met een uitspraak die wij ons eigen mogen maken: door genade zijn we wie we zijn!
8. Eaton maakt melding van 'een aangeboren neiging in ons allen om te denken dat we door een moreel goed leven onze redding kunnen verdienen'. Ook atheïsten hebben voor het merendeel de behoefte om 'goed' te leven. Religieuze mensen al helemaal! De Bijbel roept ons op om door een goede wandel God te eren (Filippenzen 1:9-11). Niet om daarmee de hemel te verdienen. Dat thema keert telkens terug in de Brieven van Paulus. Hij wist waarover hij sprak: Filippenzen 3:4-21.

➤ Extra 1: Profeten als Jesaja stonden langs de kantlijn van de samenleving. God had hen afgezonderd. Zij observeerden scherp en legden de vinger op de zere plek. Dat viel voor hen niet altijd mee. Jesaja voelde zich overweldigd door God: Jesaja 8:11. Hun hele leven werd doortrokken door de gevolgen van hun roeping. Zo lezen we dat Jesaja zijn kind een naam gaf met een profetische lading: Snelroof Vlugge Buit (8:1-4). Bij Hosea zien we dat ook (Hosea 1:4-9). Zijn huwelijkskeus werd zelfs een afschaduwing van de ontrouw van Israël (3:1-5). Profeten zijn profeet tegen wil en dank (Amos 7:14,15).

› Extra 2: Paulus constateert dat wat het herkennen van de Verlosser betreft, Israël Gods handelen niet wil erkennen. Zij verwachten dat ze zichzelf kunnen verlossen door het houden van de 'Wet van de gerechtigheid'. Met andere woorden, herhaalt zich hier wat al speelde bij Jesaja. Keer op keer roept God door middel van profeten het volk van Israël op om zich te bekeren. En telkens blijkt het tevergeefs. Een paar voorbeelden uit Amos' boodschap: Amos 5:21-24, maar ook 5:14,15. De profeten voeren toch ook vaak een pleidooi voor het ongezeglijke volk (Amos 7:5,6). Bij het bestuderen van de profeten zien we ook bij de anderen eenzelfde patroon: zij klagen het volk aan, roepen het op tot bekering, waarschuwen voor de gevolgen van hun handel en wandel, maar pleiten ook bij God voor hen. Hun eigen handelen is vaak zinnebeeldig (Ezechiël 4:1-5:4 bijvoorbeeld). Toch zien we dat hun boodschap altijd weer spreekt van Gods geduld en ontferming. Soms zelfs ondanks het onbegrip van de profeet in kwestie (Jona 3:10-4:11). Het hoogtepunt daarvan wordt openbaar in Jezus: Hebreëen 1:1-4!

46. GODS RECHTVAARDIGHEID

ROMEINEN 10:1-3

Vragen:

1. Ditmaal een hele studie over rechtvaardigheid in Gods ogen. Iets wat de Wet (waarop Israël vertrouwde) niet kan brengen. Keer op keer herhaalt Paulus dat gegeven. Waarom is een net en betrouwbaar leven niet genoeg? Zijn Gods maatstaven anders dan die van ons? (10:3)
2. Er volgt een vijfdeling (vetgedrukt) die het verschil tussen Gods gerechtigheid en de onze weergeeft. Essentiële verschillen! Waarom ging het juist op die punten mis bij de Joden? En waarom noemt de auteur in dit verband ook trouwe kerkgangers?
3. Eaton schetst vijf fundamentele punten (onder punt 5) die met Gods gerechtigheid in ons leven te maken hebben. Noteer die eens zonder alle toelichtingen: welke spreekt jou het meest aan?
4. 'Onze eigen rechtvaardige wandel vereist geen geloof!' Waren de Joden die Jezus niet kenden ongelovig? Van Filippus gaf Jezus een mooi getuigenis (Johannes 1:48). De ouders van Johannes de Doper, maar ook veel Israëlieten uit die dagen geloofden wel degelijk in God. Waarom schoot dat geloof ('zonder inzicht') toch te kort? Wat mankeerde eraan?
5. Hoe kan het dat de Wet die bedoeld was om het volk dichter bij Gods bedoelingen te brengen, juist een obstakel werd? In welk vers (10:1-3) komen we dat tegen?

Verdiepende gesprekstof:

6. In Romeinen 9 besprak Paulus het dilemma dat Israël vertrouwde op een fysieke afkomst; Gods keus om de heidenen toe te voegen aan Zijn heilsplan; Israëls misplaatste vertrouwen op gerechtigheid door de Wet. In 10:2 concludeert hij dat dit komt door gebrek aan inzicht. Jezus is voor hen een 'steen des aanstoots' geworden (9:33). Door hun halsstarrig vasthouden aan 'gerechtigheid door de Wet' lijkt hun hart onbereikbaar voor het inzicht dat de Heilige Geest in een mens tot stand wil brengen (Job 32:7-9 NBG; Jesaja 11:2). Wij kunnen ons als mens dus blijkbaar afsluiten voor de openbaring van Gods genade. Jesaja roept uit dat het volk (bedoeld om een knecht van God te zijn in de wereld) niet wil horen, niet wil zien (Jesaja 42:18-23). Verderop zullen we iets dergelijks lezen in Romeinen 11:7,8.
7. De studie verwijst naar Galaten 3 (gericht aan christenen!). Dat hele hoofdstuk (en nog verder, tot en met 5:18) beschrijft eigenlijk indirect ook het probleem uit Romeinen 9-11: de Wet is een sta-in-de-weg voor Gods geschenk van genade. Niet alleen de Joden, maar ook de christenen moeten hun heil niet van de Wet, maar van het geloof in Jezus Christus verwachten! Waar het Israël aan ontbrak, vinden we in 10:13.
8. 'De Wet van Mozes is voor ons niet langer relevant.' De laatste alinea licht dat toe aan de hand van enkele teksten. Jezus heeft de Wet vervuld, voltooid. Daarmee is deze 'voltooid verleden tijd' geworden. Daarom kon Jezus zeggen dat de Wet vervuld moest worden, namelijk door Hemzelf. Voor Hem telde iedere tittel en jota (Lukas 16:17). De hele Wet werkte naar Zijn offer toe: alle activiteiten in de tempel spraken van het verlossende werk dat Hij kwam volbrengen! (Mattheüs 5:17,18). Daarom kon Hij aan het kruis uitroepen: 'Het is volbracht!' (Johannes 19:28-30; zie ook Lukas 18:31) en scheurde het voorhangsel (Mattheüs 27:51). God werd niet langer verborgen door het gordijn (de bedekking die Paulus noemt in 2 Korinthe 3:12-18). Wij kunnen Hem kennen door Jezus en door de Heilige Geest die in ons woont.

Sterker nog: wijzelf zijn een tempel van de Heilige Geest (1 Korinthe 3:16; 6:19; 2 Korinthe 6:16b).

> Extra 1: Ook Jezus stelde vast dat het volk doof en blind was voor de dingen van God: Mattheus 13:13-15 (wat zegt vers 16 jou en mij?); Markus 4:10-12. Over de leiders van het volk zei hij iets dergelijks: Mattheüs 23:16-27; Johannes 8:42-47; 9:39-41. Maar ook de leerlingen moesten leren zien: Markus 8:18! En de gelovigen van nu? Lees de oproep in Openbaring 3:15-20. Zo leren wij zien in geloof: 2 Korinthe 4:18.

> Extra 2: 'Het is Zijn eigen gerechtigheid, in alle opzichten volmaakt, zonder zonde, vol van Zijn reinheid en heiligheid. Dat is waarmee wij worden bekleed!' Ook hier is Openbaring 3:15-20 van toepassing. De waarschuwing in Openbaring 16:15 spreekt van het letten op onze kleding. In Genesis 3 realiseerde de mens zich dat hij naakt was: zijn bedekking van reinheid en onschuld was weg! (3:7). Hier zien we dat hun ogen ervoor open gingen: het omgekeerde van blindheid? Of een afschuwelijke ontdekking (dat is hier dus het opheffen van een bedekking, van de bekleding met onschuld; zij werden aan zichzelf 'ont-dekt'). God voorziet in kleding door dieren aan hen op te offeren (3:21). Zo werkte de offerdienst ook; de zonden werden erdoor bedekt, niet weggenomen (Hebreeën 10:4,11). Het offer van Jezus neemt de zonden wel weg (10:9,10,14,17) en wij worden erdoor bekleed met gerechtigheid die van Hem afkomstig is: Galaten 3:27. Jesaja profeteerde al: de mantel van gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan (Jesaja 61:10). Gerechtigheid maakt deel uit van onze wapenrusting: Efeze 6:14-18. Uiteindelijk, bij de komst van Jezus Christus, zal blijken wie bekleed is met Zijn gerechtigheid en wie niet: 2 Korinthe 5:2-4. Dan zullen wij overkleed worden met eeuwig leven!

47. CHRISTUS, HET EINDE VAN DE WET

ROMEINEN 10:4-8

Vragen:

1. De Wet was bedoeld voor het alledaagse leven van Israël in het land dat God hun beloofd had. Eaton zegt over hoe dat bedoeld was: 'Mijn verordeningen en Mijn bepalingen moet u houden, zodat jullie daaruit kunnen leven.' Waarover gaat Lukas 10:26-28? Is die opdracht ook niet meer van toepassing voor ons?
2. Wat hebben de Wet en 'maatschappelijke gerechtigheid' met elkaar te maken?
3. Waarom is de gerechtigheid uit het geloof anders?
4. 'We moeten genade toestaan om echt genade te zijn!' Hoe doen we dat en waarom is dat niet eenvoudig?
5. Wat wordt bedoeld met 'onze behoudenis is zo dichtbij als ons hart'? Waarom is die ook dichtbij (zelfs in!) onze mond? (Kijk alvast even naar 10:8).

Verdiepende gesprekstof:

6. 'Voor iedereen die gelooft is Christus het einde van alle zinloze pogingen om door eigen inspanning in Gods ogen aanvaardbaar te worden.' Religie buiten Jezus om wordt gekenmerkt door de zoektocht van mensen naar God door middel van eigen inspanning. Yoga, meditatietechnieken, mantra's kunnen ons niet dichterbij Hem brengen. Voor een moslim geldt dat zijn goede daden zijn fouten moeten overtreffen... Heeft een van jullie ervaring met zo'n lange weg van menselijke inspanning en de verlossing daarvan door Jezus? Deel het met de anderen.
7. Bij (of beter: in) Jezus komt de Wet tot een einde. De HSV noemt Jezus het 'einddoel' van de Wet. De Wet werkte toe naar Zijn komst. Doordat Hij de Wet vervulde, kon er gerechtigheid komen buiten de Wet om (Romeinen 3:21-28). Jezus is dus zowel einddoel als eindpunt. Vergelijk het met een wedstrijd: als het laatste fluitsignaal klinkt, staat de uitkomst vast. Dat 'fluitsignaal' was Jezus' uitroep aan het kruis (zie vraag 8 in de vorige studie). We leven nu in de 'genadetijd': 2 Korinthe 6:1,2. Ook die periode zal zijn eindpunt vinden in Jezus, bij Zijn wederkomst: 1 Thessalonicenzen 4:16-18; 2 Petrus 3:8-13; Openbaring 1:7,8; 1 Korinthe 15:42-57.

➤ Extra 1: Paulus betreft ook hier weer uitspraken uit het Oude Testament op Jezus. Deuteronomium 30 gaat over de mogelijkheid voor het volk om zich te bekeren na een bestraffing van de Heer die volgt op hun ongehoorzaamheid (10:2,3,8). Paulus haalt met name gedeeltes aan uit wat Mozes zegt in de verzen 11-14. Het is alsof Paulus wil zeggen: werkelijke bekering en uitredding komen tot ons in Jezus. Wat Mozes voorzegt heeft, wordt pas werkelijkheid in Hem. Ons geloof baseert zich niet op godsdienstoefeningen die Jezus dichterbij moeten brengen: Hij is hier en nu beschikbaar als dé Bron van gerechtigheid! Toch zien we in het Oude Testament deze woorden voor Israël als natie terug in hun geschiedenis. Denk aan de terugkeer uit de ballingschap, maar ook eerder, tijdens de Richters. Zoals in Richteren 3:7-10. En vervolgens in de levensverhalen van Ehud, Barak en Debora, Gideon, enzovoorts. Bij de Koningen van Juda en Israël zien we dat opnieuw. God is trouw aan Zijn woord.

› Extra 2: Paulus was er een meester in om verbanden te leggen met gegevens uit het Oude Testament. Hij benut ze om het Evangelie te verduidelijken. Vergeet daarbij niet, dat een deel van de lezers van zijn Brieven een Joodse achtergrond hadden. Zij waren geneigd om nieuwe gelovigen de Wet voor te schrijven. Dat speelde vooral in Rome en Galatië. Ook in Handelingen speelt dat spanningsveld tussen het Oude en het Nieuwe Verbond. Petrus moet er op bovennatuurlijke wijze van overtuigd worden dat het heil ook voor de heidenen beschikbaar is (Handelingen 10;11). Dan lezen we in Handelingen 13 dat Paulus en Barnabas speciaal worden afgevaardigd naar de heidenen. Telkens begint hun prediking met een poging om de Joden te bekeren tot het Evangelie (Handelingen 13:16-42). Zij baseren hun boodschap nadrukkelijk op de vooraankondigingen in de Thora (het Oude Testament). Pas als de Israëlieten hun boodschap afwijzen, wenden ze zich tot de heidenen (13:45-47). Dat patroon herhaalt zich (bijvoorbeeld: Handelingen 17 en 18:5,6). Hoe bijzonder is het dat een man, die opgeleid was om als schriftgeleerde te werken, door God gebruikt wordt om zijn kennis te gebruiken op deze manier!

48. BESCHIKBARE VERLOSSING

ROMEINEN 10:8-13

Vragen:

1. In Romeinen 10:12 lezen we: *Eén en Dezelfde is Heer van allen en Hij is rijk voor allen die Hem aanroepen. Waarin is Hij rijk voor ons?* (Efeze 1:7-14)
2. *'Het Woord van het geloof, dat wij prediken... Dat 'Woord' is de boodschap van het Evangelie. Het nodigt ons uit om Jezus te aanvaarden en ons geloof in Hem uit te dragen.'* Enkele verzen verder stelt Paulus de vraag hoe mensen zonder het te horen tot geloof zouden kunnen komen. Wij mogen Jezus 'uitdelen' aan onze omgeving. Hoe doe jij dat? Gaat dat 'vanzelf' of vind je het moeilijk? Deel je ervaringen eens met de anderen.
3. *'Als gevolg van dat geloof verlustigen we ons in Gods redding voor ons en ontvangen we een nieuwe kracht. Die rust ons toe voor het verrichten van goede werken.'* Wat is de basis van het goede wat wij doen? Die 'goede werken' passen naadloos bij wie we zijn: Efeze 2:8-10. Wat staat ons dus te doen?
4. Hoort getuigen van je geloof ook bij de 'goede werken'?
5. Een centraal begrip in deze studie is het woord 'aanroepen'. Dat heeft te maken met een bepaalde doordrongenheid van noodzaak: je hart is erbij betrokken. Innerlijk (of misschien zelfs hardop) 'schreeuw' je om verlossing. Zoals een baby schreeuwt bij de geboorte (die ook een verlossing en overgang naar nieuw leven markeert). Wat belooft Psalm 50:15?

Verdiepende gesprekstof:

6. De 'Naam' van Jezus. Ten eerste is de betekenis 'God redt'. Door Zijn Naam aan te roepen, ontvangen we redding en Zijn gerechtigheid (Romeinen 10:13; Johannes 3:18; 1 Korinthe 6:11). Ten tweede is Hij in Zijn autoriteit aanwezig waar Zijn Naam wordt aangeroepen (Eaton: 'De 'Naam' van Jezus is Zijn stralende, werkzame, licht brengende tegenwoordigheid en kracht.'). Zijn Naam bekleedt ons met kracht (Markus 9:38,39; 16:17,18; Lukas 10:17-19). En door het aanroepen van Zijn Naam hebben we met onze gebeden vrije toegang tot de Vader (Johannes 14:12,13; 15:15,16; 16:23,24). Van ons wordt verwacht dat we Zijn Naam waardig zullen leven, als Zijn vertegenwoordigers (2 Timotheüs 2:3; 2 Korinthe 5:19,20; 2 Timotheüs 6:1).
7. *'Een en dezelfde is Heere van allen en Hij is rijk voor allen die Hem aanroepen.'* Allen is het sleutelwoord: iedereen, niemand uitgezonderd, wordt uitgenodigd. Een deel van de mensen denkt: daar hoor ik niet bij; ik leef netjes genoeg en heb geen redding nodig. Anderen redeneren: Ik zal eerst hard mijn best moeten doen om in aanmerking te komen. Weer anderen stellen hun eigen inzicht boven Gods Woord (zij zijn hun eigen 'god') of zijn verblind door andere religies of 'hun goede verstand'. Hoe zullen zij geloven zonder te horen (10:14)? Paulus' volgorde bouwt op naar die constatering, waar we in de volgende studie op terugkomen. Voor nu stelt hij: iedereen mag komen! Ongeacht etnische of maatschappelijke status. Let op dat hij hier ook nadrukkelijk noemt dat het geloof beschikbaar is voor Jood (!) en niet-Jood. Het thema van het achteropraken van het Joodse volk blijft hem bezighouden. God heeft hen geroepen en blijft hen (en iedereen!) uitnodigen. God is trouw aan Zijn beloften, ook voor Israël, ook voor ons!

8. *'Want ieder die de Naam van de Heere zal aanroepen, zal zalig worden.'* Dat is een aanhaling van Joël 2:32 (*Het zal geschieden dat ieder die de Naam van de HEERE zal aanroepen, behouden zal worden. Want op de berg Sion en in Jeruzalem zal ontkoming zijn, zoals de HEERE gezegd heeft, namelijk bij hen die ontkomen zijn, die de HEERE roepen zal*). In Romeinen 10:8-18a spelen mond en oor een belangrijke rol (naast ons hart). Roepen, belijden, getuigen. Maar ook: horen en gehoor geven. Jezus legde nadruk op dat laatste: geloven is niet alleen maar horen en wat roepen, maar ook ge-hoor geven aan wat Hij zegt, gehoorzamen: Mattheüs 7:21-27. Wij belijden wat we waarmaken in ons leven: Jezus is Heer! Dan is ons spreken krachtig, want we geven gehoor aan Zijn roepstem en roepen Hem aan als Redder. Dat maakt ons zalig.

› Extra 1: Onze rijkdom ligt in God (Lukas 12:21). Over Gods rijkdom die voor ons in Jezus beschikbaar gekomen is, valt nog wel meer te zeggen dan de rijkdom van genade die ons redding en verlossing brengt (Romeinen 2:4; 5:17 en 20; Efeze 1:7; 2:4-7; Kolossenzen 1:27; 2 Korinthe 3:9). We lezen over andere 'rijkdommen' in Romeinen 9:23; 10:12; 11:33; 2 Korinthe 6:10; 8:9; Efeze 1:18; Jakobus 2:5; 5:11 (NBG); Openbaring 3:18; maar ook beloften van overvloed en voorziening Johannes 10:10; Romeinen 15:13. Met als kroon op al deze teksten: Filippenzen 4:19.

› Extra 2: De Bijbel nodigt ons op tal van plaatsen uit om de Heer aan te roepen. Niet alleen bij onze bekering, maar in elke situatie. We zien door de eeuwen heen hoe mensen zich tot God wenden. Vanaf het begin roepen mensen de Naam (!) van de HEERE (Jahwe) aan: nog voordat God Zich aan Mozes bekend maakte als de Ik ben die Ik ben (Genesis 4:26). Abraham riep ook al die Naam van de HEERE aan (Genesis 12:8). In de Psalmen klinkt regelmatig de oproep om Hem aan te roepen. Psalm 91:14-16 geeft aan hoe onze God daarnaar kijkt. Ook in Joël 2 en Romeinen 10 gaat het om het aanroepen van Zijn Naam. In Jezus heeft God Zich aan ons geopenbaard als de Redder. Wij roepen de Naam van Jezus aan: 1 Korinthe 1:2. Hij is onze Verlosser.

49. DAADWERKELIJK HOREN

ROMEINEN 10:14-18

Vragen:

1. 'Geloof ontstaat door 'dubbel' luisteren.' Volgens Eaton doelt Paulus met 'horen' op een vorm van 'dubbel horen', namelijk de woorden van boodschap, maar ook de stem van Jezus zelf. 'Waar geen ware bereidheid om te horen bestaat, ontstaat ook geen geloof.' Dat probleem past hij toe op Israël, maar indirect ook op wat wij om ons heen zien. Wij mogen getuigen. Wie overtuigt uiteindelijk de harten van wie bereid zijn om te 'horen'? (Johannes 16:8)
2. 'Prediken is iedere vorm van het bekendmaken van het Goede Nieuws.' Dat kan dus door iedere gelovige gedaan worden. Deze vorm van 'prediken' gebeurt misschien wel het meest buiten de kerkmuren. Onze levens zijn bedoeld als één groot getuigenis van wie Jezus is (2 Korinthe 3:3). Hoe herkennen mensen dat getuigenis in onze levens? Wat zegt Paulus daarover in 1 Korinthe 2:1-13. Wat is het 'gehalte' van woorden die harten bereiken? (1 Korinthe 2:13) Eaton zou zeggen: juist op die manier horen mensen niet alleen jouw 'prediking', maar ook de stem van Jezus!
3. De weigering om werkelijk te horen noemt Paulus ongeloof (staat in de slotzin van de studie). Jezus sprak Zijn leerlingen nogal eens aan op hun 'kleingeloof'. (Bijvoorbeeld Mattheüs 8:23-27; vergelijk dat eens met Handelingen 27:20-25). Wat zou het verschil kunnen zijn tussen ongeloof en kleingeloof?
4. Paulus haalt een tekst aan uit Jesaja, waar staat dat we boodschappers mogen zijn van het heil. Wat is de goede boodschap in Jesaja 52:7? Voor wie is die boodschap uiteindelijk bestemd (52:10)?
5. Er wordt wel gezegd dat wat we horen vanuit Gods Woord, veertig centimeter moet zakken (naar ons hart). Herken je momenten dat je daar moeite mee hebt, bijvoorbeeld door een te druk bestaan of door zorgen? Hoe overwin je zo'n fase in je leven?

Verdiepende gesprekstof:

6. We denken vaak dat de verkondiging van het Evangelie iets is voor mensen die daarvoor gestudeerd hebben. Maar je kunt theologie gestudeerd hebben en toch het innerlijke leven met God missen. Dan is je verkondiging inhoudsloos. Paulus zegt dat we 'gezonden' moeten zijn. Iedere volgeling van Jezus (die vanuit dat dubbele 'horen' tot geloof kwam) mag getuigen van Hem. Het bevel uit Mattheüs 28:19 is onze 'geloofsbrief'. Kijk wat er staat in Johannes 15:26,27. Dat zei Hij tegen Zijn leerlingen. Ben jij ook een leerling van Hem? Dan ben je een gezondene, een gezant. Als Zijn Geest in ons woont, zal deze ons tot getuigen maken: 1 Johannes 5:10-12; Handelingen 1:8; 2 Korinthe 5:17-20; Lukas 6:45.
7. Horen en horen is twee. Dat is de essentie van deze studie. Maar dan moet er wel iets te horen zijn. Vandaar dat we lezen dat we hoorbaar moeten zijn als gezanten met goed nieuws. We zijn de verkondigers van dat goede nieuws waarvan Jesaja spreekt (Jesaja 52:7). Dat is wat de gelovigen deden na de Hemelvaart: Markus 16: 20 (lees ook vers 15). Van het Griekse woord voor goed nieuws is het woord Evangelie afgeleid. Dat Evangelie is wat wij mogen 'prediken': 1 Johannes 1:1-2:2. Het is niet voor niets dat Jezus Zijn prediking begon met Jesaja: zie Lukas 4:16-21 (Jesaja 61:1,2a). We merken dat Jezus stopt bij vers 2a. Het in Jesaja 61:2b

aangekondigde oordeel liet Hij bij Zijn lezing weg. Dat komt overeen met Johannes 3:17 en Lukas 19:10. Brengen wij oordeel of redding?

8. De kracht van onze boodschap wordt niet bepaald door onze welsprekendheid. Paulus benadrukt dat: 1 Korinthe 2:1-13. Hij waarschuwt ook dat we het Evangelie niet moeten aanpassen aan menselijke maatstaven, wereldse wijsheid: 1 Korinthe 1:20-31. Wat is de conclusie van Galaten 1:10,11?

> Extra 1: De mate van bereidheid om te horen omschrijft Jezus in een gelijkenis als de grond waarop zaad valt. Mattheüs 13: 1-9 en 13:18-23. Daarbij sluit Hij aan bij wat we lezen in Jesaja 55:10,11. Aan de kracht van het Woord als zaad ligt het niet. Als we verder lezen in Mattheüs komen we een voorbeeld daarvan tegen in 13:53-58. Er tussenin staat de gelijkenis van het onkruid tussen de tarwe (13:24-30 en 13:36-43). Er bestaat dus ook de mogelijkheid om verkeerd zaad in je leven te verwelkomen (13:38,39). We zien het effect daarvan om ons heen: mensen die bewust onrecht uitoefenen. Wanneer zet God dat allemaal recht? (13:40-43). Let er wel op, dat wel de zorgen van het bestaan (13:22), maar niet het onkruid de groei van Gods waarheid in levens van gelovigen kunnen belemmeren (13:43). Voor de dreiging van de duisternis mogen we schuilen bij onze Hemelse Vader (Psalm 91; Jesaja 54:14-17; Psalm 46). Onze zorgen mogen we aan God geven: 1 Petrus 5:7 en Psalm 55:23.

> Extra 2: Paulus verwijst naar Jesaja 53:1. Jesaja riep het uit: Wat God tot stand zal brengen klinkt ongelooflijk! (53:1). In Jesaja klinkt al veel door van het Evangelie. *Voorwaar, onze ziekten heeft Hij op Zich genomen, ons leed heeft Hij gedragen. Wij hielden Hem echter voor een geplaagde, door God geslagen en verdrukt. Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verbrijzeld. De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is er voor ons genezing gekomen.* (Jesaja 53:4-5). Je zou het hele hoofdstuk van Jesaja een 'blauwdruk' van Gods Heilsplan kunnen noemen, wat in Jezus vervuld werd. Het eerste vers laat ook zien wat maakt dat wij werkelijk 'horen' wat het Evangelie inhoudt. Het is een kwestie van geopenbaard worden, een werk van de Heilige Geest aan onze harten (1 Korinthe 2:9-16).

50. KAN ISRAËL ZICH BEROEPEN OP ZIJN ONWETENDHEID?

ROMEINEN 10:19-21

Vragen:

1. Paulus' uitspraken in deze verzen zijn nogal cru. Eaton vat ze samen: 'Niemand in Israël heeft iets te klagen, nu God Zijn boodschappers naar de heidenen stuurt.' Is Israël afgeschreven? Wat zegt Paulus iets verderop in 11:5?
2. Zijn wij beter? We lezen: 'In hun situatie hadden wij mogelijk niet anders gehandeld.' Wij zijn soms ook blind voor de waarheid. Hoe leren we Gods waarheid kennen? (Johannes 16:12-14). Hoe versta je de aanwijzingen die we kunnen ontvangen? En hoe weet je dat ze kloppen? En waarom heb je elkaar daarvoor nodig (1 Korinthe 14:29).
3. Gods bedoelingen leren kennen vindt Paulus van groot belang voor de gelovigen: Kolossenzen 1:9,10. Wat is de rol van geduld daarbij (vers 11)?
4. 'Het Evangelie kreeg grote aandacht in zijn begintijd (10:18).' In deze studie wordt verwezen naar Johannes de Doper, die menigten trok met zijn boodschap. Ook Jezus trok veel bekijks. Wat is volgens 1 Korinthe 1:23 het breekpunt voor de Israëlieten? (Lees 1:20-31).
5. Wat zie je als je na Romeinen 10:21 doorleest in 11:1?

Verdiepende gesprekstof:

6. Paulus grijpt terug op Mozes en Jesaja. Ook zij kregen te maken met een volk dat, ondanks dat God voor hen koos, zich verzette. Mozes werd zelfs bijna gestenigd (Exodus 17:1-4)! Ook de verspieters die geloofden in Gods belofte werden bijna gestenigd (Numeri 14:9,10). Hoe reageert de Heer (14:11,12)? Lees ook Mozes' pleidooi voor hen (14:13-19). Merk op dat Mozes, die ooit in drift een Egyptenaar doodde (Exodus 2:12) later in zijn leven een bijzondere kwalificatie ontving: Numeri 12:3. Als God hem kon veranderen, dan is er ook blijvende hoop voor Israëls toekomst.
7. Bij Jesaja lezen we meermalen dat God Zich over de heidenvolken zal ontfermen. Een van de voorbeelden daarvan lezen we in Jesaja 19:18-25. De Joden hadden dit dus kunnen verwachten. Toch zien we hoeveel ergernis de 'preek' van Jezus in Nazareth over Gods liefde voor de volken (compleet met de waarschuwing voor Israël!) oproept (Lukas 6: 24-28). Toch lezen we bij Jesaja in hetzelfde gedeelte dat Israël wel degelijk in beeld zal blijven bij God (als 'derde': 19:24. Derde in belangrijkheid of in tijd? Dat wordt niet duidelijk...).
8. De onwil van Israël (Jesaja 65:2) komt ook terug in de 'verdediging' van Stefanus, kort voor zijn dood: Handelingen 7:39-43;51-53. Toch klinkt bij Jesaja de bewogenheid van God door: Hij breidde keer op keer Zijn handen naar hen uit. God verstoot hen niet (Romeinen 11:1,2), maar de meerderheid van het volk wijst Hem af. God kiest de heidenen om hen uiteindelijk toch voor Zich te winnen: Deuteronomium 32:15-21; Romeinen 11:11.

> Extra 1: Romeinen 10:19 geeft aan dat Israël vertoornd zal reageren. En met jaloezie. Er bestaat een vorm van gerechtvaardigde jaloezie. Een gezonde reactie op hoe God in anderen werkt, met het verlangen dat Hij ook ons zal gebruiken. Dat is iets anders dan jezelf gering-schatten, doordat je jezelf met anderen (die 'geestelijker' zijn) vergelijkt. De gelijkenis van de

talenten (en van de ponden, Lukas 19:11 e.v.) maakt duidelijk dat God ons toebedeelt wat we aankunnen: Mattheüs 25:15. En wat zegt Romeinen 12:3? En Romeinen 14:22! Paulus is zich bewust van wat God hem heeft toevertrouwd: 1 Korinthe 4:2-4 (Let op wat we uiteindelijk zullen ontvangen: oordeel of iets anders? vers 4, slot).

› Extra 2: In Gods handelen met Israël zien we Zijn eindeloze geduld! Zijn doel met hen (Genesis 18:19) is duidelijk, maar Abrahams nakomelingen gaan daar lang niet altijd goed mee om. Keer op keer krijgt het volk niet alleen een tweede, maar eindeloos vaak een volgende nieuwe kans. Wat een geduld! Jezus benadrukte dit door ons op te roepen om op Zijn Vader te lijken in goedheid: Lukas 6:27-36. Ook een paar verzen verderop (6:40) wordt een soortgelijke gedachte verwoord. We mogen onze God aanspreken op Zijn barmhartigheid. In het Oude Testament zien we dat in de pleidooien van Abraham voor Sodom en van Mozes voor het volk (we stonden daar al eens eerder bij stil: Genesis 18:23-32 en Numeri 14:19). Over Gods trouw zegt Mozes iets prachtigs in Deuteronomium 4:31. Denkt Paulus aan die uitspraak in deze hoofdstukken van de Romeinenbrief? Romeinen 11:29 lijkt daar wel op te wijzen.

51. IS ER OOIT NOG KANS OP REDDING VOOR DE JODEN?

ROMEINEN 11:1-10

Vragen:

1. We zijn Romeinen 10 in kleine stappen doorgegaan. Zowel bij Paulus als in onze studies komt er nu meer vaart in. Kort gezegd, lezen we in Romeinen 11:1-10 één gedachte. Welke is dat?
2. Paulus presenteert zichzelf als vertegenwoordiger van het 'overblijfsel' van Israël dat deelheeft aan Gods plan (11:1 en 5). Waarop is hun verkiezing gebaseerd? En waarop dus nadrukkelijk niet?
3. Eerder lasen we dat het hart van farao verhard was. Waardoor is nu het hart van de meeste Israëlieten verhard geraakt? Hoe zit dat met veel van onze onkerkelijke tijdgenoten? Wat heeft een rijk gevulde tafel (Psalm 69:23) daarmee te maken?
4. Elia dacht dat hij de enig overgebleven gelovige in zijn dagen was. Denk je wel eens aan gelovigen die in de gevangenis of in een strafkamp zitten om hun geloof? Onze gebeden kunnen hun tot steun zijn. Soms is het mogelijk om hun een kaart te sturen. Wie van jullie heeft daar ervaring mee?
5. Wie God de rug toekeren, ontmoeten Zijn toorn. Het gevolg is dat hun veerkracht verandert in een afgetobd leven. Is dat letterlijk zo te zien om ons heen? Wat is het geheim van wie in God gelooft? Zie Jesaja 40:29-31; Psalm 92:13-16; 103:5b.

Verdiepende gesprekstof:

6. David ging op een bijzondere manier om met zijn tegenstanders. Dat kent een aantal hoogtepunten. Zijn omgeving begrijpt die houding niet altijd. 1 Samuël 24:1-20; 26:7-12; 2 Samuël 15:12-17,30; 16:13; 18:5; 19:21-23. Welke uitspraak van Jezus brengt een dergelijke hartsgesteldheid onder woorden? Zie Lukas 6:27-29.
7. Elia was (als zoveel andere profeten) door God geroepen om tegengas te geven tegen de goddeloosheid van zijn omgeving. Daarmee kwam hij in botsing met de koning en koningin van het noordelijk stammenrijk van Israël. God bewijst Zich op bijzondere wijze door Elia's dienstbetoon (1 Koningen 18). Wanneer Koningin Izebel hem daarna bedreigt, slaat Elia op de vlucht (1 Koningen 19:1-8). Merk op wat God hem vraagt in 19:9! En wat Elia antwoordt (19:10b,14). Wat Paulus hier aanhaalt, lezen we in 19:18. Ook nu zien we opnieuw dat de 'blauwdruk' van Gods handelen met Israël in het Oude Testament te vinden is. Zoals God toen een overblijfsel liet voortbestaan, zo is er een tijdelijk overblijfsel van Joden die Jezus volgen, tot God Zijn plan met hen gaat volvoeren (waar we verderop meer over lezen).
8. Gods toorn wordt beschreven in drie punten.

> Extra 1: David was in staat om Gods tijden af te wachten in zijn leven (Psalm 31:16). Er zijn wel andere voorbeelden, die juist het tegendeel laten zien. Sauls ongeduld is het meest bekende voorbeeld hiervan: 1 Samuël 13:9-14. Al eerder zien we een soortgelijke gebeurtenis. Israël gelooft de negatieve rapportage van de tien verspieters die niet op God vertrouwen. Door hun ongelooft zullen ze het Beloofde Land niet ingaan (Numeri 14:28-35). In reactie daarop gaat een deel van het volk tóch op weg om het land in te trekken, maar dat loopt niet goed af (14:40-45).

› Extra 2: Keer op keer lezen we dat Paulus drogredenen beantwoordt met ‘volstrekt niet!’ We lezen dat in Romeinen 6:2,15; 7:7; 8:9; 11:1,11. Er zijn wel meer (gewone) vragen die Paulus lijkt te beantwoorden met een even resolute toon. Is er nog iets wat ons kan brengen onder Gods oordeel? Nee! Absoluut niet. Kan iets ons scheiden van de liefde van God in Jezus? Niets en niemand! Maar ook de eerste hoofdstukken dragen dat karakter: Schuilt er iets goeds in de mens? Kunnen we het bestaan van God ontkennen? Kan de Wet ons redden? Is er vrede met God mogelijk buiten Jezus Christus om? Kunnen we ons op iets van onszelf beroemen? En in de tweede helft van de Brief: Mogen we ons boven Israël verheffen nu zij lijken te hebben afgedaan? Kunnen we nog leven zoals de wereld om ons heen? Is er iemand in de gemeente belangrijker dan de ander? Mogen we de aardse wetten negeren? En als iemand een andere opvatting heeft dan wij, mogen we die dan veroordelen? Zo draagt de hele Romeinenbrief een zeer stellig karakter. Hetzelfde zien we terug in de Galatenbrief, maar bijvoorbeeld ook in 1 Korinthe 15. Wat de uiteindelijke redding van de Joden betreft, zullen we een stellingname tegenkomen, die ook in dat rijtje past.

52. IS ER NOG HOOP VOOR ISRAËL?

ROMEINEN 11:11-16

Vragen:

1. Waardoor werkte de 'struikeling' van Israël gunstig voor de verkondiging van het Evangelie onder de heidenen? (Eaton verwijst hierbij naar Handelingen 13:46).
2. Wat voor rijkdom wordt bedoeld in Romeinen 11:13? Zie ook Kolossenzen 1:27.
3. Welke positieve vorm van 'jaloezie' mag ons leven voor mensen om ons heen opwekken? Of werkt dat alleen zo voor Israël? Misschien hebben sommigen van jullie daar ervaring mee (zowel met het opwekken ervan bij anderen, als in de vorm van een belevenis als voorstadium voor je eigen bekering). Deel dat eens met elkaar!
4. Deeg en brood, wortel en takken: Paulus bedient zich hier van beeldspraak. Wat maakt deze 'beelden' zo sprekend, juist voor de situatie van de Joden?
5. De tijd zal komen dat Israël Jezus zal 'omarmen'. 'The latter day glory'. Wat zegt de Hebreeënbrief daarover in 8:8-12? Waarom zal de 'volheid' van Israël rijkdom brengen aan de gelovigen uit de andere volken?

Verdiepende gesprekstof:

6. Merk op dat in 11:11-15 een aantal tegenstellingen naast elkaar geplaatst worden. De ene categorie is van toepassing op Israël; de andere op de heidenvolken:

struikeling	-	zaligheid
verlies	-	rijkdom
verwerping	-	verzoening

De eerste rij gold voorheen voor de heidenen. Nu gelden ze, zegt Paulus hier, voor het volk dat bedoeld was voor juist die tweede rij. Wat gaat daar verandering in aanbrengen?

De ommekeer van de eerste, negatieve gevolgen van Israëls ongeloof zal komen door a. de bediening onder de heidenen

b. de reactie in jaloesheid van de Joden (ook genoemd in 10:19)

c. de belofte van God aan Abraham (11:26-29)

Voorals vers 29 is een kernachtige uitspraak. Iets wat ook wij ons mogen toe-eigenen: God heeft ook ons geroepen tot het heil in Jezus Christus. Die roeping houdt stand!

7. Kijk nog eens terug naar 11:7,8. Daar is sprake van een diepe slaap, waardoor zij niet zien en niet horen. Daarbij put Paulus uit Jesaja 29:9-14. Hier zien we het principe terug dat 'woorden van mensen' geen geloof voortbrengen. Het is de Geest die de woorden van God in onze harten plant. De verandering waarvan Paulus in Romeinen 11 spreekt, zien we bij Jesaja enkele verzen verderop: 29:17-24. Is het toevallig dat Jakob in deze verzen genoemd wordt als toeschouwer van de terugkeer van Israël naar God? Merk ook op dat Abraham ter sprake komt als 'verloste'. Waarvan werd Abraham verlost? Van niets anders dan waar ieder mens verlossing van nodig heeft: Romeinen 3:23a. Zie ook Jozua 24:2.

> Extra 1: In Romeinen 1 lezen we dat God zondaars overgeeft aan de door hen gekozen weg die bergafwaarts leidt. In Romeinen 11 lezen we iets dergelijks: God geeft Israël over aan een soort

tijdelijke verdoving (11:8). In Efeze 5:14 roept Paulus de gelovigen (dus daar niet Israël...) op om te ontwaken. Slapen christenen dan ook? In 1 Thessalonicenzen 5:2-6 klinkt de oproep om niet in te dommelen, maar waakzaam de dag van Jezus' wederkomst te verwachten. In Romeinen 13 zullen we een soortgelijke oproep tegenkomen. Terugdenkend aan Israël is het optreden van Jezus misschien wel kenmerkend voor hoe God het tijdstip kiest om wie 'slapen' te wekken. In het verhaal van het dochtertje van Jäirus (Markus 5:22-42) en in dat van de opwekking van Lazarus (Johannes 11) lijkt Jezus beide malen te laat te komen. Waarom 'treuzelde' hij? In beide gevallen noemt Hij de dood een kwestie van slapen en wekt hij de 'ingeslapenen'. Het lijkt erop dat Paulus voor Israël iets dergelijks voorziet: God zal hen wekken! Maar wel op Zijn tijd.

> Extra 2: De opwekking tot geloof van Israël wordt bij uitstek verbeeld in het visioen van Ezechiël (37:1-28). Dat spreekt niet alleen van herstel als volk en terugkeer naar hun land (37:25), maar ook van geestelijk herstel (37:23). Israël lijkt ten tijde van Ezechiël afgesneden van het heil (37:11), zoals ook Paulus het omschrijft ('verwerping', 11:15). Zij zullen de Herder, Jezus(!), erkennen (37:24). Hij zal hun Koning zijn (37:22). Dan keert God de situatie om: niet de Joden zullen met verbazing kijken wat God onder de heidenen doet, maar de heidenvolken zullen God leren kennen door het getuigenis van het volk van Israël (37:28). Wat Paulus 'profeteert' over de Joden, is niet anders dan wat God door Zijn profeten vanouds al aankondigt.

53. JODEN, HEIDENEN EN... (ON)GELOOF

ROMEINEN 11:17-22

Vragen:

1. De wortel van Gods heilsplan is Zijn belofte aan Abraham, die zijn vervulling vindt in Jezus. Daarop groeit alles. Jezus gebruikt een ander beeld in Johannes 15:1-8. Wat is het doel van zowel beide 'geboomten'? (Zie ook Psalm 1:3).
2. 'Het aardse Israël: in hun midden zijn door de eeuwen heen sommigen werkelijke gelovig geweest, maar anderen waren dat niet.' Wat concludeert Eaton over de christenheid van onze dagen?
3. 'Heb geen hoge dunk van uzelf.' Wij mogen onszelf niet verheffen boven Israël: wat wij ontvingen, is gebaseerd op genade. Eens te meer benadrukt Paulus hier (zij het in andere woorden) dat we ons niet kunnen beroemen op eigen verdienste. Wat zegt de 'brief' aan Laodicea (Openbaring 3:17-19) daarover?
4. Het feit dat je in een 'christelijke' omgeving opgroeit of deel uitmaakt van een groep of kerk van christenen is geen garantie dat je 'geïmplanteerd' bent in Gods volk. Wat zijn volgens jullie de voordelen en nadelen van het leven in een omgeving waar christen-zijn vanzelfsprekend lijkt?
5. God toont Zijn ontferming, maar ook Zijn strengheid. In de geschiedenis van Israël zien we beide werkzaam. Wat kunnen we leren van bijvoorbeeld 2 Koningen 21:10-13 en vervolgens 22:13-20?

Verdiepende gesprekstof:

6. De ontrouw van Israël en de gevolgen daarvan voor hen als 'takken van de olijfboom' worden beschreven door Jeremia (11:9-19).
7. God kan de afgebroken takken herstellen en opnieuw enten (Romeinen 11:23). We zullen dat in de komende studie tegenkomen. De beeldspraak wordt daarmee verder uitgebouwd. Dat sluit aan bij het slotgedeelte van Hosea (14:2-10). We zien hier hoe Paulus zijn kennis als schriftgeleerde gebruikt op de manier die Jezus omschreef in Mattheüs 13:52.
8. Bij talenten denken we vaak aan uitzonderlijke begaafdheden. Maar Paulus putte gewoon kennis uit zijn opleiding, verrijkt door de inzichten die de Geest hem gaf. Ook onze scholing kan God gebruiken. Zowel met praktische beroepen als de meer theoretische kunnen we Hem eren. Dat zien we terug in de Evangelieën: vissers, een tollenaar, een overste van de synagoge, een Romeinse officier... Later in het Nieuwe Testament: een arts, tentenmakers, een handelaarster in purper... Het voert te ver om de beroepen uit het Oude Testament na te gaan, maar bijvoorbeeld van een profeet als Amos werd door God weggehaald uit zijn gewone, dagelijkse bestaan: Amos 7:14,15. De makers van de tabernakel (Exodus 35:30-35) gebruikten hun natuurlijke talenten onder Gods leiding. Daniël en zijn vrienden waren begaafde jongeren, die werden opgeleid tot politici. Zij werden daarna door God gebruikt om Hem te verheerlijken. Eerder zagen we iets soortgelijks bij Jozef in Egypte.

➤ Extra 1: 'Het aardse Israël: in hun midden zijn door de eeuwen heen sommigen werkelijke gelovig geweest, maar anderen waren dat niet.' We zien bij de koningen van Juda en Israël (na

de splitsing) een negatieve spiraal. Ondanks dat sommige koningen de dienst aan de God van Israël herstellen, is de meerderheid de Heer niet toegewijd. Daardoor glijdt het volk steeds verder af. Al na de uittocht had het volk in de woestijn geen zin om God te dienen. Ook tijdens de richters zien we dat korte 'opwekkingen' van geloof gevolgd werden door ontrouw. Toch is God vastbesloten hun hart tot Hem te doen terugkeren. Paulus is daarvan overtuigd (Romeinen 11:15 en 23). Hij kan daarbij steunen op profetieën uit het Oude Testament, zoals in Jesaja 11:11-12:6. We zien in Jesaja 11:10 hoe de 'Wortel' zowel Israël als de heidenvolken zal dragen.

➤ Extra 2: Hebreëen 11 geeft naast een prachtig overzicht van 'geloofshelden' uit het Oude Testament ook een schrijnend beeld van de omstandigheden waaronder zij hun geloof gestalte gaven: temidden van een 'uitverkoren' volk hadden ze te lijden onder vervolging, vaak door hun eigen volksgenoten (Hebreëen 11:35b-38). Hoeveel geduld heeft God gehad met Israël! Toch lijkt het Zijn hartsverlangen om juist ook de natuurlijke nakomelingen van Abraham te behouden. We horen het in de uitroep van Jezus in Mattheüs 23:37. Ook voor Israël geldt dat niets (zelfs hun ongeloof niet) hen zal kunnen scheiden van Gods liefde, die in Jezus Christus ook naar hen uitgaat (Romeinen 8:38,39).

54. HET HERSTEL VAN ISRAËL

ROMEINEN 11:23-27

Vragen:

1. In 11:24 is er de beeldspraak van twee verschillende bomen. Waarom zijn wij afkomstig van een andere olijfboom? En wat maakt dat Paulus ons waarschuwt voor 'eigen wijsheid' in 11:25?
2. En ook zij zullen, als zij niet in het ongeloof blijven, geënt worden (11:23) Dat geeft de voorwaarde aan. Wat maakt dat Paulus gelooft dat Israël zich zal bekeren van hun ongeloof? Wat heeft de beeldspraak van twee bomen daarmee te maken?
3. Wat is het verschil tussen een geheim en een 'geheimenis'?
4. 'Voor een deel' (11:26) is niet zozeer de aanduiding van een hoeveelheid, maar van een kwestie van tijd. Paulus gebruikt daarvoor een aanhaling uit Jesaja 29:2-13. Welke tijdsaanduidingen komen we daarin tegen?
5. Over het herstel van Israël als gelovig volk gaat ook Jesaja 59:19-21 en 60:14b-22. Wat zegt 'te zijner tijd' (60:22)? Welk beeld schetst Jesaja van God in 59:16,17?

Verdiepende gesprekstof:

6. Paulus is stellig in zijn uitspraken. 'Het herstel van Israël zal voortkomen uit geloof, ergens in de 'genadetijd' die nog voor ons ligt,' concludeert onze studie. Doet de afstamming van Abraham er dan niet toe? Van nature horen de Joden immers thuis op de stam. Of gaat het opnieuw om Abrahams 'geheim', namelijk zijn geloof? De huidige situatie doet denken aan wat Jesaja beschrijft in 59:1-15. Dat doet denken aan Romeinen 10:8.
7. Onze eigen wijsheid kan ons behoorlijk in de weg staan. Gods wijsheid gaat daar ver bovenuit. Paulus herhaalt dat in het volgende hoofdstuk (12:16). Lees wat er staat in Spreuken 3:5-7; Psalm 111:10; Jesaja 55:7-9.
8. Net zomin als de volheid van de heidenen (11:25) betekent dat alle heidenen behouden zullen worden, geldt dat voor de volheid van Israël (11:12) of 'heel Israël' (11:26): niet iemands nationaliteit (vleselijke afkomst) is bepalend, maar of iemand Christus toebehoort (Romeinen 8:9b; Johannes 3:36).

> Extra 1: Gods wijsheid wordt uitvoerig beschreven in Spreuken, onder andere in 8:1-12, waar de wijsheid wordt gepresenteerd als een persoon. In 1 Korinthe 1 rekent Paulus af met menselijke wijsheid (1:17-20) en roemt Gods 'dwaasheid', die ons menselijk inzicht en begrip overstijgt (1:21-31). Wat Jesaja toevoegt in 11:2 maakt duidelijk dat Jezus vol van wijsheid was door de Geest. Dezelfde Geest hebben wij ontvangen; onze (eigen) wijsheid (Romeinen 11:25) mag plaatsmaken voor wijsheid van Hem!

> Extra 2: Geheimenissen kunnen we niet ontdekken. Ze moeten ons geopenbaard worden. Paulus noemt Gods toekomst voor Israël, maar ook de verkiezing van de heidenvolken een geopenbaard geheimenis. Een geheim dat ontdekt (van zijn geheime bedekking ontdaan) wordt, past binnen onze menselijke logica, onze wijsheid. Een geopenbaard geheimenis komt voort uit Gods wijsheid. God zelf neemt de bedekking weg en toont ons Zijn plan. Zo'n onthulling kan ons alleen maar vullen met verbazing en verwondering. Zij gaat onze logica te boven (1 Korinthe 2:4-8). Onze reactie kan er een zijn van geloof of juist van ongeloof: 1 Korinthe 2:12-16.

55. ALLE EER EN HEERLIJKHEID AAN GOD

ROMEINEN 11:28-36

Vragen:

1. We zien een wonderlijke tegenstelling in de woorden van Paulus in 11:30,31. Wat wil Paulus daar duidelijk maken? Wat heeft dat te maken met het thema in de Romeinenbrief zoals we dat lezen in 3:20-24?
2. Israël verkeert in een toestand van vijandschap tegen het Evangelie (11:28). Wat stelt Romeinen 5:8-11 daar tegenover? Wat zegt dat voor de kansen van de Joden?
3. Gods genadegaven en roeping zijn onberouwelijk (11:29): wat betekent dat voor onze roeping tot behoudenis?
4. 'Gods wegen: Zijn methodes, gewoontes, datgene wat Hij doet en wat Hij met graagte doet.' Wat doet God met graagte? We lezen iets daarover wat aansluit bij Romeinen 11 in Jeremia 31, bijvoorbeeld in 31:13b,14, 18-20.
5. Romeinen 11:33-36 bevat een lofzang op God. Wat daarin spreekt jou het meest aan?

Verdiepende gesprekstof:

6. 'Jezus zal het Verbond met Abraham tot een veel rijker niveau brengen!' We hebben het hier over Gods Verbond met Abraham en zijn nakomelingen. Heidenen die in Jezus daar deel van uitmaken, maar ook Joden. (Het gaat dus niet over het Verbond van de Wet). Wat is dat mooiere, rijkere, vollere niveau waarheen Jezus dat Verbond zal 'promoveren'? We lezen daarover iets in Hebrëeën 11:39,40. Maar de werkelijke rijkdom is iets waarvan we nu nog niets eens kunnen dromen: 1 Korinthe 2:9 laat zien vanuit welk principe God keer op keer handelt. Eerst in het (geopenbaarde) geheimenis van de redding voor de heidenen door de 'dwaasheid' van het kruis (1 Korinthe 1:23,24), maar uiteindelijk ook voor Israël. Hun volheid zal geweldige rijkdommen van Gods genade beschikbaar maken (Romeinen 11:12). O, diepte van rijkdom, zowel van wijsheid als van kennis van God, hoe ondoordringelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen! (11:33).
7. 'Wat voor recht zouden we hebben om God voor te schrijven wat en hoe Hij iets moet doen?' Ook hier grijpt Paulus ('goed thuis' in de Schriften, zie Handelingen 17:2,3) terug op wat we lezen in het Oude Testament: Jesaja 40:12-18, 25-28 en Job 41:2 en 38:4,5. God heeft onze raad niet nodig; Hij handelt naar de raad van Zijn wil (Efeze 1:5-11). Het is juist omgekeerd: God geeft ons raad over zelfs de meest eenvoudige zaken: Jesaja 28:23-29.
8. God geeft Zijn genadegaven onberouwelijk. Het kenmerk van genade is dat we deze niet hoeven (en niet kunnen!) verdienen. Onze redding is een genadegift (Romeinen 3:23,24). Maar de gemeente ontvangt ook genadegaven waardoor de kerk wordt opgebouwd. In Romeinen 12 gaan we deze gaven tegenkomen. Het is wat de Geest in ons en door ons wil tot stand brengen. Waarom geeft God al dit soort zegeningen gratis? Misschien wel vanwege wat we verderop lezen (Romeinen 12:3). Paulus blijft benadrukken dat we bij God niets kunnen verdienen (Job 41:2a). Wij kunnen nooit zeggen: kijk eens wat God mij geeft, omdat ik zo geestelijk ben... Paulus met al zijn kwaliteiten zegt iets treffends in Galaten 6:14.

› Extra 1: Gods genadegaven en roeping zijn onberouwelijk (11:29). We lezen dat God berouwt over het toegezegde kwaad, de aangekondigde straf (Joël 2:12-14, Jona 4:2b) en van tijd tot tijd Zijn handelen daardoor laat beïnvloeden. Een bekend voorbeeld is het verhaal van Ninevé in het boek Jona (3:7-10). Zie ook Exodus 32:9-14. Maar wanneer het gaat om de betrouwbaarheid van Zijn besluit, is een verandering van Zijn mening ondenkbaar: 1 Samuël 15:29. Zijn trouw is onveranderlijk: Numeri 23:19. Het is die trouw die Paulus verwoordt. Die is ook van toepassing op Israël (Jeremia 33:25,26).

› Extra 2: De ongehoorzaamheid van Israël leidt tot ontferming over de heidenvolken. De ontferming over de gelovige heidenen zal leiden tot een nieuw stadium in de geschiedenis van de Joden: ook zij zullen ontferming ontvangen (11:31). Ontferming is een karaktertrek van God: Psalm 103:13; 116:5; Jeremia 33:26; Jakobus 5:11. Hijzelf noemt Zich onze Ontfermer: Jesaja 54:10. Jesaja 54 somt een heel aantal benamingen op die Gods karakter schetsen: onze Maker, de Man (Echtgenoot) van Israël, HEERE van de legermachten, Verlosser, Heilige van Israël, HEERE, onze God en dus ook Ontfermer. Het is dan ook niet verwonderlijk dat we van Jezus meer dan eens lezen dat Hij met ontferming bewogen werd over de menigte (bijvoorbeeld Mattheüs 9:36; 14:14). Ontferming is een belangrijke drijfveer om in actie te komen (Mattheüs 20:34). Dat mag ook ons kenmerken: Jakobus 3:17 (NBG; barmhartigheid in HSV).

56. LEEF IN OVEREENSTEMMING MET JE BEHOUDENIS

ROMEINEN 12: 1 EN 2

Vragen:

1. Paulus begint een nieuw onderwerp. Daarvoor grijpt hij wel terug over wat hij zojuist heeft gezegd over hoe God Zich ontfermt (11:30-32). Wat heeft de oproep om onszelf aan God te offeren te maken met Zijn ontferming? Heeft dat misschien iets te maken met 11:33-36?
2. Wij stellen ons beschikbaar als levende offers, niet als de offerdieren van het Oude Verbond, die gedood werden. Hoe zegt 1 Petrus 2:1-5 dat? Waarom is deze houding een 'redelijke' vorm van leven voor God?
3. Wat noemt Eaton allemaal als beschikbare voorzieningen die ons tot een leven voor God in staat stellen?
4. We zijn nieuwe mensen geworden, opnieuw geboren (Johannes 1:12,13). Daarbij hoort een andere leefstijl. Niet die van de oude mens, het vlees. Daarom: niet gelijkvormig aan deze wereld, maar gericht op de hemelse waarden. Wat zegt Kolossenzen 3:1-3? Hoe doen we dat zonder onze dagelijkse verantwoordelijkheden te verwaarlozen (2 Thessalonicenzen 3:10-12)?
5. Welke drie beloften over het kennen van Gods wil zijn er? Hoe vult Eaton dat in? Zit er een opklimming in (goed-beter-best) of zijn het gewoon meerdere aspecten van hetzelfde?

Verdiepende gesprekstof:

6. Efeze 4:17-5:21 geeft een uitvoerige omschrijving van 'wereldgelijkvormigheid' tegenover het nieuwe leven in Christus. Het zou de moeite lonen om de verschillen in 2 kolommen te plaatsen. Verder lezen we een aantal redenen om af te rekenen met de 'oude mens', zoals in 4:20-22,30; 5:2,5,6,8,12 en 13,17. Alsof Paulus zegt: bedenk wel dat wij beter af zijn dan wie vasthoudt aan het oude leven zonder God!
7. Gods wil kennen: Efeze 5:17 zegt: tracht te verstaan ... (NBG); begrijp ... (HSV) wat de wil van de Heere is (NBG). Past Efeze 3:14-19 (over het kennen van de liefde van Christus) daar in zeker opzicht ook bij? Waarom is het belangrijk om Gods wil te begrijpen (1 Petrus 4:1,2)? Wat is de 'beloning'? Zie 1 Johannes 2:17.

> Extra 1: Verschil tussen de gelovige en deze wereld en haar opvattingen komen we op heel wat plaatsen tegen. Johannes de Doper wees daar al op: Mattheüs 3:8. We komen het ook tegen in 1 Johannes 2:15-17, waar vers 16 heel kernachtig samenvat wat de houding van onbekeerde mensen is, zowel van de 'nette' als de 'grove' zondaar. Efeze 4:17-5:21; Kolossenzen 3:1-17 en Galaten 5:13-26 geven de verschillen tussen het oude en nieuwe leven weer. De Romeinenbrief (1:21-32) begon er eigenlijk al mee, door de leefwijze van mensen zonder Christus te beschrijven. Het nieuwe is een verschil als tussen dag en nacht: 1 Petrus 2:9; 1 Thessalonicenzen 5:5.

> Extra 2: Jezus wees op het belang van 'hemelgericht' leven in plaats van wereldgelijkvormig te zijn: Mattheüs 6:19-21 en in zekere zin ook Mattheüs 13:44-46. We zien dat ook in de gelijkenis van de rijke boer in Lukas 12:21. Hoe worden wij rijk in God? De rijke jongeman moest afwegen wat hem meer waard was: aardse rijkdom of een schat in de hemel (Mattheüs 19:21). Het gaat daarbij om wat ons aan het aardse bestaan bindt en ons daardoor belemmert om voor God te leven. Dat is niet alleen geld. Jezus kiest om dat duidelijk te maken heel krachtige bewoordingen: Johannes 12:24,25 en Lukas 14:26,27. Voor Hemzelf gold wat Hij zei in Johannes 8:23.

57. GAVEN DIE HET VERSCHIL MAKEN

ROMEINEN 12:3-8

Vragen:

1. Wat wil de titel van studie 57 zeggen?
2. 'Mijn gaven zijn er voor jou; jouw gaven zijn er voor mij.' Dat kenmerkt de gemeente als lichaam. Kennen we onze persoonlijke gaven? Waarin gebruikt de Heer jou speciaal? En in welke dingen ook, maar in wat mindere mate? Zijn het 'natuurlijke gaven' die je voor God gebruikt of herken je ook nieuwe gaven, die de Geest jou heeft toevertrouwd?
3. Welke twee gevaren bedreigen het goed functioneren van de gaven? Waardoor is dat zo?
4. Wat zijn de grenzen voor het gebruik van de gave van profetie? Waarom legt Paulus daar de nadruk op? Wat vult 1 Korinthe 14:3,4 aan als criterium?
5. Alleen bij profetie staat dat we die moeten gebruiken in overeenstemming met de mate van het geloof. Waarom is dat (blijkbaar) niet zozeer nodig bij de overige gaven: dienstbetoon, onderwijs, bemoediging, uitdelen, leidinggeven, ontferming?

Verdiepende gesprekstof:

6. De tekst uit 1 Korinthe 14 schaaft bemoediging en ontferming (troost HSV) onder de kenmerken van profetie. Maar er is ook een natuurlijke manier van zich ontfermen over de ander en hem of haar troosten en aanmoedigen. Wanneer is dat profetisch en wanneer 'gewoon' uit medeleven en broederliefde (Hebreeën 13:16)?
7. 'Jouw kerkelijke gemeente is incompleet als jij je gaven en talenten niet inzet.' Iedere gemeente heeft zijn blinde vlekken'. Dingen die niet optimaal functioneren en daardoor weinig aandacht en ruimte krijgen. We hebben geen complete lijst van gaven in de Bijbel. Je kunt dus niet afvinken wat wel en wat niet zichtbaar is in jullie kerk. Toch is het belangrijk om ruimte te creëren voor nieuwe initiatieven. Jongeren, nieuwe leden, maar ook 'oudgedienden' die een droom koesteren hebben de kans nodig (en de ondersteuning) om nieuwe initiatieven te ontplooiën. Soms zullen ze behoefte hebben aan training 'buiten de deur'. (Er zijn op veel gebieden geweldige cursussen voor handen!). Hoe zou je dit soort behoeften in beeld kunnen brengen? En wie gaan de voorganger/predikant/pastor daarin ontlasten? Zomaar wat vragen om jullie gemeente te helpen om (geestelijke en natuurlijke) gaven niet ongebruikt te laten.
8. Een stelregel voor het als gemeente samenleven vinden we in Filippenzen 2:1-4 en Efeze 4:1-3. Doe niets uit eigenbelang (Filippenzen 2:3a). Wil dat zeggen dat we ons altijd moeten wegcijferen? In sommige gevallen wel: 1 Korinthe 6:7 (lees 1-9), maar Filippenzen 2:4 zegt dat we 'niet alleen (maar)' ons eigen belang moeten zoeken. Naast onze eigen belangen moeten we een afweging maken wat ons belang voor anderen betekent. Misschien moeten we bij wat we doen meer rekening houden met anderen. Dat is lastig in onze huidige samenleving, waar we 'opkomen voor onze rechten' nogal vanzelfsprekend vinden. Mag dat dan nooit? Paulus kon daar wel mee uit de voeten: Handelingen 36-39. Blijkbaar kende hij de balans tussen het een en het ander. Daarbij hebben we hemelse wijsheid nodig: Jakobus 3:13-18; 1:5.

> Extra 1: Een compleet overzicht van alle (genade-)gaven geeft de Bijbel nergens. Er staan wel een aantal opsommingen in. Zoals Romeinen 12:6-8. De hoofdstukken van 1 Korinthe 12-14 gaan vooral over door de Geest geïnspireerde gaven (inclusief de basis voor het functioneren ervan: de liefde!). De meeste van deze gaven zijn bedoeld om hoorbaar in de gemeente te functioneren. De gave van het spreken in andere talen (klanktalen of tongentaal) is vooral bedoeld voor het persoonlijk leven: 1 Korinthe 14:2 en 4. In Efeze 4 zien we het beeld van de gemeente als lichaam terug. In Efeze 4:11 zien we een andere categorie gaven die God de gemeente schenkt. Het aansluitende vers (4:12) geeft het doel weer van hun functioneren. Eaton citeert in dit verband 1 Petrus 5:2,3. Voor mensen die leidinggeven aan het gemeentewerk en het leven in de gemeente stelt de Bijbel een aantal duidelijke voorwaarden: 1 Timotheüs 3:1-15. Zij verdienen onze waardering: 1 Timotheüs 5:17; Hebreeënen 13:16,17.

> Extra 2: De gemeente is het lichaam van Christus: Romeinen 12:4,5 vindt zijn weerklank in 1 Korinthe 12:11-27 (Let op: vers 11 vormt de basis van ons onderlinge functioneren!); Efeze 4:1-15. De belangrijkste gave aan de gemeente lezen we in Kolossenzen 1:17,18 en Efeze 1:22,23. We hebben Zijn Geest nodig om als dat lichaam te kunnen functioneren (1 Korinthe 12:13). Het inzicht dat de gelovigen samen één lichaam vormen is duidelijk iets wat aan Paulus als een geheimenis geopenbaard werd. Hij noemt het in vier van zijn Brieven. In andere Bijbelboeken komen we die gedachte nergens tegen. Ook de gedachte dat de gemeente Gods tempel is, komt alleen in zijn Brieven voor: Efeze 2:19-21; 1 Korinthe 3:16,17; 6:19,20; 2 Korinthe 6:14-16. Zowel het beeld van het lichaam als dat van de tempel van de Heilige Geest benadrukt de eenheid van de gemeente. Bij Jezus zien we de combinatie van Zijn lichaam en de tempel in de aankondiging van Zijn dood en opstanding: Johannes 2:18-22.

58. VOLHARDEN IN WAT GOED IS

ROMEINEN 12:9-16

Vragen:

1. Paulus zet drie belangrijke principes naast elkaar: liefde, haat jegens het kwaad, het goede. Wat is de relatie tussen liefde en beide andere zaken?
2. Hoe doe je dat: vurig van geest zijn? Heeft dat iets te maken met elkaar aanvuren? Of moet je dat zelf 'kunnen opbrengen'?
3. In 12:12 komen we opnieuw een drietal samenhangende zaken tegen: hoop, geduld, volharding. Wat hebben ze te maken met onze omstandigheden? Waardoor versterken ze elkaar?
4. Paulus waarschuwt ons voor het gevaar te denken dat we in bepaalde zaken beter inzicht hebben dan de ander. Hoewel hij met goddelijk gezag sprak als apostel, was hij in dit opzicht nederig. Hij beseftte dat Gods Geest getuigenis aan zijn woorden zou moeten geven: Filippenzen 3:(13-16, vooral 3:15: in de NBG: *Laten wij dan allen, die volmaakt zijn, aldus gezind zijn. En indien gij op enig punt anders gezind zijt, God zal u ook dat openbaren*). Dat zegt hij niet tegen dwaalleraars, maar tegen de gelovigen. Mensen die verstrikt zijn geraakt in de dwalingen van valse leraars, mogen we proberen te redden (Kolossenzen 4:5; Judas 23). Hoe openbaart God ons de juiste inzichten?
5. Dit gedeelte van de Brief (12:9-20) bestaat uit een reeks voor het oog onsamenhangende opdrachten. Valt er een rode lijn in te ontdekken?

Verdiepende gesprekstof:

6. Ongeveinsde liefde gaat heel ver. Jezus Zelf is daarvan het ultieme voorbeeld. Lees hoe hij zelfs Judas de voeten waste, terwijl Hij wist dat die Hem zou verraden (Johannes 13:11; 6:64). Hoe ver dat wel gaat, komen we ook in de volgende studie tegen. Lees ook wat Paulus zegt in Efeze 5:1,2. Dezelfde oproep tot daadwerkelijke liefde lezen we in 1 Johannes 3:18. Jakobus legt uit hoe ware liefde werkt: Jakobus 2:1-9 en 2:15-16. Hij stelt dat geloof (maar dat geldt ook voor de liefde) zichtbaar moet worden gemaakt: 2:18. In wat hij schrijft in 1:27 klinkt een echo door van Micha 6:8 en Zacharia 7:9,10.
7. Heel dit deel van Romeinen 12 gaat over de verhouding tot anderen. De Heer dienen we door elkaar te dienen. We komen woorden tegen als 'elkaar' en 'alle mensen'. Het gaat dus verder dan eensgezindheid tussen gelovigen onderling (elkaar: 12:10;16), maar ook naar 'alle mensen' en 'niemand' uitgezonderd (12:17,18). De verzen van deze studie gaan vooral om de onderlinge verhoudingen tussen gelovigen; in de volgende studie de anderen. Maar 12:14 is een oproep om tegenstanders te zegenen.
8. Het merendeel van 12:9-16 gaat om de omgang met 'elkaar'. Een hoofdstuk met tal van aanwijzingen voor de omgang met onze medegelovigen is 1 Thessalonicenzen 5, met name 5:11-24. Ook Kolossenzen 3:8-17. Let erop hoe vaak Paulus hier het woord 'elkaar' gebruikt! We zijn immers geroepen om één lichaam in Christus te zijn (Romeinen 12:5,16; Kolossenzen 3:15). Door elkaar te versterken, versterken we het lichaam, waarvan wijzelf ook deel uitmaken. Door de ander te dienen, dienen we indirect ook onszelf. Bewaar de eenheid, roept de Bijbel ons toe: Efeze 4:1-6. Het Avondmaal spreekt van die eenheid. We moeten daarbij die eenheid niet uit het oog verliezen (1 Korinthe 11 gaat vooral over het verwaarlozen van de armen bij de viering ervan: zo wordt de eenheid van het lichaam geschaad: 11:27-29; ook 33,34).

> Extra 1: We kunnen de 'opdrachten' uit Romeinen 12:9-21 op het eerste oog verdelen in innerlijke en uiterlijk zichtbare zaken. Afkeer van het kwade is een innerlijke gesteldheid. Broederlijke liefde ook, maar die zullen zich uiten in onze omgang met medegelovigen. Uiteindelijk zal iedere gesteldheid in ons hart beginnen en vervolgens zichtbaar worden in ons leven. Het loont de moeite om bij ieder onderdeel van wat hier genoemd wordt na te gaan wat die uitwerkt in onze leefstijl. Wat doe ik vanuit ongeveinsde liefde? Wat bewerkt de afkeer van het kwade in mijn doen en laten? Waarin toon ik dat ik vasthoud aan het goede? Af en toe is dat al duidelijk in de tekst (12:13 en 15). Zo kunnen we doorgaan. Soms zullen we merken dat er een mate van overlap bestaat.

> Extra 2: Vervloek niet! (12:14). Gods wraak, zijn oordeel is rechtvaardig (Openbaring 16:7). Wij zouden ons behoorlijk kunnen vergissen! We zien vaak niet hoe God afrekent met onrecht (Openbaring 6:10). Voor een deel zal dat pas zichtbaar worden als mensen voor de rechterstoel van Jezus Christus verschijnen. Daar komen ook de verborgenheden van ons hart en de ondoordachtheid van ons spreken tevoorschijn: Mattheüs 12:33-37. Het oordeel berust bij Jezus: Johannes 5:22-30; 2 Korinthe 5:10. Het geheim om los te kunnen laten is: de ander te gaan zegenen (Romeinen 12:14).

59. DE SATAN OVERWINNEN

ROMEINEN 12:17-21

Vragen:

1. Wat maakt het zo moeilijk om te vergeven? En wat is het effect ervan wanneer we daar toch voor kiezen? Lees wat Jezus zegt in Lukas 6:27-36.
2. Wat bepaalt de grens van hoever we kunnen gaan in het bewaren van vrede met de ander?
3. Wraak loslaten: 'dat wil zeggen dat we de situatie uit handen geven en bereid zijn om dingen anders te laten verlopen dan wat wij zouden willen.' Dat houdt ook in dat we afrekenen met innerlijke wrok over situaties en wie deze veroorzaakt. Waarom vraagt dat om vertrouwen?
4. Romeinen 12:21 is een krachtige oproep aan ons. Wat heeft dit vers te maken met het overwinnen van de satan?
5. Is vergeven hetzelfde als het gedrag van de ander goedkeuren? Wat doet God met onrecht? Lees Kolossenzen 3:25.

Verdiepende gesprekstof:

6. Lukas 6:31 gaat verder dan het bekende spreekwoord met een soortgelijke strekking. Samen met Romeinen 12:18 en 12:21 geven ze een 'gouden regel' voor ons leven als christen. Elders noemt de Bijbel dat de 'wet van de liefde', de 'wet van Christus' en de 'eis van de liefde'. Die geldt voor ons contact met alle mensen, medechristenen inbegrepen (ook als die andere inzichten hebben en daar hun leer op baseren: 1 Korinthe 11:16 geeft aan dat we ook onze meningsverschillen mogen loslaten. God kan de ander – of ons – overtuigen: Johannes 13:16). De 'wet van de liefde' staat beschreven in het bekende hoofdstuk van 1 Korinthe 13. De oproep om die na te leven vinden we in bijvoorbeeld Jakobus 2:8; Kolossenzen 3:13-15; Romeinen 12:10; Johannes 13:34,35 en bij herhaling in de Brieven van Johannes.
7. *Word niet overwonnen door het kwade* (12:21a). Dat is een oproep die we al kennen uit Genesis 4:6,7. We overwinnen het kwade door het goede (12:21b), wat vaak te maken heeft met een reactie vanuit zelfbeheersing. Zachtmoedigheid en zelfbeheersing zijn karaktereigenschappen die de Geest in onze levens tot rijping wil brengen (Galaten 5:22,24-26). We worden daarin sterker doordat we getest worden: Jakobus 1:2-4,12; 1 Petrus 1:5-7.

➤ Extra 1: Vergeving als wapen tegenover het kwaad (12:21). Hoe dat werkt, lezen we in het vers ervoor: 12:20. Eigenlijk is dit de verdere uitwerking van 12:14. Voor zover het van ons afhangt, moeten we vrede bewaren met alle mensen (12:18, zie NBG). Die vrede moeten we koesteren in ons hart: Kolossenzen 3:15. Dat houdt in dat we bereid zijn om te vergeven, in plaats van verwijt (wrok) te koesteren. Kiezen voor vergeving is een innerlijk wilsbesluit: ik kies ervoor om te vergeven. Dat is niet afhankelijk van de ander. Alleen voor verzoening moet de vergeving van twee kanten komen. Dat zou in het ideale geval het gevolg zijn van mijn keus om het kwaad niet toe te rekenen (1 Korinthe 13:4-7). Jezus vergaf enkelzijdig: Lukas 23:34. Zijn dood stelt vergeving voor allen beschikbaar. Maar om ons met God te verzoenen, zullen ook wij een stap moeten zetten: 2 Korinthe 5:20. We beloven in het Onze Vader om te zullen vergeven: Mattheüs 6:12. Vergeving schenken is ook een opdracht! Mattheüs 6:14,15; 18:32-35; Markus 11:25,26; Kolossenzen 3:13.

> Extra 2: 'Het is wel degelijk mogelijk om mensen te zijn, die vol zijn van liefde, geloof, hoop en blijmoedigheid.' De oproepen om te leven vanuit die kwaliteiten staan in de Bijbel. Dus mogen we verwachten dat dit haalbaar is. Een bloemlezing: Filippenzen 3:1; 4:4-9; 1 Thessalonicenzen 5:16; 2 Thessalonicenzen 2:16,17; 1 Timotheüs 4:10b; 1 Petrus 1:3-9; Hebreëen 6:17-19. *En nu blijven geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de meeste van deze is de liefde (1 Korinthe 13:13).*

60. ONDERWERP U AAN DE OVERHEID

ROMEINEN 13:1-7

Vragen:

1. We onderwerpen ons aan het gezag dat boven ons staat 'ook omwille van het geweten' (13:5b). Hoe houden we ons geweten zuiver en gevoelig voor de waarheid?
2. De overheid heeft een belangrijke taak. Eaton omschrijft die uitvoerig. Herkent onze overheid die taak?
3. Waarom moeten we bidden voor de overheid (1 Timotheüs 2:1-4)?
4. Een van de opdrachten voor de overheid lezen we in Romeinen 13:4. De conclusie van 13:7 sluit daar blijkbaar bij aan: de overheid regeert om onze bestwil. Wat heeft dat met belasting betalen te maken?
5. Waar ligt de grens voor onze gehoorzaamheid aan de overheid van ons land? (Handelingen 5:27-32; Jakobus 3:17).

Verdiepende gesprekstof:

6. Een populaire redenering is dat Jezus aanhang verloor doordat Hij Zich niet verzette tegen de Romeinse overheersing. Afgezien van het feit dat men Hem koning had willen maken (Johannes 6:15) vinden we in de Bijbel geen grond voor die gedachte. Jezus was niet in conflict met de Romeinen. Hij vertegenwoordigde een ander Koninkrijk (Johannes 18:36). Zijn stellingname botste met die van de godsdienstige leiders van Zijn tijd. Wanneer zij Hem willen dwingen een politiek standpunt in te nemen, is Zijn antwoord gericht op eerbetoon. Het juiste eerbetoon aan aardse overheden, maar vooral aan de Regeerder van hemel en aarde: de mens draagt immers Zijn beeld! (Mattheüs 22:15-22). Paulus sluit daar naadloos bij aan (Romeinen 13:7).
7. Lof ontvangen van een aardse overheid (13:3b). We komen dat in de Nieuwtestamentische verslaglegging niet tegen. De eerste christenen hadden te maken met heftige tegenstand, zowel van religieuze als van politieke zijde. Wel zien we dat Paulus handig gebruik maakt van zijn Romeins burgerschap. Zie Handelingen 16:37; 22:25-29; 25:11. Het gevolg is dat hij inderdaad naar Rome gaat, zij het anders dan hijzelf in de Brief aan de Romeinen had aangekondigd: nu als gevangene. We zien dat God hier het beleid van een heidense overheid gebruikt om Paulus op de juiste plaats te laten belanden. Eerder gebeurde dat ook met Jozef en Maria: Lukas 2:1-7. Daarmee ging de profetie van Micha 5:1 in vervulling. Iets wat niet voor de hand lag (zie de discussie in Johannes 7:40-43). Eens te meer blijkt dat God gebruik kan maken van aardse heersers om Zijn doelen te verwezenlijken. Laten we niet te klein denken van onze God!

> Extra 1: De taken van een aardse overheid staan beschreven in Deuteronomium 17:(14-)20. Merk op dat dit al lange tijd gebeurde voordat Israël daadwerkelijk om een koning riep. We lezen dat Gideon het koningschap weigert (Richteren 8:22,23). Maar er treedt al wel een koning op: Abimelech (9:6). Zijn overheersing wordt zinnebeeldig in twijfel getrokken door Jotham (9:7-20). Wanneer later Samuël door het volk geprest wordt om een koning aan te stellen (1 Samuël 8:1-8), krijgt hij de opdracht om het volk de gevolgen van hun keus te voorspellen (8:9-20). In de Bijbelboeken over de koningen van Judea en Israël zien we die profetie keer op keer waar worden.

> Extra 2: De Wijsheid (Spreuken 8,9) wordt gezien als een voorafschaduwning van Jezus. Daarom staan 'Ik' en 'Mij' met een hoofdletter in onze Bijbels. Dat baseren we op 8:22-30. Over koningen en vorsten, edelen en rechters zegt 8:15,16 iets opmerkelijks. Hun 'roeping' heeft een goddelijke oorsprong. We lezen dat ook bij Daniël: 4:32. Onwillekeurig roept dit vragen op over onze invloed als democratische kiezers. Blijkbaar heeft God het laatste woord. Zelfs al begrijpen we ook ditmaal niet waarom sommige goddeloze regiems zo lang aan de macht kunnen blijven. Het geeft in ieder geval ons de geruststelling dat het onze God niet uit de hand loopt. Zijn overwinning staat vast: Openbaring 11:15-17.

61. DE WAPENUITRUSTING VAN HET LICHT

ROMEINEN 13:8-14

Vragen:

1. Waarom is liefde onze grote opdracht?
2. Wat maakt dat liefde meer is dan een regelsysteem of een 'goed gevoel'?
3. Wij leven in verwachting (8:11b,12). Wat moet volgens Paulus daar het gevolg van zijn? (8:12b).
4. Paulus spreekt zich uit over ongewenst gedrag. Maar er is iets daarbij helemaal anders dan bij de gedragsregels van Mozes. Wat is het geheim volgens 13:14a? Waaruit putten wij dus de kracht om te leven naar Gods wil?
5. Kijk nog eens naar de titel van deze studie. Waarom is liefde een wapen?

Verdiepende gesprekstof:

6. Wakker zijn spreekt van verwachting. Jezus vertelde daarover de gelijkenis van Mattheüs 24:42-51. Lees ook wat staat in Openbaring 3:2,3. Wij moeten werken ... zolang het dag is (Johannes 9:4, NBG). Dat gaat niet om werken waardoor we bij God in een goed blaadje proberen te komen. We zijn al geliefd! (Johannes 16:27). Het gaat om de uitvoering van de 'grote opdracht' uit Mattheüs 28:19. 1 Thessalonicenzen 5:8 zegt: *Laten wij, die van de dag zijn, nuchter zijn, bekleed met het borstharnas van geloof en liefde, en met de hoop op de zaligheid als helm.*
7. Op gepaste wijze wandelen (8:13) is wandelen zonder aanstoot geven. Paulus leefde zelf zo: 2 Korinthe 6:3,4a. Zo'n leven begint in ons gedachteleven: Filippenzen 4:8,9; 1 Thessalonicenzen 4(:10-)12. In zijn Brief aan Titus benadrukt Paulus dit vooral voor geestelijke leiders (Titus 1:6-9), maar zou zoiets niet voor alle gelovigen moeten gelden? 1 Petrus 3:14-17 is in dat opzicht duidelijk. Nog completer zijn de richtlijnen voor ons leven in Kolossenzen 3:5-17.

> Extra 1: De 'genadetijd': Jesaja roept ons op om de HEERE te zoeken in de tijd dat Hij Zich laat vinden (Jesaja 55:6; ook Psalm 69:14b spreekt van iets dergelijks). We lezen dat opnieuw in 2 Korinthe 6:1,2. Daar wordt teruggewezen naar Jesaja 49:8. De vertalers gaan ervan uit dat dit gedeelte op de komende Messias slaat (U met een hoofdletter; bij Hem begint het Nieuwe Verbond). Jezus Zelf beaamt het begin van die periode van genade (Lukas 4:18-21; vooral 21). Paulus past het gedeelte uit Jesaja 49 toe op ons. Wij vertegenwoordigen Jezus op aarde in deze genadetijd: 2 Korinthe 5:18-20. De genadetijd zal eindigen met de wederkomst van Christus op aarde, als Hij het oordeel zal voltrekken over wie niet in Hem geloofden: Mattheüs 25:31-46 en Openbaring 20:12,13.

> Extra 2: De manier van leven van de gelovigen wordt in kernachtige woorden samengevat in het volgende hoofdstuk: *Niemand van ons leeft immers voor zichzelf, en niemand sterft voor zichzelf. Want als wij leven, leven wij voor de Heere en als wij sterven, sterven wij voor de Heere. Of wij dan leven of sterven, wij zijn van de Heere* (Romeinen 14:7,8). Zoals een gevleugelde uitspraak zegt: 'Wie 'Uw Koninkrijk kome' bidt, geeft daarmee zijn eigen koninkrijk prijs'. Het kenmerk van onbekeerde mensen is wat de Bijbel een hovaardig (zelfgericht, eigenmachtig) leven noemt

(1 Johannes 2:16, NBG). Ons oude leven kenmerkte zich door 'de begeerte van het vlees en van de ogen' (hebzucht, wellust) en egocentrisch leven. Alles draaide om onszelf en ons eigenbelang. Juist daarom is de 'wet van de liefde' het cruciale kenmerk van ons nieuwe leven. We leven voor God en daarmee voor onze naasten. Jezus benadrukte dat keer op keer (Lukas 10:25-28 en Mattheüs 25:31-46, maar ook in de Bergrede: Mattheüs 5:38-46). Ook de Johannesbrieven behandelen dit thema, zoals in 1 Johannes 3:1,17. Liefde, zegt Eaton, is ons wapen tegen de duisternis.

62. MENINGSVERSCHILLEN IN DE GEMEENTE

ROMEINEN 14:1-5

Vragen:

1. Wat kunnen de beweegredenen zijn om bepaalde gewoontes belangrijk te vinden? En hoe moeten we daarmee omgaan als we de opvatting van andere christenen niet delen?
2. Waar ligt de grens van wat acceptabel is wanneer we lezen dat ieder 'voor zijn eigen geest ten volle overtuigd moet zijn'? Is alles dan wel goed? Of zijn er normen waaraan iedere gelovige zich hoort te houden?
3. Onder het Oude Verbond waren er tal van wetten en rituelen die voorschreven wat wel en niet kan. Wat is de 'gouden regel' voor ons leven onder het Nieuwe Verbond? (Kijk ook eens vooruit naar wat Paulus in 14:19 zegt).
4. Eaton stelt ons een gewetensvraag: Bij welke van de twee hoor jij? Bij degenen die neerkijken op de 'zwakke' of bij degene die de 'vrijgevochten' gelovige veroordeelt? Herken je bij jezelf een van die neigingen (of misschien wel allebei!)? Hoe reken je daarmee af?
5. Wat maakt dat wat Paulus zegt zo 'bevrijdend' werkt in onze omgang met elkaar?

Verdiepende gespreksstof:

6. De 'zwakke' in het geloof 'weigert te geloven dat alles wat God geschapen heeft, goed is en dat 'niets verwerpelijk is, wanneer het onder dankzegging aanvaard wordt' (1 Timotheüs 4:4). Ons geweten kan ons aanklagen door wat we van jongs af aan hebben meegekregen als norm. We mogen groeien in het onderscheiden van wat goed is: Hebrëeën 5:14. Wij mogen leven vanuit de 'wet van de vrijheid' (Jakobus 2:12; 2 Korinthe 3:17). Dit thema komt binnenkort terug in Romeinen 14:22.
7. Paulus verzet zich tegen betweterij. We mogen elkaar niet de les lezen over voedsel of het houden van bepaalde feestdagen. Wat opvalt is dat hij hierin een ruimere opvatting huldigt, dan wanneer het gaat om het weer invoeren van wetten die onder het Oude Verbond golden, zoals de besnijdenis. Of wanneer het gaat om de zonde. Daarom keert hij zich in Romeinen 14 wel tegen een onjuiste hartsgesteldheid, maar is hij daarbij ruimhartig over wat wel of niet hoort. We zien dat terug in 1 Korinthe 6:12 en de erna volgende verzen (13-17). We beoordelen elkaar niet naar het vlees (aardse gebruiken): 2 Korinthe 5:14-16.
8. Jezus botste in Zijn tijd met de godsdienstige leiders over het krampachtig navolgen van de door hen gehanteerde regels. Zoals in Lukas 13:10-15. In Markus 2:27 zegt Hij iets opmerkelijks. De op regels gerichte samenleving (handhaving is in onze tijd ook een lastig ding!) keert Hij om: God heeft de mens op het oog. In Romeinen 14:17 zullen we bij Paulus een soortgelijke gedachte tegenkomen.

> Extra 1: Romeinen 15:1,2 lijkt een soort conclusie te geven over het thema van 14:1-5. We komen daar nog op terug. Verdraagzaamheid is een geestelijke kwaliteit. Dat is iets anders dan tolerantie, die vaak een vorm van onverschilligheid verbergt (jij mag leven zoals je wilt, als je mij ook maar met rust laat!). Verdraagzaamheid heeft oprechte liefde voor de ander als bron: 1 Korinthe 13:5-7. God Zelf is rijk aan verdraagzaamheid (Romeinen 2:4; 3:25; 9:22). Er is eigenlijk maar één ding dat we niet mogen verdragen: Openbaring 2:2 (letterlijk; de kwaden, ofwel: wie onrecht plegen; met andere woorden: het kwade!).

› Extra 2: Ons geweten is een instrument dat ons helpen kan om de juiste keuzes te maken, zowel in ons handelen als in onze opvattingen. We hebben daar naar aanleiding van studie 8 al eens naar gekeken. Waar ons geweten tekort schiet, mogen we vertrouwen op Gods genade: 1 Johannes 3:20. De aansluitende verzen (21-23) geven dezelfde norm aan als Paulus in Romeinen 14 en 15. Anders dan in ons oude leven is de norm niet wat ons 'goede gevoel' over de dingen zegt, maar wat Gods Woord ons leert. Psalm 119:105; 2 Timotheüs 3:14-17.

63. CHRISTUS ALS HEER

ROMEINEN 14:6-13A

Vragen:

1. Wat heeft 'Christus als Heer' voor gevolgen voor hoe we omgaan met verschil van inzicht?
2. We vieren dagen, eten of eten juist niet, alles 'voor de Heere'. Hoe belangrijk is dat om ons daarvan bewust te zijn in ons eigen leven?
3. En in ons contact met medegelovigen (in onze eigen kerk of daarbuiten...).
4. In het verlengde van 'leven en sterven' voor de Heere plaatst Paulus 14:12. Waar denkt hij daarbij aan?
5. Eaton eindigt met een nadrukkelijke gevolgtrekking, die ook op ons van toepassing is. Welk vers uit dit gedeelte van de Romeinenbrief zegt eigenlijk hetzelfde?

Verdiepende gesprekstof:

6. Eaton benadrukt het gegeven dat het Paulus hier gaat om bijzaken. Wat de wezenlijke inhoud van het Evangelie betreft, is zijn benadering totaal anders! Lees wat hij schrijft in Galaten 1:8,9. Dat is een sterke uitspraak, die we ook tegenkomen in 1 Korinthe 16:22, waar het niet alleen gaat om het verdraaien van het Evangelie, maar om het afwijzen van Jezus. Het valt te vergelijken met wat Johannes de Doper zei in Johannes 2:36. Waarom is de 'grens' tussen beide situaties voor mensen zo scherp?
7. We hebben meermalen erbij stil gestaan dat God Zich met een eed verbindt aan wat Hij beslist tot stand zal brengen. Bij Jesaja zien we 'Ik heb gezworen bij Mijzelf' (Jesaja 45:23). Paulus gebruikt daarvoor andere woorden: 'Zo waar als Ik leef'. In beide gevallen komt het op hetzelfde neer: God zweert bij Zichzelf. Zo'n eed doorstaat de eeuwen. Jesaja leefde eeuwen eerder dan de vervulling, die ook nu nog niet zichtbaar is (Hebreeën 2:8). In Jezus zal deze eed zijn vervulling vinden: Filippenzen 2:9,10. Dat zal gebeuren bij het Laatste Oordeel: Openbaring 20:12,13.

> Extra 1: Is vegetarisch leven 'zwak'? We zien hoe Daniël en zijn vrienden daar bewust voor kozen, omdat ze geen deel wilden hebben aan vlees dat aan de afgoden geofferd was (Daniël 1:8-15). Zo kunnen er andere afwegingen zijn om van het eten van bepaalde spijzen af te zien. Daarvan zegt de Romeinenbrief: Laat ieder in zijn eigen geest ten volle overtuigd zijn (14:5b). In 1 Korinthe 6 gaat Paulus dieper op deze zaak in (6:12,13 en 10:23-32).

> Extra 2: Paulus 'leent' wel vaker uitspraken van Jesaja om zijn betoog kracht bij te zetten. Jesaja 45:23 gaat over hoe God Zich zal bekendmaken aan zowel Israël als 'alle volken' (45:22). Die worden uitgenodigd om deel te krijgen aan hun behoud (22a). Juist als 'apostel van de heidenen' heeft Jesaja 45 voor hem veel te betekenen. In deze profetie richt de HEERE zich tot Kores, de heidense koning die de herbouw van Jeruzalem mogelijk zal gaan maken (45:13; 2 Kronieken 36:22,23; Ezra 1:1). We zien twee thema's uit de Romeinenbrief terug: God nodigt heidenen uit tot Zijn heil en God herstelt Israël. Probeer maar eens om Jesaja 45 te lezen 'door de bril' van Paulus!

64. GERECHTIGHEID, VREDE EN BLIJDSCHAP

ROMEINEN 14:13B-21

Vragen:

1. 'Niet het 'ding' of het gebruik ervan maakt iets onheilig en zondig, maar met welke gesteldheid wij dat doen.' Waarom zijn sommige dingen die niet door God geschapen zijn, hiervan uitgezonderd? Wat zegt de 'gesteldheid' die erachter zit over of iets zondig is of niet?
2. We kunnen elkaar, maar ook onszelf beperkingen opleggen. Wat maakt dat het overtreden van zo'n opgelegde beperking ons belemmert in onze vrijmoedigheid naar God?
3. Wat maakt dat de liefde dé norm is voor onze omgang met (andersdenkende) medegelovigen? Welke 'beloning' belooft Romeinen 14:18? En wie dienen we ermee?
4. Wat bedoelt Eaton met 'de mug' en met 'de olifant'?
5. Kijk eens naar Mattheüs 23:24. Jezus gebruikt daar in Zijn beeldspraak ook twee dieren. De kleinste geeft aanleiding tot betutteling. Maar de grote van beide is hier niet het Koninkrijk van God. Wat wordt er volgens jullie wel mee bedoeld? Kijk ook eens naar de verzen 23 en 25,26.

Verdiepende gesprekstof:

6. 'Vrijheid vindt zijn begrenzing in de liefde'. Bevrijd van de Wet van Mozes leven we niet in een onbegrensde vorm van vrijheid die alles maar goed vindt. Dat zou leiden tot anarchie. In de bekende tekst uit 2 Korinthe 3:17 geldt de aanwezigheid van Gods Geest als basis voor onze vrijheid. De Geest is geen geest van bekrompenheid, waardoor we opnieuw onder de Wet komen (Romeinen 8:15), maar ook niet van wetteloosheid (8:2-5). De gezindheid, de vrucht van de Geest is in de eerste plaats liefde (Galaten 5:22). Liefde voor God maakt dat we onrecht haten. Dat bepaalt ook onze onderlinge relaties: Galaten 5:23 en 24; Kolossenzen 3:16,17.
7. 14:17 *Want het Koninkrijk van God bestaat niet uit eten en drinken, maar uit gerechtigheid en vrede en blijdschap in de Heilige Geest.* De gerechtigheid ontvangen we in Jezus Christus. Die kunnen we niet zelf bewerken; het is een genadig geschenk. Iets wat al in het Oude Testament doorklinkt: Jeremia 23:5,6. Hijzelf is onze gerechtigheid. Vrede klinkt ook al in de profetieën door: Jesaja 9:5,6; 11:9,10; 57:15-19. Jezus is de Bron daarvan: Jesaja 53:5. Blijdschap kennen we ook als deel van de vrucht van de Geest (Galaten 5:22). Wettisch leven rooft die blijdschap. Juist de vrijheid in Christus geeft blijdschap de ruimte. Al deze elementen van Gods Koninkrijk vinden hun oorsprong 'in de Heilige Geest'.
8. De 'wet van de liefde' geeft aanleiding tot het 'oordeel' dat we anderen niet laten struikelen (Romeinen 14:13). We concluderen dat we anderen niet willen kwetsen en daarom beoordelen we onszelf volgens die stelregel. Jakobus gebruikt verschillende benamingen voor deze stelregel: Jakobus 1:25; 2:12; 2:8. In welk vers verwoordt hij dezelfde conclusie?

➤ Extra 1: Romeinen 14:14b zegt: *Alleen voor hem die van mening is dat iets onrein is, voor die is het onrein.* De Wet van Mozes kende tal van voorschriften die gingen over rein en onrein. Sommige hadden te maken met hygiëne, zoals de maandelijkse ongesteldheid van de vrouw. Andere met gezondheid, zoals de omgang met melaatsen. Heel veel van deze voorschriften betroffen voed-

sel en dan vooral vleessoorten. Paulus rekent meermalen af met die oude spijswetten (Romeinen 14:14a,17; 1 Korinthe 6:12,13; 10:23-26). Ook in de Eerste Brief aan de Korinthiërs benadrukt hij dat onze vrijheid anderen niet mag benadelen: 1 Korinthe 10:28-32.

> Extra 2: Romeinen 14:18 stelt dat we Christus dienen door deze houding van liefde en verdraagzaamheid. Zie ook Kolossenzen 3:12-14. Uiteindelijk is alles wat wij doen bedoeld om onze Heer ermee te eren (Kolossenzen 3:17, 23; 1 Petrus 4:8-11). We lezen in Romeinen 12:11b de oproep om de Heere te dienen. De omringende verzen (9-21) maken duidelijk dat we Hem dienen door elkaar te dienen en door onze houding tegenover de ongelovige en de overheid. Ook in onze benadering van geld en bezit kunnen we God dienen: Mattheüs 6:19-24; 1 Timotheüs 6:7-12. Uiteindelijk hebben we daar ook weer de kracht van Gods Geest bij nodig: Filippenzen 3:3b.

65. EÉN ZIJN VAN HART EN ZIEL

ROMEINEN 14:22-15:6

Vragen:

1. 'De zonde 'woont' niet in al deze dingen (voedsel, feestdagen en dergelijke); de zonde woont in ons hart wanneer we misbruik van deze dingen maken.' Wat zegt Paulus daarover in 1 Korinthe 6:12,13?
2. Wat zei Jezus daarover in Mattheüs 15:7-11?
3. Wat zegt de typering van Gods karakter in Romeinen 15:5 over de omgang tussen 'sterke' en 'zwakke' gelovigen? Vinden we dat terug in de titel van studie 65? En in wat Paulus verder zegt in vers 5b?
4. We lezen: 'En dat is wat telkens weer speelt bij allerlei onenigheid over geestelijke principes.' Wat is dat dan? En hoe kunnen we daar beter mee omgaan?
5. Hoe beschrijft Paulus de betekenis van het Oude Testament voor ons? Is het Nieuwe Testament dan niet genoeg? Dát spreekt immers van Gods genade door Jezus Christus?

Verdiepende gesprekstof:

6. Gebrek aan eenstemmigheid (dus onderlinge verdeeldheid) gaat ten koste van de verkondiging van het Evangelie en de verheerlijking van God. De tegenstander weet dit als geen ander. Maar, zegt 2 Korinthe 2:10,11, wij kunnen zijn listen verijdelen. De sleutel naar eensgezindheid die daar genoemd wordt is onderlinge vergeving. Daarmee pareren we de pogingen van satan om verdeeldheid te zaaien. Onze onderlinge liefde, deze eenheid verheerlijkt God en maakt het Evangelie geloofwaardig: Johannes 13:34,35.
7. Jezus 'daalde af tot ons eigen niveau om ons te onderrichten en ons uit onze onwetendheid te bevrijden.' We lezen over hoe Hij afdaalde naar ons niveau van leven en beleven in Filippenzen 2:5-8. Hij heeft Zich voor ons 'ontledigd' en stierf voor ons toen er van ons nog niets deugde (Romeinen 5:6-8). Paulus geeft dat als maatstaf voor ons leven (15:3). Dat gaat dus heel ver! Om ons gelijk te kunnen halen moeten we van die norm afwijken (1 Korinthe 6:6-8). Door vast te houden aan ons eigen gelijk doen we de ander te kort! Zo handelen we onrechtvaardig (lees ook vers 9). Let op de omkering: ik wil mijn gelijk halen over het onrecht dat de ander mij aandoet. Maar door mij zo op te stellen, doe ik (!) onrecht naar die ander... We zijn daarmee weer terug bij Romeinen 2:1 en 3.

> Extra 1: De aanhaling in Romeinen 15:3 komt uit een 'wanhoopskreet' van David in Psalm 69. Dergelijke Psalmen worden wel 'klaagpsalmen' genoemd. Niet alleen 69:10a, maar ook 10b wordt op Jezus toegepast (Johannes 2:17). Ook 69:22 zien we terug bij Hem (zoals in Johannes 19:29). Juist bij de kruisiging keren elementen uit de Psalmen terug: Psalm 22:2 (zie Mattheus 27:46); Psalm 22:17-19 (Johannes 19:23,24; 20:25-27). Jezus' uitroep in Lukas 23:46 vinden we terug in Psalm 31:6. Zonder het te weten, waren de woorden die David schreef profetisch. Romeinen 15:4 is dan ook een logische conclusie voor Paulus. Ook in Johannes 19:31-37 wordt verwezen naar gedeeltes uit het Oude Testament: Psalm 34:21 en 46; Zacharia 12:10 (waar we opnieuw lezen over de terugkeer naar God van de Israëlieten. Zij zullen Jezus erkennen en berouw tonen. Het gevolg lezen we in Zacharia 13:1).

› Extra 2: Het hele gedeelte van Romeinen 14:22-15:6 is een voortzetting van 14:19,20. Opbouw staat daar lijnrecht tegenover afbraak. 15:2 herhaalt het belang van onderlinge opbouw. We bouwen samen aan Gods Koninkrijk. Daarbij kunnen we denken aan de eensgezinde herbouw van de muren van Jeruzalem onder Nehemia (3:1-32; 4:15-23; 6:1,15; 7:1,4;11:1,2) en de tempel onder Ezra (3:8-10; 5:2; 6:14,15). We lezen hoe zij tegenstand ontmoetten (Ezra 4:1-24 en 5:3; Nehemia 2:19; 4:15; 6:1-19). Zo wordt het lichaam van Christus opgebouwd door eenparigheid, zonder ons te laten tegenhouden door tegenstand, zegt Paulus hier en in Efeze 6:11-13 (en door tot vers 16) en 1 Thessalonicenzen 5:11.

66. ELKAAR IN LIEFDE AANVAARDEN

ROMEINEN 15:7-13

Vragen:

1. Wie door Christus aanvaard wordt, horen wij eveneens te aanvaarden. Dat lijkt vanzelfsprekend. Wat was in de dagen van Paulus de aanleiding tot verdeeldheid in de kerk van Rome? En in onze tijd tussen verschillende kerken? Hoe overbruggen we die?
2. Jezus volgde volgens Paulus een 'tweestappenplan'. Waarom was het nodig dat Hij in eerste instantie voor het Joodse volk kwam?
3. Wat maakt dat iedere verdeeldheid tussen Joodse christenen en gelovigen uit de heidenen door Eaton 'bespottelijk' genoemd wordt? Wat heeft Mozes daarmee te maken? Toch de Wet of iets anders? Paulus verwijst naar Deuteronomium 32:43.
4. *De God nu van de hoop moge u vervullen ... opdat u overvloedig bent in de hoop...* (15:13). Waarom kiest Paulus in zijn gebed tweemaal voor 'hoop'? Welke hoop zou hij hier bedoelen?
5. 15:7 begint met 'daarom'. Dat wijst op een doel of bedoeling. Waarnaar wijst dat woord 'daarom' terug?

Verdiepende gesprekstof:

6. We hebben al vaker gezien dat in het plan van God de heidenvolken vanaf het begin zijn opgenomen, al werd dat pas in Jezus werkelijkheid. Soms worden de heidenen genoemd (Psalm 117:1 bijvoorbeeld), soms de 'kustlanden' (Jesaja 42:4; 51:5; Zefanja 2:11 noemt beide). In Psalm 2 lezen we de belofte aan Gods Zoon, dat Hij de heidenvolken zal bezitten (2:7,8). De Wet zat als het ware in de weg voor de redding van de heidenen (Galaten 3:13,14).
7. Zowel de 'sterken' en 'zwakken' als de 'Joodse gelovigen' en de bekeerde 'heidene' worden door Paulus opgeroepen om elkaar te verdragen. Maar wat de omgang met ongelovigen aangaat (heiden én Israëliet) hanteert Paulus een andere norm: 2 Korinthe 6:14-7:1. Samen gaan in een hechte verbinding (huwelijk bijvoorbeeld) met 'Belial' kan gewoon niet, zegt hij. Belial is een Hebreeuws woord dat 'waardeloos, nietswaardig, onnut' en vandaar ook 'slecht, verdorven' betekent, en wordt gebruikt als een verpersoonlijking van het kwaad (Christipedia.nl).
8. Hoop richt zich op wat komen gaat. Hoop ziet met verwachting uit en heeft dus met ons gedachteleven te maken. Waarop richten we onze aandacht? Terwijl geloof (van onze redding) een zekerheid voor nu is (Hebreeën 11:1), is vervulling van de hoop iets wat in de toekomst ligt (Hebreeën 6:9-12). De hoop heeft evenwel nu al een bijzondere uitwerking (Romeinen 15:13). We beschermen onze gedachten door onze hoop op Christus te richten: Hij is onze zekerheid (1 Thessalonicenzen 5:8-10; Hebreeën 6:17-19)

> Extra 1: Liefde onderling is het centrale thema van Romeinen 12-15, met een 'tussendoortje' over het gehoorzamen van de overheid. Straks zal Paulus oproepen tot gebed voor en betrokkenheid met zijn reisplannen. Ook daarin kunnen de gelovigen in Rome hun liefde uiten. Jezus is het ultieme beeld van deze liefde. Hij kwam als Dienaar binnen de besnijdenis (dus binnen het Oude Verbond) om Gods genade vervolgens ook beschikbaar te maken voor de heidenen (15:8,9). Het is opmerkelijk dat na alles wat Paulus gezegd heeft over Wet en genade, hij zoveel

aandacht besteedt aan het thema van de liefde. We zien hetzelfde gebeuren in de Galatenbrief, waar opnieuw het spanningsveld tussen Wet en genade gevolgd wordt door aandacht voor de 'wet van de liefde' (zoals in Galaten 5:1-2, gevolgd door 5:13,14 en 5:22-6:2 en 6:10). In beide Brieven is zijn conclusie die van Romeinen 13:10.

➤ Extra 2: Paulus doorspekt zijn Brieven met gebeden. We zien dat meermalen in de Romeinenbrief. Het loont de moeite om al die gebeden in de Brieven op te zoeken en puntsgewijs te noteren. Voor nu geven wij hier als voorbeeld het uitvoerige gebed in Efeze 1:15-23. In een aaneenschakeling van onderwerpen en getuigenissen van wat God tot stand gebracht heeft in Jezus, bidt hij om a. kennis van Hem door de Geest; b. besef (door de verlichting van de ogen van ons verstand) van de hoop die Zijn roeping wekt; c. besef van de rijkdom van Zijn erfenis in ons; d. besef en inzicht in wat de opstanding en verheerlijking van Christus voor ons bewerkt heeft: kracht en vervulling met Hemzelf. Verken zelf eens Filippenzen 1:9-11; Kolossenzen 1:9-11 en 2 Thessalonicenzen 1:11,12. Maar hier en daar komen we meer van dergelijke teksten tegen, zoals die uit deze studie in Romeinen 15:13.

67. PAULUS, APOSTEL EN 'THEOLOOG'

ROMEINEN 15:14-21

Vragen:

1. Paulus was apostel en theoloog. Dat laatste ook door zijn scholing. Hij had de Bijbelse Geschriften van het Oude Verbond (en de daaraan verwante theologische boeken die in het Jodendom golden) bestudeerd (Handelingen 22:3). Maar waaraan ontleende hij zijn inzicht in de betekenis van Jezus' offer aan het kruis (22:14)?
2. *Zijn ook wij vol van goedheid, vervuld met alle kennis, in staat ook elkaar terecht te wijzen? Hoe doen we dat laatste? Zijn we ook bereid om aangesproken te worden op ons eigen gedrag? Wat hebben we in dat opzicht geleerd van de Romeinenbrief?*
3. Wat is de taak van voorgangers en Bijbelleraren? Wat betekent dat voor ons als toehoorders?
4. 'Geleerdheid, intellect of een eigen keus kunnen nooit de basis vormen voor een taak in Gods Koninkrijk.' Kan een christen met weinig scholing zeggen: 'Ik ben niet geschikt om te getuigen van Gods goedheid'? Wat is volgens Paulus (en Eaton) de belangrijkste voorwaarde om door God gebruikt te worden in Zijn Koninkrijk?
5. Paulus noemt zijn roeping 'genade die door God gegeven is' (Romeinen 15:15). Hij had een specifieke roeping. Eaton constateert dat zijn arbeid verschillende bedieningen laat zien. Welke? En waarin zie je dat in zijn leven?

Verdiepende gesprekstof:

6. 'Zijn bediening vindt plaats 'in woord en daad'. Hij is vooral een spreker, een man van woorden. Maar zijn boodschap is niet zonder inhoud. Zijn woorden gaan gepaard met grote kracht.' Bij Paulus is geen sprake van loze praatjes. De kracht van zijn boodschap vindt zijn bron in de Heilige Geest: Handelingen 1:8. Paulus getuigt dat zijn kracht een bovennatuurlijke oorsprong heeft: Romeinen 15:19; Filippienzen 4:13. Daardoor kan hij alle ongemakken die op zijn pad komen doorstaan (Filippienzen 4:12; Handelingen 16:19-24; 17:13,14; 18:12-16; 19:29-20:1; en 21:27-28:16). Paulus is zich dat terdege bewust: 1 Timotheüs 1:12-16. Door de kracht van zijn bediening worden levens veranderd, gebeuren wonderen en ontstaan kerken.
7. Een bediening die berust op een goddelijke roeping onderscheidt zich van het onderricht zoals mensen dat geven die niet door God daartoe geroepen zijn. Paulus is daar heel rechtlijnig over: 1 Korinthe 4:18-20. In Romeinen 15:15-19a lezen we zijn besef van de roeping die op zijn eigen leven rust.
8. God werkt ook in onze tijd wel door wonderen. Eaton waarschuwt dat onze ervaringen daarmee niet mogen leiden tot verdeeldheid. Zoeken we de wonderen of zoeken we God (die wonderen kan doen)? Hebben jullie wel eens iets bijzonders meegemaakt, dat je kunt delen om God ermee te eren?

> Extra 1: Wonderen zijn bedoeld als teken van Gods aanwezigheid in een situatie en als blijk van Zijn ontferming. In de bediening van Jezus zien we dat. Eaton constateert dat ze niemand dwingen om te geloven. De keus ligt bij wie de wonderen meemaakt. Jezus zegt daarover iets

heel duidelijk: Johannes 10:37,38. In het leven van Paulus zien we wonderen tot eer van God, bijvoorbeeld in de situaties van Handelingen 19:11,12; 20:9-12. Slechts eenmaal zien we dat Paulus die kracht ook gebruikt om een tegenstander de mond te snoeren: Handelingen 13:7-12. Iets dergelijks lezen we ook in 1 Koningen 13:1-6. In beide gevallen had dat wonder een positief effect, al was dat bij Jerobeam maar van tijdelijke aard.

> Extra 2: Jesaja 52:15, waar Paulus naar verwijst, kondigt ook weer het plan van God voor de heidenvolken aan. Al in 52:10 komt dat in bedekte woorden in zicht. Jesaja 52 begint met Gods belofte van heil voor Israël. Dat zal een teken zijn voor de heidenen (52:10). Dan komt de focus te liggen op de Knecht van de HEERE (Jezus). Pas dan zien we dat (door Zijn lijden) de verkondiging van 52:7 ook de heidenen bereikt; dat lezen we in 52:15. In één adem door profeteert Jesaja daarna in Jesaja 53 over de dood (53:7-9) en opstanding (53:11,12) van Jezus. In Jesaja 54 komt het thema terug van Gods verlossing voor Israël (54:7-10).

68. PAULUS' REISPLANNEN

ROMEINEN 15:22-29

Vragen:

1. Paulus sticht overal waar nog geen kerk is gemeentes. Wat heeft hij dan te zoeken in Rome, waar al een levendige gemeente aanwezig is?
2. Waarom noemt Paulus hier zo uitvoerig zijn plannen voor de toekomst?
3. Wat vindt Paulus van de financiële steun die twee heidengemeentes aan de gelovigen in Jeruzalem sturen? Wat zegt Galaten 6:6 in dat opzicht tegen ons?
4. We zien dat Paulus steeds opnieuw andere werkgebieden opzoekt. Hoe opvallend is wat hij zegt in 15:23a?
5. Door een misverstand wordt Paulus in Jeruzalem gearresteerd (Handelingen 21:28-30). Door een 'vergissing' wordt hij naar zijn gewenste bestemming gebracht: Rome. Wat heeft Romeinen 8:28 te maken met Handelingen 28:16-23? Wie van jullie heeft ook wel eens mee-gemaakt dat God onverwachte omstandigheden gebruikte ten goede?

Verdiepende gesprekstof:

6. Het principe van financiële ondersteuning voor geestelijke werkers wordt uitgelegd in 1 Korinthe 9:6-19. We zien dat Paulus dat weliswaar vanzelfsprekend vindt, maar dat hij voor zichzelf een andere norm hanteert (zie ook Handelingen 18:3). Zijn motivatie lezen we in 1 Korinthe 9:18,19 (en zelfs nog verder uitgebreid met 9:20-23). Ook in 1 Timotheüs 5:18 herinnert Paulus de gemeente aan wat geschreven staat in Deuteronomium 25:4. Die regeling staat er volgens Paulus dus niet alleen vanwege dierenwelzijn. In Deuteronomium staat hij opvallend genoeg tussen allerlei voorschriften die mensen aangaan.
7. Paulus legt met zijn reis naar Jeruzalem en het geld dat de andere gemeentes voor hen hebben ingezameld de verbinding tussen twee groepen gelovigen. In Jeruzalem zijn dat voornamelijk Joden die tot bekering gekomen zijn. Paulus hecht grote waarde aan de eenheid tussen christenen. Gelovige Joden en heidenen zijn één in Christus: Efeze 2:11-3:7. De scheidsmuur (de Wet) is afgebroken in het vlees van Jezus Christus, toen Hij stierf. Daar stierf ook de scheiding tussen heiden-gelovigen en de christen-Joden. Het vervolg van deze gedachte lezen we in Efeze 4:1-15. Iets wat ook wel wat kan zeggen over de omgang van gelovigen uit verschillende denominaties in onze tijd.
8. Paulus kondigt aan dat hij niet met een magere boodschap naar Rome zal komen (15:29). De volle zegen van het Evangelie wordt samengevat in Johannes 3:16. Paulus vat zijn boodschap samen in Handelingen 13:32-39. Daar richt hij zich tot de Joden. Zijn boodschap voor de heidenen lezen we in Handelingen 17:30,31. Maar om de volle zegen ervan te omschrijven, heeft hij dertien Brieven nodig! Die volle zegen (met hun omschrijving in nog eens 53 andere Bijbelboeken) staat ons ter beschikking.

> Extra 1: Paulus beschouwt zijn opdracht in de streken van het huidige Turkije en Griekenland als voltooid. Daarna wil hij niet lui achteroverleunen. Toch zal hij in een later stadium beseffen dat hij zijn taak volbracht heeft: 2 Timotheüs 4:7,8. Maar in een eerder stadium stelde hij vast dat hij nog veel te doen had: Filippenzen 1:21-26. Wanneer we een rij van plaatsnamen

zouden ontlenen aan wat Handelingen over zijn arbeid vermeldt, zouden we versteld staan van zijn productiviteit. En dat in een samenleving zonder moderne vervoersmiddelen! Keer op keer benadrukt hij dat hij doordrongen is van zijn taak. Hij is een slaaf van Christus, die zijn Opdrachtgever moet gehoorzamen. Wee mij als ik het Evangelie niet breng, zegt hij (1 Korinthe 9:16b). Hij legt zijn eer erin (vers 16a). Hij heeft een schuld af te betalen aan wie het Goede Nieuws nog niet heeft gehoord (Romeinen 1:14). Hij wil de goedkeuring van zijn Meester verwerven: 2 Timotheüs 4:8. Maar bovenal is het de liefde van Christus die hem in vuur en vlam zet: 2 Korinthe 5:14.

> Extra 2: In 2 Timotheüs 4:7,8 lezen we dat Paulus zijn werk voltooid heeft. In de Bijbel zien we meermalen vermelding van iemand die zijn opdracht volbracht heeft. Zij mogen de goedkeuring van de hemelse Meester verwachten (Mattheüs 17:45-47). Wat zij willen horen is het 'goed gedaan' van hun Heer. (Lukas 19:17). Wat opvalt is dat het keer op keer een levenstaak was, die om volharding vroeg. Van veel 'geloofshelden' weten we het einde niet. Profeten als Elia, Jeremia en Amos, die onder grote tegenstand werkten, volhardden tot het einde (Hebreeën 11:32,33). Enkele voorbeelden van wie we meer over de voltooiing van hun opdracht lezen: het getuigenis over Mozes in Deuteronomium 34:10-12; Jozua in Jozua 22:1-4; 23:1-4 en 14; Nehemia (Nehemia 5:14-19 en, 6:1 7:1); Job (Job 42:10, 16 en 17); David (1 Kronieken 29:26-28); Daniël (Daniël 12:13) en natuurlijk Jezus: Jesaja 53:10; Johannes 19:30; 20:30,31; 21:25; Hebreeën 7:27,28; Openbaring 22:3. Heel opvallend zijn de getuigenissen over Kaleb (Jozua 14:11-13 en 15:13-19) en Josia (2 Koningen 23:25).

69. VERHOORDE GEBEDEN

ROMEINEN 15:30-34

Vragen:

1. 'Het gebeurt maar al te vaak, dat wanneer in ons werk voor God er dingen misgaan, zij in feite juist goed gaan!' Wat ging er mis in Paulus' plan? Hoe gebruikte God dat?
2. Blijkbaar doorkruist God onze plannen soms omdat Hij er iets goeds mee voor ogen heeft. Is in jullie leven weleens iets misgegaan, wat achteraf zegen bleek te brengen?
3. Paulus telt zijn zegeningen (Filippenzen 1:12). Eaton zegt: 'De vrede van Gods Koninkrijk vergezelt hem.' Jezus belooft een vrede die niet slijt: Johannes 14:27. Wat zegt Hij daar over onrust en vrees? Hoe passen wij dat toe in ons leven? Deel je ervaringen met elkaar (en wees eerlijk over hoe dat lukt).
4. Bij zijn eerdere bezoek aan Jeruzalem moest Paulus een storm van kritiek doorstaan, vanwege zijn bediening onder de heidenen (Handelingen 15:1-7,22-29). Wat is er anders in Handelingen 21:17? Welk onderdeel van het gebed van de gelovigen in Rome wordt daarmee verhoord?
5. Gebed vraagt om inspanning. Paulus geeft de onderwerpen van zijn oproep tot gebed aan. Het gaat om meer dan 'Here zegen deze spijze - en Paulus - amen.' Hij rekt op volhardend gebed (zie 12:12; Kolossenzen 4:2). Waarvoor wil Paulus gebed van de gelovigen in Kolossenzen 4:3,4 en Efeze 6:19,20?

Verdiepende gesprekstof:

6. Onze studie grijpt terug op Romeinen 14:17. Gerechtigheid gebeurde door de erkenning van Paulus' bediening in Handelingen 21:25. Ondanks dat er onrecht gebeurde in het vervolg van Handelingen, kwam God ermee tot Zijn doel. Het onrecht van mensen kan Gods gerechtigheid niet ontcrachten. Vrede en blijdschap die de Heilige Geest schenkt, zijn niet afhankelijk van onze omstandigheden. Paulus schrijft in Efeze 2:14: *Hij (Jezus) is onze vrede*. Daarom beschrijft Paulus de vrede van God als een vrede 'die alle begrip te boven gaat' (Filippenzen 4:7). Vanuit de gevangenis schrijft Paulus die Brief aan de Filippenzen. Ondanks zijn situatie roept hij hen op om zich (met hem) te verblijden (3:1; 4:4). Ondanks de omstandigheden kent hij tevredenheid: 4:11. (In onze taal zit in dat begrip ook 'vrede', maar in het Grieks is dat niet het geval).
7. Paulus vraagt voorbede aan de gemeente in Efeze en Filippi. Wat zij daarbij (tijdens zijn schrijven aan hen) zijn omstandigheden? Het valt op waarvoor hij géén gebed vraagt! Zijn omstandigheden beheersen zijn gebeden niet. Hij heeft maar één verlangen: zijn missie volbrengen. We mogen voor alles bidden (Filippenzen 4:6), maar Paulus beseft dat zijn situatie voor God geen belemmering vormt. Zijn verlangen is God te dienen. Daarom begint hij in Filippenzen 4:6 ook met: Wees in geen ding bezorgd. Bezorgdheid trekt onze aandacht weg bij onze zorgzame Vader. Paulus roept ons op om onze aandacht de juiste richting te wijzen. Ook Jezus leert ons dat: Mattheüs 6:31-34.
8. Paulus is bezorgd over het komende bezoek aan Jeruzalem. We zien hoe hij omgaat met bezorgdheid: hij deelt die met de gelovigen in Rome door hen om gebed te vragen. Zijn zorg is niet zijn eigen veiligheid, maar de eenheid onder de gelovigen christenen uit de Joden en uit de heidenen. Toch kent Paulus ook wel de kracht van gebed voor zijn persoonlijke

omstandigheden. We lezen daarover in 1 Korinthe 1:8-11. Hij deelt zijn nood en verlossing daaruit met als doel: dankzegging door de gemeente (2 Korinthe 1:11). Paulus leeft niet in een soort ontkenning van wat hem overkomt. Maar hij ziet een doel dat daar bovenuit gaat (Kolossenzen 1:24-2:3).

> Extra 1: Strijden in gebed is niet een kwestie van veel woorden (Mattheüs 6:7,8), maar van verwachtend geloof (Jakobus 1:5-7). Aan gelovig gebed wordt bijzondere kracht geschonken: Jakobus 5:16-18. We komen daarbij wel een voorwaarde tegen: onderlinge eerlijkheid (5:15b en 16a). Ook Jezus geeft aandacht aan onze hartsgesteldheid tijdens het bidden: Mattheüs 6:14-18 en 5:23,24. Hoe wij tegenover elkaar staan, heeft dus blijkbaar invloed op de uitwerking van onze gebeden (1 Petrus 3:7). Johannes noemt dat de wandel in het licht: 1 Johannes 1:3-7. In 3:21-24 betreft hij ook onze vrijmoedigheid om te bidden daarbij. Volharding in gebed is vaak onze worsteling (Hebreeën 10:36). Waar blijft de verhoring? Dan raken we ontmoedigd. Maar het is aan onze Heer om te bepalen wat het juiste moment is om ons gebed te verhoren (Hebreeën 4:16). In het leven van Paulus zien we bovendien dat God onze gebeden soms heel anders verhoort dan wij verwachten: hij kwam in Rome als gevangene, maar daardoor wel beschermd door Romeinse soldaten, tegen wie hij kon getuigen (Handelingen 27:1,22-25,35).

> Extra 2: Paulus had de overtuiging dat het Gods wil was dat hij naar Rome zou gaan (Romeinen 1:10; 15:32). Om Zijn wil te kennen, moeten wij innerlijke verandering ondergaan (een werk van de Heilige Geest): Romeinen 12:2. Het belangrijkste getuigenis dat Paulus geeft over wat God wil is onze redding: Efeze 1:5-9. Voor het dagelijkse leven als christen roept hij ons op om Gods wil te zoeken: Efeze 5:15-17. We mogen bidden om openbaring van wat God wil: Kolossenzen 1:9. Vaak is het wandelen in Gods wil een kwestie van vertrouwen dat Hij in staat is ons bij te sturen. Niets doen is geen optie: Prediker 9:10a; Johannes 9:4b. Een bekend gezegde is dat een paard in de stal (of een geparkeerde auto) niet kan worden bijgestuurd. Wij doen het goede, in vertrouwen op Hem (Hebreeën 13:20,21).

70. EEN GEMEENTE VOL VERSCHILLENDE BEDIENINGEN

ROMEINEN 16:1-5A

Vragen:

1. Priscilla en Aquila legden Apollos het Evangelie uit. Waarom was dat nodig? Hij was immers wel gedoopt! Lees ook Handelingen 19:1-6.
2. Eaton constateert dat Priscilla en Aquila als echtpaar een team vormde, waarbinnen rivaliteit ontbrak. De verkondiging van het Evangelie gaat nooit om eigen eer. Toch bestond rivaliteit al in de eerste gemeenten. Dat lezen we in Filippenzen 1:15-20. Hoe reageert Paulus daarop?
3. De 'kerk' kwam vaak samen aan huis. Paulus kon zijn Brieven dus niet naar één bepaald adres sturen. De Brieven circuleerden en werden vaak gekopieerd en doorgegeven (Kolosenzen 4:16). Kwam die 'versnippering' door kerkscheuring? Of waren er praktische redenen om niet in één gebouw samen te komen?
4. Wat maakt dat ook in onze tijd kleinere groepen (huisgroepen) onmisbaar zijn?
5. Is er Bijbels gezien bezwaar tegen als 'onopgeleide' mensen in kleine kring hun geloof met elkaar bespreken?

Verdiepende gesprekstof:

6. Paulus zegt dat Priscilla en Aquila voor zijn leven hun hals gewaagd hebben (16:4). Hoe ver gaan gelovigen in hun inzet om anderen uit de problemen te helpen? De leerlingen bezaten de moed niet om bij Jezus te blijven toen Hij werd gevangengenomen. Zij werden pas dapper na de uitstorting van de Heilige Geest (Handelingen 5:28,29). Toch lezen we nergens dat de Heilige Geest de gave van dapperheid schenkt. Maar wel dat we door de Geest niet opnieuw hoeven te vrezén (voor Gods toorn: Romeinen 8:15). De kracht van de Heilige Geest geeft de gelovigen kracht om te kunnen getuigen (Handelingen 1:8) en is onder andere de Geest van sterkte (Jesaja 11:2b). Stefanus, vol van de Heilige Geest, treedt zijn beulen onbevreesd tegemoet (Handelingen 7:55). We kunnen niet zonder de kracht van de Heilige Geest!
7. We zien Priscilla en Aquila tijdelijk met Paulus optrekken (Handelingen 18:18-21). Hijzelf trekt verder, maar laat hen daar achter om de gemeente te versterken. Het lijkt wel of Paulus een soort wandelende Bijbelschool om zich heen vormde. Steeds wisselden zijn medewerkers (zoals Barnabas, Silas en veel anderen). In de tijd dat ze met hem optrokken, werden ze 'klaargestoomd' om zelf een bediening in de kerk uit te oefenen. Contact onderhield Paulus vaak door middel van zijn persoonlijke Brieven (Titus, 1 en 2 Timotheüs), waarin hij hen aanmoedigde (1 Timotheüs 1:18,19b; 4:6,7; 4:12-16; 6:11-14,20; 2 Timotheüs 1:6-8,13,14; 2:1-8; 14-16;22-26; 3:10,14,15; 4:1-5,9; Titus 2:1,7,15). De Brief aan Filemon (die Paulus ook een medewerker noemt) wijkt daarvan af: het is een bijzonder verzoek.
8. Gastvrijheid gaat verder dan het verlenen van onderdak en voeding. Febe moet voortgeholpen worden 'in elke zaak'. Dat moet gebeuren op een manier, die 'de heiligen waardig is'. Gastvrijheid is in onze tijd, onze westerse cultuur niet bepaald vanzelfsprekend. De Bijbel noemt heel wat voorbeelden, zoals Abraham in Genesis 18:1-8 en Lot in Genesis 19:2,3. In het Nieuwe Testament zien we voorbeelden in Handelingen 28:7, terwijl Jezus via een beroep op gastvrijheid het leven van Zacheüs tot zijn bestemming brengt (Lukas 19:5-10). De oproep tot gastvrijheid in 1 Petrus 4:9 geldt voor ons allen, net als die in Romeinen 12:13.

Specifiek vraagt de Bijbel gastvrijheid van oudere weduwen (1 Timotheüs 5:9,10) en leiders in de gemeente (1 Timotheüs 3:2). In Hebreëen 13:2 staat een opvallende optie: we zouden zomaar, ongemerkt, engelen kunnen ontvangen!

› Extra 1: Paulus verzamelt medewerkers om zich heen. Sommigen voor langere tijd, anderen slechts kort. Hij gaf ze een soort 'snelkook-training'. In het Oude Testament is ten tijde van Elisa sprake van leerlingen van een 'profetenschool' (2 Koningen 2:15). Dat was bijzonder, want enkele jaren eerder leek het alsof Elia geen medegelovigen meer had (1 Koningen 19:10). Er was blijkbaar een hernieuwde belangstelling om Gods stem te verstaan. Elisa lijkt zich van tijd tot tijd te ontfermen of de profeten in spé (2 Koningen 4:38-41; 6:1-7). In één geval ook over een weduwe van een leerling-profeet (2 Koningen 4:1-7). Veel werkers in Gods plan kennen we niet bij naam. Zij waren 'opvallende' schakels in Gods Plan. God kan ook ons gebruiken als we ons beschikbaar stellen.

› Extra 2: In de vorige studie stelden we vast dat Paulus een zeer veelzijdige bediening had als apostel, leraar, herder. Volgens Handelingen 13:1,2 was hij ook profeet. Toch geeft hij zelf het voorbeeld van een leven als lichaam, waar we anderen nodig hebben (Romeinen 12:4,5). Hij omringt zich door medewerkers. Zijn vorming ontving hij ook in teamverband: Handelingen 13:1,2a. Samen met Barnabas wordt hij uitgezonden (13:2,3). Ze werken zij aan zij, met al spoedig meer medewerkers (13:13). Een van hen, Johannes Markus, geeft aanleiding voor Paulus om zonder Barnabas verder te trekken (15:37-40). Veel later blijkt Paulus zijn mening over Johannes Markus te hebben herzien (2 Timotheüs 4:11; Kolossenzen 4:10 en Filemon 24). We komen namen tegen van Silas (vanaf Handelingen 15:40), met wie hij in de gevangenis van Filippi belandt (16:19-40), Lukas (die Handelingen schreef en vanaf 16:11 regelmatig 'wij' hanteert; zie ook Filemon 24, waar nog meer namen van medewerkers worden opgesomd). Soms laten de anderen hem alleen (2 Timotheüs 4:10, 12,20). Sommigen lieten hem in de steek, anderen verlegden hun werkterrein. Lukas blijkt een zeer trouwe metgezel (2 Timotheüs 4:11). In eenzaamheid heeft Paulus zijn verhoren doorstaan (4:16), maar zijn vertrouwen op God werd niet beschaamd: 4:17,18. Opvallend genoeg kan hij de Brief afsluiten met de groeten van enkele anderen, die hem inmiddels gezelschap houden (en steun bieden). Ook Paulus kon niet in zijn eentje werken: we hebben allen medegelovigen nodig.

71. DIERBARE VRIENDEN

ROMEINEN 16:5B-9

Vragen:

1. In het Koninkrijk van God gaat het vaak anders te werk dan we gewend zijn. Paulus schetst situaties waarin ondergeschikten hun voorname ('rijke') meerderen verrijken met het Evangelie. Wat zegt Paulus daarover in 1 Korinthe 1:25-30?
2. We weten van de meeste personen die Paulus hier laat groeten niet veel meer dan hun namen en de aanhef (vriend, medewerker, enz.) die erbij vermeld staat. De tekst hierboven (1 Korinthe 1:25-30) suggereert dat de meeste eerste christenen niet erg invloedrijk waren. Hoe is het dan mogelijk dat de kerk zo explosief groeide?
3. Wij hechten aan gedegen prediking: goed onderbouwd en aangenaam om naar te luisteren. Paulus zocht niet naar een fraai betoog in zijn preken: 1 Korinthe 2:1-5. Zijn de Brieven die hij schreef ook eenvoudig? Waarom zou dat zo zijn?
4. Waarom vindt Eaton dat we de conclusie dat Paulus een vrouwelijke apostel denkbaar vindt niet kunnen baseren op dit gedeelte?
5. Wat zegt de term 'eersteling' (16:5) als je die bezieet in het licht van de offers in het Oude Testament? (Genesis 4:4 bijvoorbeeld, maar ook Exodus 23:16,19a).

Verdiepende gesprekstof:

6. Paulus kwalificeert zijn geadresseerden door verschillende termen: medearbeider (16:1,9), geliefde en geliefde broeder in de Heere (16:5,8) en geliefde zuster (16:12), steun (die zich veel moeite getroost hebben in 16:6,12), familie of verwant (16:7,11), (vroegere) medegevangenen (16:7), beproefde dienaar (16:10), uitverkorene (16:13), (geestelijke) moeder (16:13). Voor allen geldt de categorie 'heiligen', al noemt hij dat voor een klein aantal mensen die hij blijkbaar minder goed persoonlijk kent (16:15; zie ook de aanhef van de Brief in 1:7, waar hij hen 'geliefden van God en geroepen heiligen' noemt). We zien hier veel namen die in Handelingen niet genoemd worden. Maar het is indrukwekkend dat God zoveel mensen inschakelt in de verbreiding van het Goede Nieuws!
7. Eaton staat stil bij de neiging van sommigen om hun theologie te onderbouwen met Bijbelgedeeltes die voor meer dan één uitleg vatbaar zijn. In dit geval over de positie van Junia (vrouw?) of Junias (man?). Eaton is niet zozeer tegen de kansen van vrouwen in de kerk, maar heeft ernstige bezwaren tegen dubieuze uitlegmethodes. Zijn stelling is dat de Bijbel moet worden uitgelegd vanuit de Bijbel. Wanneer er geen helderheid over iets is, moeten we oppassen om er zelf een draai aan te geven. Blijkbaar werd dat al heel vroeg gedaan met sommige uitspraken uit de Brieven van Paulus (2 Petrus 3:15-18). Prompt zijn er op grond van deze uitspraak van Petrus mensen die beweren dat Paulus en Petrus niet goed met elkaar overweg konden. Dat lezen we niet, maar dat zou je er volgens hen achter kunnen zoeken. Zoiets noemen we inlegkunde. Handelingen 15:5-12 laat een ander beeld zien. We lezen in Galaten 2:1-10 dat er overeenstemming was. Vervolgens laat Galaten 2 zien dat er een moment van onenigheid ontstond (2:11-14). Er is niets wat aanleiding geeft om te denken dat dit tot een nooit opgelost conflict leidde. Net als Eaton in zijn drang om op zuivere manier Gods Woord te bestuderen, zien we hier de ijver van Paulus om zuiver met de boodschap van Gods genade om te gaan.

8. Elkaar terechtwijzen hoort op de juiste wijze te gebeuren. Paulus geeft daar richtlijnen voor in 1 Korinthe 4:14; Kolossenzen 3:16; 2 Thessalonicenzen 3:15; 1 Timotheüs 5:1,2; 20,21; 2 Timotheüs 2:14-16; 23-26; 3:14-4:2; Titus 2:6-10. Het doel is nooit om je gelijk te halen: 1 Timotheüs 1:5 (NBG).

> Extra 1: Eerstelingen werden gegeven van de oogst (Exodus 23:19a). Ze werden geofferd tijdens het Feest van de Oogst, dat jaarlijks werd gevierd. Het werd ook wel het Feest van de Eerstelingen genoemd. Het was een van de drie feesten waarbij alle mannelijke inwoners van het land voor Gods aangezicht moesten verschijnen (Exodus 23:14-19a; Deuteronomium 16:16,17). Het Feest van de Ongezuurde Broden (het Paasfeest) was het eerste (Exodus 12:1-27; Leviticus 23:5-8); het Oogstfeest of Wekenfeest volgde na zeven weken (Leviticus 23:15-21). Dan werden de eerste schoven van de tarweoogst geofferd. Het is frappant dat uitgerekend op dat feest (de Pinksterdag) de Heilige Geest werd uitgestort en de 'eerstelingen' van de oogst voor het Evangelie plaatsvond (drieduizend bekeerlingen, Handelingen 2:37-41). De Pinksterdag was na zeven weken de vijftigste dag vanaf het Paasfeest (Pinksteren komt van het Griekse woord voor vijftig: *pentèkostè*). Het derde grote feest was het Loofhuttenfeest, waarop de tocht door de woestijn werd herdacht (Leviticus 23:24-43). In Numeri 28 en 29 worden de details van de offerdienst tijdens deze feesten beschreven. Voor het Oogstfeest in Numeri 28:26-31.

> Extra 2: Paulus noemt de moeder van Rufus ook zijn eigen 'moeder'. We lezen in 1 Timotheüs 1:2 dat hij Timotheüs ziet als zijn zoon (in het geloof). Jezus wees Johannes op Maria: zij was voortaan zijn moeder (Johannes 19:26,27). In de gemeente zijn we elkaars broers en zussen (Handelingen 15:23; 28:14,15). Zo vinden we tal van teksten over broeders in de gemeente. Filemon 16 is in dat opzicht heel vergaand. Paulus zelf werd door zijn bekering een broeder: Handelingen 9:17. De onderlinge omgang wordt bepaald door die geestelijke familieband: 2 Thessalonicenzen 3:14,15; 1 Timotheüs 5:1,2; Jakobus 2:14-16. Jezus ging in Zijn uitspraken over familie heel ver: Markus 3:32-34. Let op de norm die Hij daarbij hanteert! In Galaten 4:26 komen we het hemelse Jeruzalem tegen als onze 'moeder': We zijn geboren om vrij te zijn en niet langer kinderen van het aardse Jeruzalem, slaven van de Wet.

72. MEER PERSOONLIJKE GROETEN

ROMEINEN 16:10-16

Vragen:

1. Hoe wonderlijk is het dat zoveel gelovigen in Rome connecties hadden met de keizer en zijn hofhouding?
2. Rufus zou de zoon kunnen zijn van de enige man die Jezus mocht ondersteunen op weg naar Zijn kruisiging. Daardoor werd Simon volgens de Wet onrein...! (Lukas 23:26). Rufus wordt een uitverkorene genoemd. Was zijn vermoedelijke vader Simon ook een uitverkorene? Hoe zal die dat ervaren hebben, zo vlak voor het Paasfeest?
3. 'Ongetwijfeld zijn er ook nog anderen, die geen persoonlijke groet ontvangen. Maar God kent hen allen! Als we voor de rechterstoel van God verschijnen, kunnen de eersten, de meest opvallende werkers, zomaar gepasseerd worden door de minsten, de laatsten.' Wat zegt dat over posities in de kerk?
4. 'Als we iets van hun voorbeeld alleen al uit deze paar verzen leren, hebben we iets heel belangrijks geleerd.' Welk voorbeeld wordt daarmee bedoeld?
5. 'In de Romeinenbrief stuurt Paulus zijn groeten aan zesentwintig individuen en zes groepen.' De meeste groepen zijn tweetallen. Wat zegt het feit dat Paulus zoveel gelovigen in de (voor hem vreemde) kerk van Rome kent? Hoe rekenen wij af met de neiging tot individualisme die onze tijd beheerst? Anders gezegd: wat bevordert de onderlinge betrokkenheid tussen medegelovigen (ook die uit andere kerken)?

Verdiepende gesprekstof:

6. In de vorige studie stonden we al stil bij de 'familieverhoudingen' tussen gelovigen. Hoe past een 'heilige kus' in die relatie? Uit respect begroeten orthodoxe Joden oude mannen nog steeds met een kus op de wang. Waarschijnlijk was een dergelijke begroeting in die dagen gangbaar. Mannen kusten mannen; vrouwen deden dat als begroeting bij vrouwen. Paulus verwijst naar een innerlijke houding van heiligheid voor Gods aangezicht, dus zonder bijbedoelingen. In de showwereld zien we dat mensen voor de camera's elkaar begroeten met drie kussen. Zo ontstond een nieuwe begroetingsnorm, die ook in privé-situaties ingang gekregen heeft. De vraag is of die begroetingen 'heilig' genoemd kunnen worden. En of ze niet meer dan een formaliteit zijn. Wat voor waarde hebben groeten in onze dagen dan nog?
7. Paulus draagt ook de groeten over van 'de gemeenten van Christus'. Hij kende niet alleen veel gelovigen in Rome, maar had heel wat gemeentes gesticht en bezocht. Na zijn bekering in Damascus had hij Jeruzalem bezocht, waar de christenen hem ontweken (Handelingen 9:26). Barnabas brengt hem toch in contact met de gelovigen. De situatie wordt voor Paulus bedreigend, waarop hij naar Caesarea vertrekt en vervolgens naar Tarsus (9:29,30). Vanuit Antiochië beginnen zijn reizen (13:2,3). Het is boeiend om te zien hoe zijn reizen verder verlopen en hoe er overal gemeentes ontstaan (Handelingen 13:4-21:15). In Jeruzalem wordt hij gevangengenomen en Handelingen eindigt met zijn aankomst en bediening in Rome. Na alle groeten namens de gemeentes komt hijzelf als een 'groet in levenden lijve' om hen namens allen te dienen.

8. Paulus begint zijn Brieven met een vredegroet. De Romeinenbrief vormt daarop geen uitzondering (1:4). Meermalen doet hij in zijn brieven een oproep om bepaalde werkers te steunen. Soms lezen we een aanmoediging voor een van hen (zoals in Kolossenzen 4:17). Ook in andere plaatsen zien we dat er huisgemeenten waren (zoals in Kolossenzen 4:18). Vaak eindigt hij ook met groeten aan bepaalde personen of namens anderen. Daarna rondt hij de Brief dan af met een korte zegenbede. De aanhef-zegen en het einde van zijn brieven wekken de indruk dat gelovigen elkaar op deze manier gewend waren te begroeten. In veel kerken horen we een dergelijke groet aan het begin en einde van een eredienst.

> Extra 1: In de meeste kerken wordt de eredienst afgesloten met de zegenbede. De bekendste zegenbede, de 'priesterlijke zegen', komt uit Numeri 6:24-26. Deze zegen is op verschillende manieren ook tot lied verwerkt. Een bekende versie, die digitaal in de corona-tijd dat kerkdiensten nauwelijks mogelijk waren populair werd, is The Blessing van Kari Jobe en Cody Carnes. Er circuleerden een groot aantal uitvoeringen van. Paulus begint vrijwel al zijn brieven na een korte introductie met de woorden *Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus*. Kerken hanteren aan het begin van hun samenkomst vaak wat 'votum en groet' genoemd wordt. Het votum luidt van oudsher: Onze hulp is in de naam van de HEERE, die hemel en aarde gemaakt heeft (Psalm 124:8), die trouw houdt tot in eeuwigheid (Psalm 146:6) en niet laat varen de werken van zijn handen (Psalm 138:8). Paulus eindigt zijn Brieven met (soms kleine variaties op) *De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen*. In erediensten worden ook wel andere Bijbelwoorden gebruikt als zegengebed, zoals die van 2 Thessalonicenzen 3:16 en Hebrëeën 13:20,21. Gezongen zegenbeden worden ook wel gebruikt, waarbij de aanwezigen elkaar de zegen toezingen (bijvoorbeeld het traditionele 'Dat 's Heren zegen op u daal', gebaseerd op Psalm 134:3). Verder zijn er historische zegenbeden zoals die van St. Patrick en van Franciscus, die in zowel katholieke als protestantse kringen populair zijn.

> Extra 2: Er waren blijkbaar ook brieven in omloop, die zogenaamd door Paulus geschreven waren, maar die andere ideeën dan de zijne verkondigden. Met name in Thessalonica was zo verwarring ontstaan (zie 2 Thessalonicenzen 2:1-3a). We zien dat Paulus (die gebruik maakte van schrijvers die de brief voor hem op papier stelden) vermoedelijk daarom in 2 Thessalonicenzen 3:17 eigenhandig zijn brief ondertekent. Ook in Galaten 6:11 schrijft hij in zijn eigen handschrift. De opmerking over grote letters is voor sommigen aanleiding om te denken dat Paulus aan een oogkwaal leed. Eaton zou dat idee zonder meer afwijzen: wat de Bijbel niet expliciet zegt en op gissingen berust, verdient geen plaats in wat wij ervan begrijpen!

73. VAN PALEIS TOT SLAVENMARKT

ROMEINEN 16:1-16

Vragen:

1. 'Naast de woordverkondiging heeft de kerk behoefte aan een enorme variatie aan bedieningen. Dat moeten voorgangers en predikanten zich goed realiseren.' Waarom is dat zo belangrijk?
2. Zijn er in onze tijd ook nog andere vormen van dienstbaarheid aan de gemeente dan in de dagen van Paulus?
3. Welke gaven zou jij kunnen inzetten (of zet je nu al in)?
4. We zien in Romeinen 16 een enorme verscheidenheid in de kerk. Eaton zegt: 'Verrassend daarbij is dat al deze mensen elkaar weten te vinden in Jezus Christus.' Waar zien we de grootste tegenstellingen, die door deze eenheid worden overbrugd?
5. Wat hebben paleis en slavenmarkt met de kerk in Rome te maken? Zijn er tegenwoordig ook nog grote tegenstellingen in sociaal opzicht in de kerk? Wat bewerkt onze eenheid?

Verdiepende gesprekstof:

6. Een deel van de conclusies over de genoemde personen haalt Eaton uit externe bronnen. Zoals zijn gegevens over Flavius Clemens. De kerkgeschiedenis vertelt over het vervolg van de eerste gemeentes na Handelingen 28. Uit de eerste eeuwen van het christendom zijn brieven en verslagen bekend. Over vervolging en volharding, geestelijke leiders en martelaren. Ook over de verdere verbreiding van het Evangelie in Afrika en Europa. Een groot deel van de kerkgeschiedenis is zendingsgeschiedenis. Hoewel sommige brieven leerstellig van aard waren, hadden ze niet het gezag van de Brieven uit de Bijbel. Ze worden gezien als waardevol, juist vanwege hun informatie over hoe de kerk zich wist te handhaven na de dood van de apostelen en hoe ze waakten over de zuiverheid van de boodschap.
7. Op internet is meer te vinden over Flavius Clemens en zijn tijdgenoten. Je leest dan ook over sekten die de Bijbelse boodschap verdraaiden. Al in de Brieven van Paulus en Petrus lezen we waarschuwingen tegen dwaalleraars: Galaten 1:6-9; Efeze 4:14-16; 1 Timotheüs 6:20,21; 2 Timotheüs 4:3,4; Titus 1:13,14; 2 Petrus 2:1-3; 3:16,17. In 1 Johannes 4:6 lezen we hoe Johannes ervan overtuigd is, dat wie Jezus werkelijk wil volgen zijn boodschap ook ter harte zal nemen. Daar bepaalt ook voor ons de norm. Wat wij geloven, moet overeenstemmen met wat de Bijbel leert.
8. In studie 74 zullen we ingaan op de waarschuwingen in Romeinen 16 tegen valse leringen. In de Brief aan Titus komen we een 'pitbull'-Paulus tegen die tekeergaat over valse leraars op Kreta. Dat doet hij in woorden die geen ruimte laten voor welke vorm van verdraagzaamheid tegenover de leugen dan ook! Hij maakt zich hier sterk voor de waarheid van het Evangelie (1:8-2:1). Titus had blijkbaar te maken met zeer sluwe misleiders. Hoe pareer je dat? Gewoon: met kracht de waarheid verkondigen (2:7,8; 2:15; 3:9-11).

> Extra 1: Paulus toont meermalen waardering voor vrouwen in de gemeente. Zo roemt hij de grootmoeder en moeder van Timotheüs (2 Timotheüs 1:5). In zijn bediening ontmoette hij ook vrouwelijke profeten (Handelingen 21:9). De Bijbel waardeert regelmatig vrouwen die vol

geloof waren. Bekende voorbeelden zijn Jaël en Debora in de tijd van de Richters (Richteren 4 en 5). De moeder van Samuël, Hanna, is een voorbeeld van vasthoudend gebed (1 Samuël 1:1-2:11). Het geslachtsregister van Jezus' aardse afkomst (Mattheüs 1: 1-17) vermeldt drie bijzondere vrouwen (waarvan twee uit de heidenvolken!). Anna, die samen met Simeon Jezus als baby in de tempel begroette, was een profetes (Lukas 2:36). Van Zijn opstanding waren vrouwen de eerste getuigen (Lukas 24:1-10). De 'vrouwonvriendelijke' teksten van Paulus in 1 Korinthe 14:34-36 en 1 Timotheüs 2:9-15 hadden meer te maken met misstanden (in dit geval van vrouwen, maar de andere misstanden die hij behandelt in deze Brief gelden ook voor de mannen!). Geheel in lijn met hoe Jezus omging met vrouwen (een flink deel van degenen die met Hem meetrokken) toont Paulus over het algemeen respect en waardering voor hen. Romeinen 16 is daarvan een duidelijk voorbeeld. Zijn stelling in Galaten 3:28 spreekt voor zich. Vergelijk die met 1 Korinthe 11:11. Als Eaton het heeft over ieders talenten en gaven voor de gemeente, zijn vrouwen daarbij inbegrepen.

➤ Extra 2: Wie het over vrouwen in het Oude Testament heeft, kan niet om Eva en Mirjam heen. Over Eva lezen we dat God haar aan Adam gaf (Genesis 2:18-24) als onmisbare hulp (daarnaar verwijst Paulus in 1 Korinthe 11:11). Mirjam, die ook een profetes genoemd wordt, speelt een hoofdrol in de redding en bediening van Mozes: Exodus 2:4-8; 15:20,21. Beide vrouwen blijken niet onfeilbaar (Genesis 3:6; Numeri 12:1-15). Maar daarin waren zij niet minder dan bijvoorbeeld Simson (Richteren 16:16-21) en David (2 Samuël 11 en 12), mannen van God die hun fouten hadden. Eva krijgt de belofte van de komende Messias (Genesis 3:15). Zij wordt geëerd door haar man met een naam met een bijzondere betekenis: Genesis 3:20. Mirjam wordt in alle geslachtsregisters van de Levieten genoemd als zuster van Mozes en Aäron, temidden van een opsomming van hoofdzakelijk mannelijke nakomelingen (zie bijvoorbeeld 1 Kronieken 6:3). Micha 6:4 vermeldt haar samen met Mozes en Aäron als leiders van het volk bij de uittocht.

74. DWALINGEN

ROMEINEN 16:17-18

Vragen:

1. 'Het feit dat we helder voor ogen hebben wat speelde als dwaalleer in het verleden, betekent niet automatisch dat we in de gaten hebben wat in onze tijd het Evangelie ondergraaft.' Het verdraaien van Bijbelse waarheden gebeurt vaak 'sluipend'. Jezus waarschuwde voor 'wolven in schaapskleren' (Mattheüs 7:15-20). Wat zegt 2 Korinthe 11:14? (Lees 11:13-15).
2. Eaton geeft aan waaraan we valse leringen kunnen herkennen. Wat is hun opvallendste kenmerk?
3. 'Paulus ziet het brengen van een valse leer niet als een intellectueel probleem, maar als iets dat speelt op het morele vlak.' Wat is het verschil? En wat betekent dat voor de manier waarop we ons ertegen verzetten? (Let op Romeinen 16: 17b).
4. Wat zijn de beweegredenen van valse leraren? Wat hopen zij te bereiken?
5. Waarom is het goed om wat we horen aan de Bijbel te toetsen? Hoe verwerf je een gezonde Bijbelkennis?

Verdiepende gespreksstof:

6. Eigenbelang is een sta-in-de-weg voor een dienstknecht van de Heer. Het is een eigenschap die een zuivere kijk op het Evangelie vertroebelt. Paulus noemt dat het dienen van eigen buik. Paulus waarschuwt niet zomaar een beetje. Filippenzen 3:18-20 toont zijn grote betrokkenheid bij de gemeente!
7. Tegenover het bedenken van aardse dingen (Filippenzen 3:19) stelt hij het hemelse burgerschap (3:20). Hij roept ons op om ons daarop te richten: Kolossenzen 3:1-10 (met name 2 en 3). Kijk ook eens wat Paulus in Titus 2:11-15 daaraan toevoegt.
8. Paulus behandelt pogingen om de Wet binnen het christendom opnieuw in te voeren als een vervalsing van het Evangelie. We kwamen zijn visie daarop al eerder tegen in de Romeinenbrief. In de Brief aan de Galaten is dat het hoofdthema. Zo stelt hij kritische vragen over de rol van de Wet bij onze redding (Galaten 3:1-3). Hij waarschuwt voor de motieven van valse leraren (2:4). Over zulke misleiders is hij cru in zijn uitspraken: Galaten 1:6-9. Zijn conclusie volgt al in 2:21. Daarna volgt de uitleg over hoe Jezus de belofte aan Abraham vervulde en hoe de Wet een tussenrol speelde. De afronding van dat thema begint met een heldere oproep in 5:1. De zuivere verkondiging van het Evangelie is zo belangrijk, dat driekwart van deze Brief over deze materie gaat.

➤ Extra 1: Eaton verwijst in verband met de innemendheid van sommige 'intelligent klinkende' leringen naar de geschiedenis van Absalom (2 Samuël 15:1-6). Zijn tactiek was het bespelen van zijn toehoorders, waarbij hij hen paaide door hun inzicht te roemen. Zij zagen de echte waarheid! Als hij (Absalom) het voor het zeggen had, zou hij hun recht doen. Tegenwoordig zouden we dat populisme noemen. Paulus waarschuwt voor de sluwheid waarmee misleiders tewerk gaan in Kolossenzen 2:4-8. Johannes geeft een sleutel om er niet in te trappen: 1 Johannes 2:24 (-26). Studie 74 verwijst naar Mattheüs 7:13, 14; 2 Petrus 2 (bijvoorbeeld de verzen 19 en 20, maar ook de overige verzen) en de Brief van Judas 1: 8-16. Ook hier lezen we dat misleiders uit zijn op eigen voordeel.

› Extra 2: Het vervalsen van Gods boodschap is al zo oud als de slang in het Paradijs (Genesis 3:1-5). Vanaf die tijd worden er met de nodige regelmaat valse profeten in de Bijbel genoemd. Profeten van Jahwe worden dan tegengesproken door zogenaamde profeten, die de boodschap van God loochenen. Een duidelijk voorbeeld zien we in Jeremia 28:10-17. Een andere confrontatie tussen leugen en waarheid lezen we in 1 Koningen 22:5-28. In 2 Petrus 1:19-2:3 wijst Petrus op de overeenkomst tussen valse profeten en mensen die de waarheid van het Evangelie veranderen in verderfelijke leringen. Lees ook 2:18-20 en 3:1,2.

75. WIJSHEID EN OPRECHTHEID

ROMEINEN 16:19-20

Vragen:

1. Paulus prijst de gelovigen, maar waarschuwt hen ook. Gevaren voor een zuiver Evangelie gaan mee met hun tijd. Wat zou ons nu in slaap kunnen sussen en minder alert maken?
2. Hoe zijn wij 'oprecht' wat het kwade betreft? (Het woord dat hier in het Grieks gebruikt wordt, vertalen we op andere plaatsen met argeloos, onbesmet en onschuldig).
3. Welke twee bedreigingen in onze tijd constateert Eaton? Herkennen we daar iets van?
4. Waakzaam zijn is niet alleen de taak van geestelijke leiders. Maar in Handelingen 20:28-31 staat voor hen wel een speciale opdracht. Wat voegt Hebreëen 13:17 daaraan toe?
5. Paulus eindigt zijn oproep om waakzaam te zijn en het goede te doen met een belofte en een zegenbede. Wat zegt die belofte? Wat zegt Openbaring 12:10,11 over hoe dat zal gebeuren? Wat wordt er dus van ons verwacht?

Verdiepende gesprekstof:

6. In Handelingen 20:28-35 staan een aantal opdrachten voor het team van oudsten (ouderlingen) uit Efeze. Nadat hij zijn eigen belangeloze inzet voor de gemeente heeft benadrukt (20:18-27) krijgen zij als 'opzieners' de taak om de gemeente te 'weiden'. Dat is iets anders dan 'leiden'. Goed geestelijk voedsel is in Paulus' optiek belangrijker dan programma's. Vervolgens moeten zij waakzaam zijn, niet alleen tegenover bedreigingen van buitenaf. De kerk wordt vaak van binnenuit bedreigd door on-Bijbelse ideeën! De derde oproep is om het voorbeeld van Paulus zelf na te volgen (20:35) en net als hij de boodschap van Jezus uit te dragen. Let daarbij op, dat hij kiest voor de oproep van Jezus om te investeren: geven is zaliger dan ontvangen! (Zie 20:33; ook 15:2,3). Hij heeft dat zelf in praktijk gebracht (20:19-25) door onvermoeibaar de Heer te dienen met de verkondiging van het Evangelie onder Joden en heidenen (20:21,24 - 27).
7. Onze tijd kent de neiging om het geloof op gevoelens te baseren of juist puur rationeel te benaderen. In zijn studie over Hebreëen zegt Eaton: 'Ik kan niet afgaan op wat mensen met wonderlijke ideeën zeggen, maar ik kan wel vertrouwen op wat de Bijbel zegt. (Met een variatie op Jesaja 8:20:) Wie in zijn leer daarvan afwijkt, voor hem gloort er geen dageraad!' (Hebreëen, in voorbereiding; verschijnt te zijner tijd bij The Grace Factory). Hoe bewaren we het evenwicht tussen Bijbelkennis, ons begrip daarvan en onze ervaringswereld?
8. Net als in Romeinen 16:19b lezen we de oproep om het goede te doen en het kwade te laten in Romeinen 12:9 en in 1 Korinthe 14:20. Dat kinderlijke, argeloze komen we ook tegen in Mattheüs 10:16, waar Jezus onze levens temidden van een wereld zonder ontzag voor God vergelijkt met duiven. De HSV kiest ook hier voor 'oprecht', net als in de vergelijkbare tekst in Filippenzen 2:15. Andere vertalingen gebruiken in Mattheüs 'argeloos', en in Filippenzen 'onbesmet' en 'onschuldig' en 'eenvoudig' (van hart). Het Griekse *akéraios* in al deze teksten betekent 'onvermengd'. Met andere woorden: laat het kwade niet samengaan in je hart met het goede. Zie ook Jakobus 3:11,12 en 1 Timotheüs 6:7-14.

› Extra 1: Wijs zijn wat het goede betreft, maar afkerig van het kwade: de oproep van Jakobus 4:8 sluit aan bij wat Paulus zegt. Daar gaat Jakobus 4:4 aan vooraf. Psalm 24:1-6 kent dezelfde gedachte, maar nu voorzien van een belofte. 2 Korinthe 6:15-18; 7:1 en Kolossenzen 3:5-17 benadrukken onze nieuwe levenswandel, waarbij we het goede als een kledingstuk 'aantrekken' en afrekenen met wat daar niet bij past.

› Extra 2: Paulus prijst de gemeente in Rome (1:8; 16:19). Dat doet hij ook bij andere gemeentes: 1 Korinthe 1:4-9; 2 Korinthe 1:14b; Efeze 1:15,16; Filippenzen 1:3-7; Kolossenzen 1:3-5,8; 1 Thessalonicenzen 1:2-10; 3:6-9; Filemon 1:1-7 (Filemon maakte deel uit van de gemeente in Kolosse). Ook over Timotheüs en Titus uit hij zich positief (1 Timotheüs 1:2; 2 Timotheüs 1:2-4; Titus 1:3b). Opvallend is dat die lovende woorden ontbreken in zijn Brieven die vooral uiting geven aan zijn bezorgdheid: de Brief aan de Galaten en de Tweede Brief aan de Thessalonicenzen. Tot beide gemeentes richt hij zich vooral vermanend. Al zijn Brieven staan vol aanwijzingen, waarschuwingen en (vooral) uitleg over de zuivere boodschap van het Evangelie. Hij bidt dan ook veel voor de gemeentes, dat zij de Heere waardig zullen leven (Kolossenzen 1:9-11). Hij schrijft zijn Brieven biddend en laat zijn gebeden doorklinken in wat hij schrijft. Romeinen 1:9,10 is daarvan een voorbeeld.

76. EEN WERELDOMVATTENDE 'FAMILIE VAN DE LIEFDE'

ROMEINEN 16:21-23

Vragen:

1. Welke conclusie kunnen we verbinden aan het feit dat Paulus ook groeten laat overbrengen van een behoorlijk aantal medewerkers?
2. Wat maakt het belangrijk om te weten dat Paulus gebruik maakte van schrijvers voor zijn Brieven?
3. Welke discussie pareert Eaton hier, door te wijzen op de inbreng van dergelijke schrijvers?
4. 'De geestelijke band is vele malen sterker dan de band van vlees en bloed.' Wat is daarvan het gevolg wanneer we kijken naar maatschappelijke status?
5. Wat wil de titel van studie 76 uitdrukken? Hoe vinden we dat terug in Romeinen 16:19,20?

Verdiepende gespreksstof:

6. Het gebruik om een schrijver in te schakelen zien we ook in het Oude Testament terug. Jeremia schakelde zijn schrijver zelfs in om de boodschap die God hem gaf, voor te lezen aan de leiders van het volk: Jeremia 36:4-8,15-19,27-32. (Ook in 43:3-6 staat Baruch vermeld). In 45:1-5 lezen we het dilemma van deze schrijver en hoe God hem bemoedigt. God dienen valt lang niet altijd mee. Wat Baruch kwelt lijkt op wat we lezen in Openbaring 6:9-11. Lees wat Jezus zegt in Johannes 16:33. Openbaring 21:4-7 belooft ons de beloning voor onze trouw, ondanks tranen en moeite.
7. De hele gemeente was welkom bij Gajus aan huis, al waren het alle gelovigen van de hele wereld! Wij zijn welkom in het Vaderhuis. Jezus belooft dat daar plaats voor ons zal zijn: Johannes 14:2,3. Hebreëen 11:13-16 spreekt ervan dat ook de aartsvaders al verlangden naar de eeuwige stad. Uiteindelijk belooft de Bijbel dat God Zelf in ons midden zal wonen: Openbaring 21:3.

> Extra 1: We zien dat van de profeten en leraren in Antiochië drie man hun bediening verruimen naar andere gebieden: Barnabas, Paulus en Lucius: Handelingen 13:1-3; Romeinen 16:2. Uit de Brieven van Paulus en uit Handelingen kunnen we opmaken, dat de eerste gemeenten hun kennis en inzet deelden door uitwisseling van bedieningen. Dat gebeurde door persoonlijke bezoeken. In onze tijd hebben we moderne communicatiemiddelen, die dit vergemakkelijken. Na het handmatig kopiëren van boeken in de begintijd, de boekdrukkunst in de zestiende eeuw, steeds modernere reismethoden sinds de achttiende eeuw, heeft na het gebruik van radio, tv, video en geluidsdragers de digitale techniek onze mogelijkheden enorm verrijkt. We zien in onze tijd hoe mensen nieuwe talenten inzetten voor de verbreiding van het Evangelie. Voor het overbrengen van onze groeten naar verre streken hebben we hooguit nog een tolk nodig. Terugkijkend naar de waarschuwingen voor valse leringen (Romeinen 16:17-19) geldt dat onze waakzaamheid daarvoor ook moet meegroeien met de communicatiesnelheid. Maar deze middelen geven ons ook grotere mogelijkheden voor contact met medegelovigen, om hen te ondersteunen en samen in eenheid God te verheerlijken.

> Extra 2: We kunnen de namen aan het eind van de Brief ook wel zien als een soort referentie: de herkomst van deze Brief is echt van Paulus. Kijk maar eens wie in zijn gezelschap zijn!

De betrouwbaarheid van de boodschap wordt erdoor ondersteund. Zoals we tegenwoordig bij organisaties voor goede doelen vaak namen ter aanbeveling vermeld zien. En zoals die goede doelen gebruik maken van 'ambassadeurs' die het werk bekendheid verlenen, door hun naam eraan te verbinden. Vooral voor een gemeente die Paulus niet persoonlijk heeft meegemaakt, is dit een goede strategie. We zien ook rond de inzameling van geld en goederen voor de behoeftigen in Jeruzalem, dat Paulus zich omringt met betrouwbare getuigen (2 Korinthe 8:16-24). Hij wil de schijn van misbruik vermijden (8:20). Anderen mogen over zijn schouder meekijken hoe hij handelt. Zo zullen zijn metgezellen ook hebben meegekeken naar de inhoud van zijn Brief aan de kerk in Rome. Je naam aan iets verbinden waarvan je de strekking niet kent, is ondenkbaar.

77. DE LOFZANG VAN PAULUS

ROMEINEN 16:25-27

Vragen:

1. In welke stappen in het Oude Testament kwam het Plan van God tot zijn voltooiing in Jezus Christus?
2. 'Geloof nodigt uit tot gehoorzaamheid.' Wat is het gevolg voor ons van het feit dat het een uitnodiging (en geen mechanisme) is?
3. Waarin komt de wijsheid van de alleenwijze God tot uiting? Begrijp je wat maakt dat Paulus in gejubel uitbarst als hij daarbij stilstaat?
4. Welke woorden uit Romeinen 11:33-36 komen hier terug? En uit 1 Timotheüs 1:17?
5. Hoe bijzonder is de persoonlijke gevoelslading van de uitroep in dit slot van de Romeinen-brief na veel uitleg en alle waarschuwingen en oproepen voor de gelovigen in Rome? Wat zegt dat over de betrokkenheid van Paulus bij zijn boodschap?

Verdiepende gesprekstof:

6. Een jubelende uitroep zoals we die hier lezen wordt een 'doxologie' genoemd. Het vormt een lofzang op Gods grootheid. Het Onze Vader eindigt met een doxologie (*Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.* Mattheüs 6:9-13). In sommige vertalingen wordt die weggelaten. In de NBV staan deze zinnen in een voetnoot. Ook bij Lukas (11:2-4) ontbreekt deze lofprijzing. Efeze 3:20,21 en Kolossenzen 1:15-20 ver-tonen ook het karakter van een lofzang.
7. In 1 Korinthe 13 gaat het om een lofzang op de liefde. Johannes 1:1-18 zouden we ook kunnen zien als een (onderwijzende) lofprijzing op Jezus en Zijn werk. In Filippenzen 2 is een soort loflied op Jezus' werk, ondergebracht in een oproep om Zijn gezindheid in onze levens te laten doorwerken. Openbaring heeft een hele reeks van momenten van eerbetoon aan het Lam van God, Jezus. Die lofzangen komen we tegen in 4:8b,11; 5:12,13; 7:10,12; 11:15b,17; 14:7; 15:3,4; 19:1,2,5,6b,7a.
8. Het hoofdthema van de Brief komt ook in de slotzinnen van Romeinen terug: Het Evangelie, de prediking van Jezus Christus, het geheimenis is geopenbaard, de profetische Schriften zijn er ook voor de heidenen, en dat alles door middel van geloofsgehoorzaamheid. De lofprijs vertelt ons opnieuw: het Evangelie van Jezus Christus is beschikbaar voor wie gelooft (en dus niet uit werken van de Wet), ook voor heidenen! Naast een jubelkreet bevat dit slotgedeelte dus ook een beknopte samenvatting van wat Paulus de gelovigen in Rome wil laten weten.

➤ Extra 1: Paulus is zijn Brief begonnen met een belangrijke vooraankondiging van wat hij gaat zeggen: geloof is de sleutel naar Gods gerechtigheid (Romeinen 1:16,17). Stap voor stap werkt hij dat thema uit: iedereen heeft redding nodig, want ieder mens is zondig (1:18-2:11). De Wet kan ons niet rechtvaardigen (2:12-31). Geloof was altijd al Gods criterium (4:1-25). Jezus heeft de Wet voor ons vervuld, het oordeel afgewend en Gods gerechtigheid beschikbaar gemaakt (4:24-8:17), zodat wij erfgenamen worden van de genade (8:17-30). Niets zal ons ooit nog kunnen scheiden van Zijn liefde (8:31-39). Vervolgens staat Paulus stil bij Gods plannen voor

Israël en hun tijdelijke ongeloof (9:1-11:32). Als heidenen mogen we delen in Gods eeuwige Plan, dat getuigt van Zijn wijsheid (11:30-36). Dat besef hoort zichtbaar te worden in hoe leven (12:1-15:13). Dan volgen er persoonlijke zaken als reisplannen, groeten en de oproep tot waakzaamheid voor de zuiverheid van de leer (15:14-16:23). Na een zegenbede (16:24) volgt een soort hartenkreet van dank en eerbetoon aan God (16:25-27). Het kernthema is de genade van Jezus Christus die ons redt (3:21-26).

> Extra 2: Paulus is begonnen met zijn legitimatie: *Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, afgezonderd tot het Evangelie van God...* (1:1). Al meteen volgt dan in enkele woorden het belang van dat Evangelie. In zijn slotregels komt hij terug op zijn opdracht (hij spreekt van 'mijn' Evangelie), maar de focus is nu gericht op de eeuwige God. We zien in alle andere Brieven dat er wordt afgesloten met een zegenbede na nog wat laatste vermaningen of bemoedigingen (zoals in Filippenzen 4:19). De enige andere Brief van Paulus die ook een (korte) lofprijs aan het eind heeft, is de Filippenzenbrief (4:20). Eaton rondt zijn bespreking van de Romeinenbrief af met drie Bijbelgedeeltes: Psalm 63:3; 97:6 en 1 Timotheüs 1:17. Drie gedeeltes van lofprijzing. Hij sluit zich aan bij het karakter van de slotverzen van de Brief aan de Romeinen. Heel de Romeinenbrief spreekt van Gods wijsheid, Zijn genade (want zelf zouden we Zijn geheimenis nooit hebben kunnen ontdekken!). Afronden met een lofzang is dan ook de meest gepaste afronding: Hem... zij de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid. Amen.